

AL. HALLUNGA
ASISTENT LA ACADEMIA COMERCIALA
DIN BUCUREȘTI

ȘI I. V. L U C A
DIRECTOR AL LICEULUI „LAURIAN”
DIN BOTOȘANI

ROMÂNIA ECONOMICĂ

NOȚIUNI DE GEOGRAFIE ECONOMICĂ
PENTRU CLASA III
A ȘCOALELOR COMERCIALE ELEMENTARE

APROBATĂ DE MINISTERUL INSTRUCȚIUNII CU ADRESA No. 476
DIN 27 Iunie 1935, CONFORM PROGRAMEI ANALITICE IN VIGOARE.

EDIȚIA I-a

EDITURA „ADEVĚRUL” BUCUREȘTI

86 135 — 2000.

Biblioteca Centrala

L131021160

Biblioteca Centrala Universiara - Sibiu

AL. HALLUNGA
ASISTENT LA ACADEMIA COMERCIALA
DIN BUCUREȘTI

ȘI **I. V. LUCA**
DIRECTOR AL LICEULUI „LAURIAN”
DIN BOTOȘANI

MANUAL OFERT
CU BUNUL
DE ADEVERUL S.A.

ROMÂNIA ECONOMICĂ

NOȚIUNI DE GEOGRAFIE ECONOMICĂ
PENTRU CLASA III
A ȘCOALELOR COMERCIALE ELEMENTARE

APROBATĂ DE MINISTERUL INSTRUCCIUNII CU ADRESA No. 476
DIN 27 Iunie 1935. CONFORM PROGRAMEI ANALITICE IN VIGOARE.

INVENTAR
2020

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA”
— SIBIU
INVENTARIAT 1988

EDITURA „ADEVÉRUL” BUCUREȘTI

86 - 935 - 2009.

3 FEB 1986
Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

Din raportul Domnilor VINTILĂ
MIHĂILESCU, conferențiar uni-
versitar și EUG. TEOFĂNESCU,
profesor la liceul „Șpiru Haret“:

„Autorii prezintă un manual metodic, scris într'un stil limpede și întemeiat pe supraabundență de date economice la curent cu publicațiile statistice. Ținând seama de școala căreia se adresează cartea, atenția deosebită dată părții economice este explicabilă; este explicabil de asemenea și numărul restrâns de pagini acordat părții fizice. Totuș credem de folos: o rânduire mai logică a capitolelor introductive **chiar contra programei analitice**, azi foarte învechită (clima, înaintea apelor),“ etc.

Programa analitică

România: situația, margini, suprafața, împărțirea în județe, relief. Carpații cu principalele lor ramuri, vârfuri și trecători, dealurile și șesul țării. Relieful Dobrogei.

Ape: Dunărea, cursul ei de jos, balta și delta, ostroavele. Porțile de fer. Măsurile luate pentru navigabilitatea ei. Regimul și navigația după practică și tractate. Bălți, lacuri, lagune.

Afluenți direcți ai Dunărei și subafluenții ei de prima ordine, în special cei cari slujesc de cale pe apă.

Clima, cu indicarea vânturilor: crivățul, austrul, băltărețul, ploaia. (9 lecții).

Agricultura: proprietatea mare și mică. Cultura agricolă mare și mică. Practica agriculturii în țara noastră, instituțiile de credit cari vin în ajutorul agricultorilor și proprietarilor rurali, rolul și necesitatea proprietarului cultivator. Intinderea semănăturilor, fânețelor, pășunilor, viilor, arborilor fructiferi, pădurilor, dată prin reprezentare grafică.

Mersul producțiilor studiat prin reprezentări grafice; cauzele variațiilor în producție. Superioritatea culturii plantelor industriale asupra culturii plantelor alimentare din punctul de vedere al piețelor de desfacere.

Vița și arborii fructiferi, producția vinului, podgorii mai renumite, comerțul de vinuri.

Pădurile, deosebitele lor esențe, rolul lor în agricultură.

Cultura animalelor: numărul lor absolut și relativ la populațiunea și suprafața țării, rasele de animale, încercările ce se fac cu îmbunătățirea lor, părțile țării unde se fac culturile mai însemnate.

Cultura gândacilor de mătase, albinei, peștilor, crușarea peștilor. (13 lecții).

Minerale: piatră, nisip, lut, sare, chilibar, combustibili minerali, minereuri. Despre ele se vor indica locurile principale de extracție sau de aflare. Ape minerale. (2 lecții).

Industria: industria casnică și de prin monastiri, industria din fabrici, încurajarea industriei prin legi, legea încurajării industriei naționale, primele de fabricație. (4 lecții).

Căi de comunicație: șosele—indicându-se câteva direcții însemnate prin circulația lor. Drumuri de fer, principalele lor direcțiuni, legăturile cu drumul altor țări. Mișcarea persoanelor și mărfurilor pe drumul de fer.

Navigația maritimă și fluvială. Liniile serviciului maritim românesc. Porturile României. Poșta, telegraful, telefonul. (5 lecții).

Comerțul interior, târguri permanente, bălciuri.

Comerțul exterior, variațiunile lui arătate prin reprezentare grafică.

Importul și exportul, dezvoltarea lor arătată prin reprezentare grafică. Principalele țări cu cari are comerț țara noastră. Mărfurile importate și exportate. Cuan-

mul comerțului total al importului și al exportului la cap de locuitor și la kilometru pătrat de suprafață.

Vămile principale.

Instituțiuni de credit: Banca Națională, casele de economie. Asociațiile cooperative. (9 lecții).

Populațiunea: numărul total absolut și relativ.

Impărțirea pe confesiuni și naționalități. Mișcarea populației. Analfabeți. Centre principale de populație.

Guvernul țării: puterea executivă, legiuitoare și judecătorească. Budgetul, datoria publică, armata, religia. (5 lecții).

PARTEA I.

TERITORIUL. POPULAȚIA. STATUL.

SECȚIUNEA I: TERITORIUL.

CAP. I. AȘEZARE, SUPRAFAȚĂ, HOTARE.

A ș e z a r e .

a) *Pe glob.* Paralela de 45° lat. N., care înconjură globul pământesc la egală distanță de ecuator și de polul Nord, străbate România trecând prin punctele Orașița-Mizil-delta Dunării. Prin urmare, țara noastră se găsește la jumătatea drumului dintre ecuator și pol, *în mijlocul zonei temperate a emisferei nordice.*

b). *Pe continent.* La egală distanță de Irlanda și de Munții Urali, România e așezată în mijlocul Europei. Dar cum stepele imense ale Rusiei, care se desfășoară dincolo de Nistru sunt, prin înfățișare și prin multe din caracterele lor geografice, pământ asiatic mai degrabă decât pământ european, — se poate spune că hotarul dintre Europa și Asia e la Nistru, nu la Urali; — dacă e așa, atunci România se află la marginea de răsărit a Europei.

Cunoscând așezarea unui ținut pe glob și pe continentul din care face parte, putem bănuî o mulțime de alte caractere geografice ale lui. Mai întâi clima: așezarea pe glob ne spune că Ro-

mânia are clima temperată; iar așezarea pe continent — (în interior, departe de Atlantic și de Mediterană) — ne arată că această climă temperată trebuie să aibă un caracter continental; dar cunoscând clima, putem ghici și *vegetația* pe care ea o îngăduie — și, mai departe, — bogăția vegetală care influențează și activitatea omenească.

Mărime.

România întregită are 295.000 km². În Europa, 10 țări au o suprafață mai mare și 15 mai mică.

Hotare.

În ce privește hotarele, România are o situație foarte favorabilă. Mai întâi, țara noastră fiind aproape rotundă, frontierele ei sunt, față de suprafață, *scurte*. (Uitați-vă pe o hartă a Europei și observați ce hotare lungi are o țară de formă prelungă, ca Italia sau ca Norvegia). În al doilea rând, aceste hotare sunt în mare parte *naturale* (fluvii, marea). Aceasta înseamnă că ele sunt ușor de apărat.

Spre *sud*, Dunărea ne desparte de Jugo-Slavia și Bulgaria, începând dela Baziaș, unde ea intră în țară, până aproape de Turtucaia. De aci și până la Ecrene (pe malul mării) hotarul cu Bulgaria îl formează o linie convențională.

Spre *răsărit*, dela Ecrene și până la Limanul Nistrului, România se termină la Marea Neagră. Dela Limanul Nistrului și până la Hotin, Nistrul o desparte de Rusia (Ucraina).

La *nord*, între Polonia și România curge pe o mică distanță Nistrul (între Hotin și Zalescic), apoi frontiera cotește spre SV pe valea Ceremușului Alb până la culmea Carpaților Păduroși. De aci, după ce urmează câțva timp creasta împădurită a munților, coboară în valea Tisei.

La *apus*, din apropiere de vechea cetate Hust (pe Tisa) și până la Baziaș (pe Dunăre), hotarul, care e pe toată întinderea lui convențional, trece pe lângă orașele: Satu-Mare, Careii Mari, Oradea Mare, Cenad

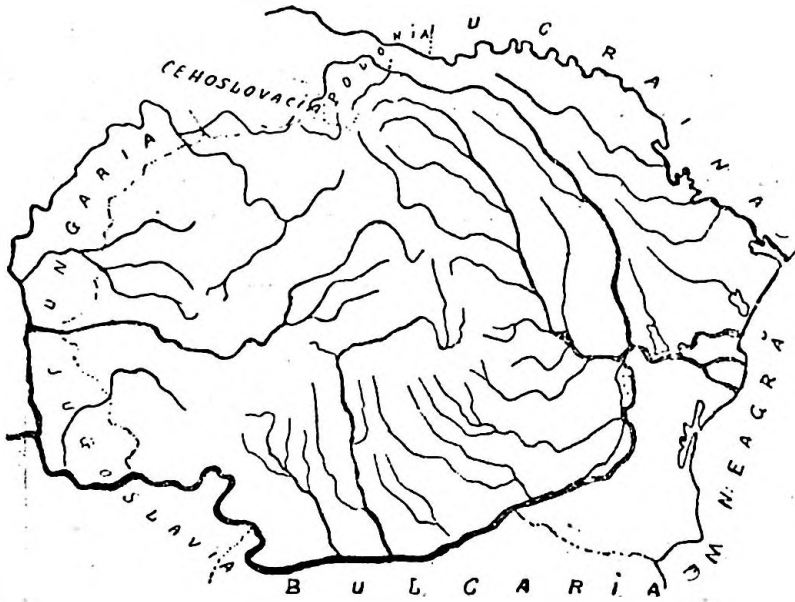

Fig. 1.

(pe Mureș), Timișoara, Oravița. El nu ne lasă decât o mică fâșie din câmpia Tisei, care rămâne mai toată Ungariei (la N de Mureș) și Jugoslaviei (la sud).

CAP. II. RELIEF.

Ceeace impresionează pe cel care privește o hartă fizică a României, este *varietatea* formelor de teren și repartiția lor armonioasă. Nimic nu lipsește țării noastre: nici munți, nici dealuri, nici podișuri, nici șesuri; și toate aceste forme de relief sunt așezate în așa fel, încât fac din pământul românesc o *unitate* desăvârșită.

Sunt țări — ca Spania de pilda — pe care munții le strabat în curmeziș, despărțindu-le în compartimente izolate unele de altele. În astfel de țări, circulația internă, contactul dintre diferitele grupe de populație, schimbul de mărfuri dintre ținuturi deosebite — sunt greu de stabilit. Țara noastră nu cunoaște însă niciuna din aceste greutăți.

În România, centrul țării este ocupat de un podiș înalt de vreo 500 m. — *podîșul Transilvaniei* —, înconjurat de *munții Carpați* ca o cetate de zid. În fața munților se întind dealuri (numite *dealuri subcarpatice*), uneori lipite de Carpați, dar de cele mai multe ori des-

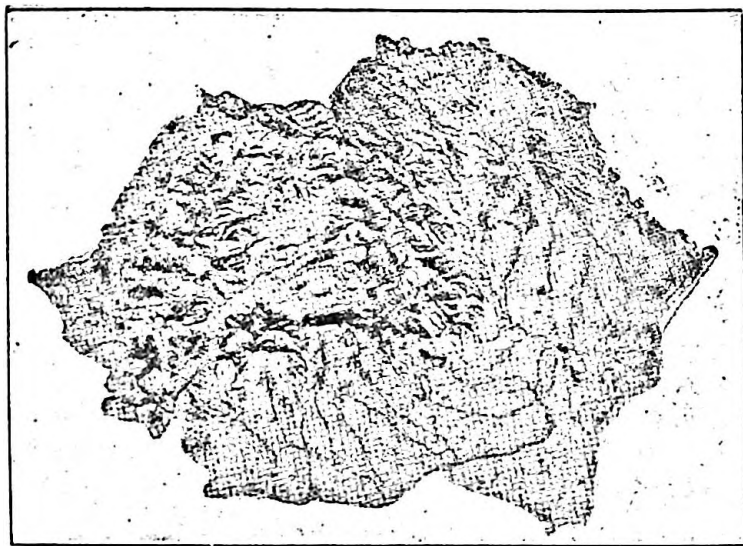

Fig. 2.

părțite de ei, printr'un șir de depresiuni „subcarpatice”. Dealurile se termină — uneori pe nesimțite, alte ori destul de brusc — în *câmpia Tisei*, *câmpia Dunării* și *podîșul Moldovei*. În partea de S-E a țării, câmpia Dunării nu ajunge până la mare, ci e despărțită de ea prin munții tociți ai Măcinului și podîșul Dobrogei.

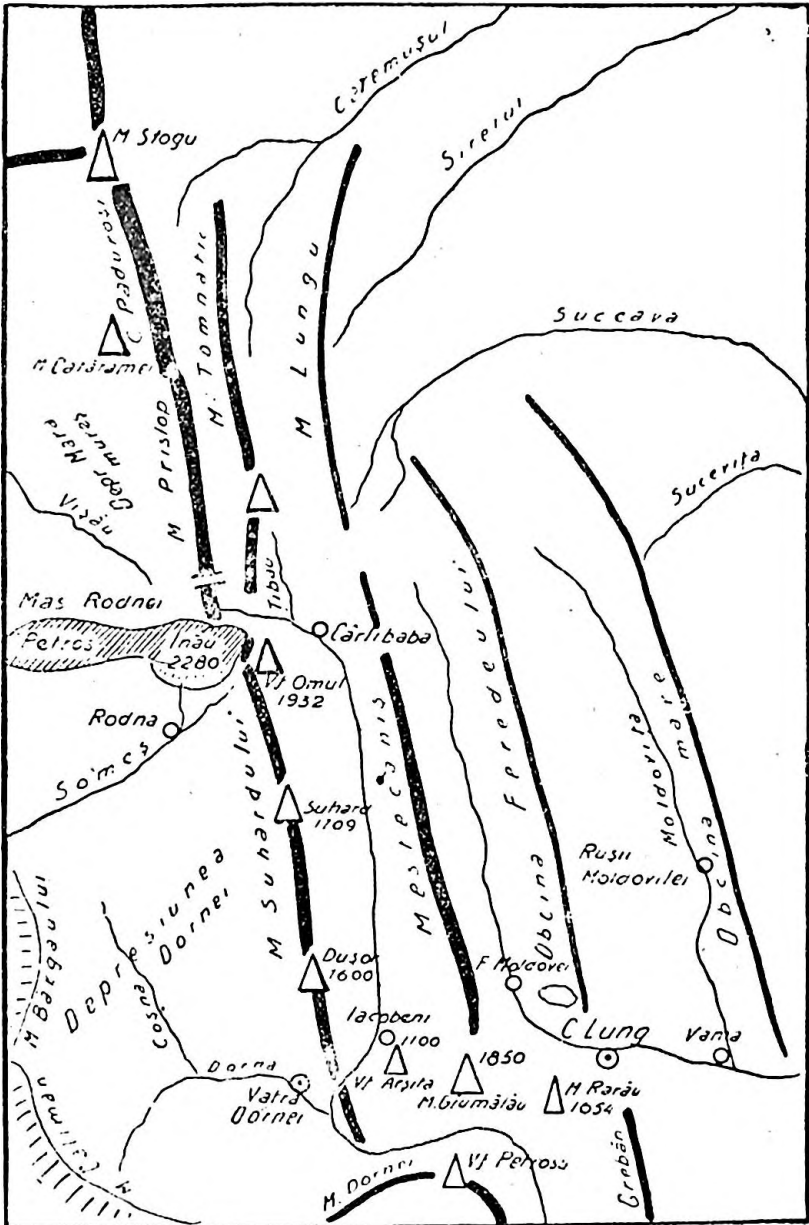

Fig. 3.

MUNȚII.

Din munții Carpați, care încep la Viena și se termină la Porțile de Fier, România posedă întreaga jumătate de SE. Porțiunea cuprinsă în țara noastră are forma unui arc, care începe în Bucovina și se termină la Dunăre, și ale cărui capete sunt unite, ca de o coardă, de masivul mai sfârticat al munților apuseni.

Înălțimea Carpaților românești nu trece de 2000 metri, decât în munții Rodnei (din Maramureș); și, mai ales, în munții care despart Ardealul de Muntenia și de Oltenia. Prin urmare, Carpații noștri nu sunt munți înalți, ci mijlocii.

După felul pietrelor din care sunt clădiți, după aspect, direcție și poziție geografică, îi putem despărți în trei ramuri principale :

1. *Carpații răsăriteni* (sau orientali), care despart Maramureșul de Bucovina și Transilvania de Moldova.
2. *Carpații sudici* (sau meridionali), care despart Transilvania și Banatul de Muntenia și Oltenia.
3. *Carpații apuseni* (sau Munții Apuseni), care despart podișul Transilvaniei de câmpia Tisei.

1. Carpații răsăriteni.

De direcție NV-SE, ei se întind dela intrarea lor în țară (la izvoarele Ceremușului), până la râul Dâmbovița. Dar porțiunea cuprinsă între valea Buzăului și valea Dâmboviței nu seamănă la înfățișare cu restul Carpaților orientali și fiind alcătuită în parte din calcar, ea se poate socoti ca o subdiviziune specială căreia i s'a dat numele de *Carpații calcaroși*.

Carpații Orientali (până la valea Buzăului) sunt munți de înălțime mijlocie (în general sub 1.500 m.), cu înfățișare de valuri paralele și domoale, îmbrăcate în păduri negre de brad din care, rareori, se înalță câte un vârf golaș mai răsărit, din piatră albă de var. Vârfurile

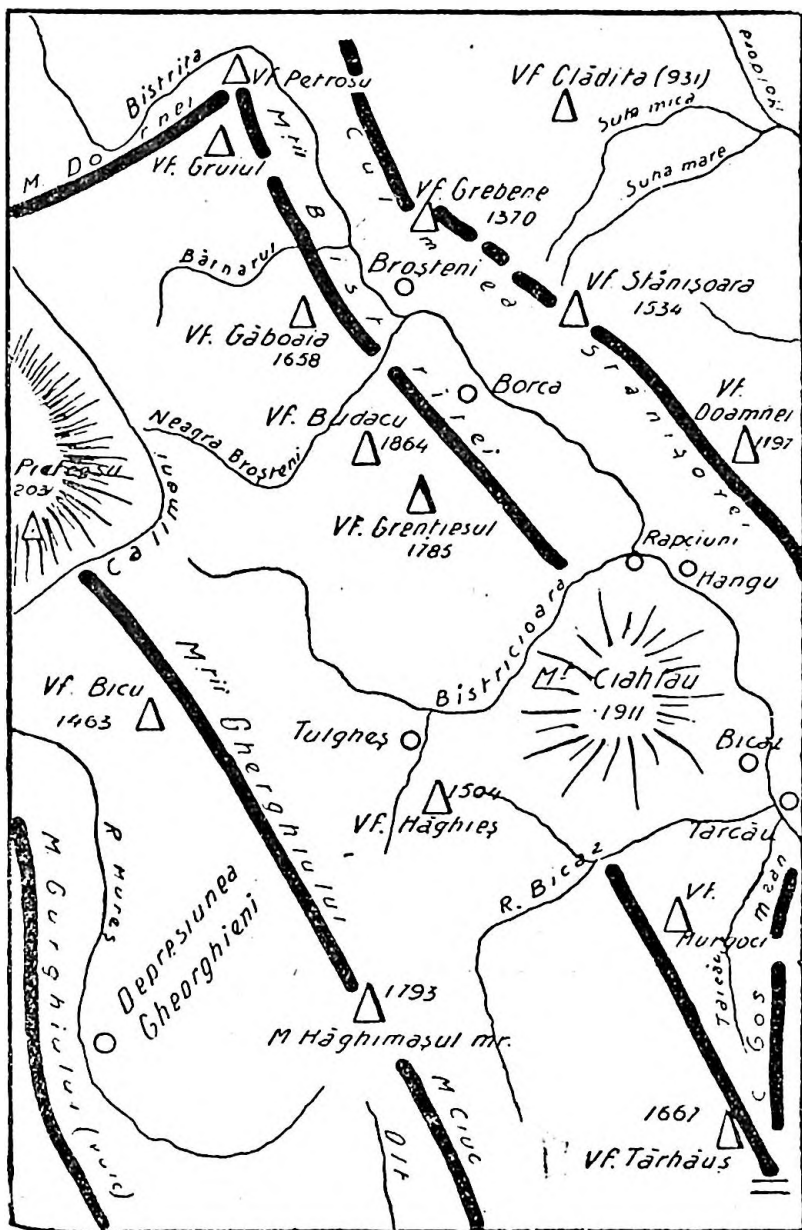

Fig. 4.

înalte, formele îndrăznețe lipsesc aproape cu desăvârșire, pentru că pietrele din care sunt clădiți — gresii, argile, etc. — sunt moi și se mănâncă ușor de ape. Un singur masiv din Carpații Orientali, (în afară de cele dintre Buzău și Dâmbovița), se poate asemăna, ca înălțime și sălbătăcie, cu Carpații meridionali: masivul Rodnei, clădit din pietre foarte tari (cristaline).

Apele care îi străbat, despart Carpații răsăriteni în mai multe grupe :

a) *Carpații Păduroși*, care nu sunt decât o prelungire a Carpaților Păduroși din Polonia, se întind dela hotarul cu această țară, până la valea Bistriței superioare și sunt formați dintr'o serie de culmi paralele acoperite cu păduri de brad, din ce în ce mai scunde înspre răsărit, în Bucovina (unde aceste culmi se numesc „obcine”); văile largi care le despart adăpostesc mai toate așezările omenești din regiune.

b) la apus de culmile Carpaților Păduroși, dincolo de valea Vișăului, lave vulcanice țâșnite din inima pământului au născut o serie de munți: Ouaș Gutin, Țibleș care închid spre S. V. ținutul de străveche viață românească al Maramureșului. Importanța economică a acestor masive vulcanice e mare: ele ascund bogății minerale, în special metale nobile (aur, argint).

c) *Munții Rodnei* închid bazinul Maramureșului spre S. Clădiți din piatră veche și tare (cristalină), ei sunt masivul cel mai sălbatic și mai înalt din lanțul Carpaților Orientali (vârfuri: Ineul, Pietrosul 2.300 m.) Ca și Carpații meridionali, au purtat, pe vremuri, când era mai frig (acum vreo zece mii de ani), zăpezi veșnice și ghețari pe vârfuri (cum poartă astăzi Alpii).

d) *Munții Bistriței*, (dintre Bistrița și Bicz) străbătuți de minunatele chei sălbatece ale Bistriței, sunt dominați în partea lor sudică de Ceahlău (1.911 m.), faimosul pisc al Moldovei pe care Dimitrie Cantemir îl punea alături de Olimp. Înălțându-și colții lui de piatră sură

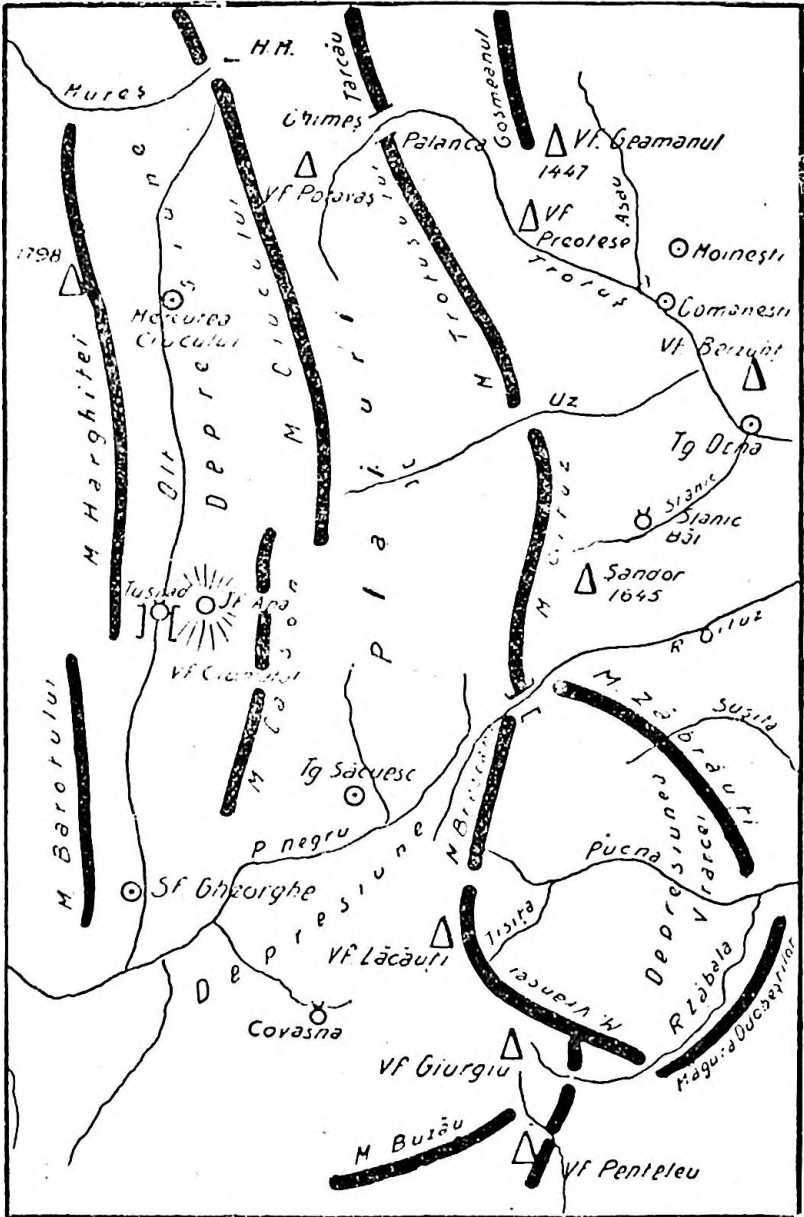

Fig. 5.

Al. Hallunga ș. a., România cl. III șc. com. elem.

și pleșuvă peste un întreg norod de culmi mai coborîte

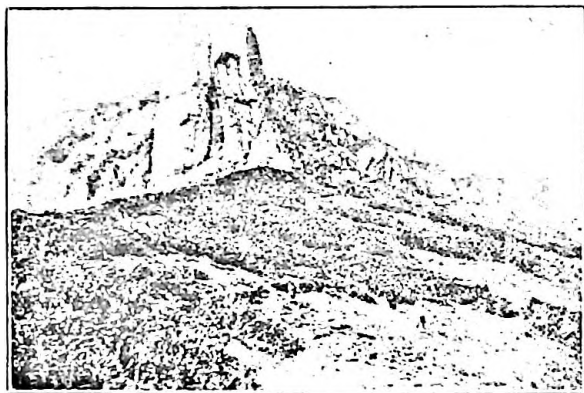

Fig. 6. — Muntele Ceahlăul (vârful Panaghia). La poalele Panaghiei se întind jepii târători.

și împădurite, el a fost socotit, multă vreme, cel mai înalt vârf al Carpaților românești.

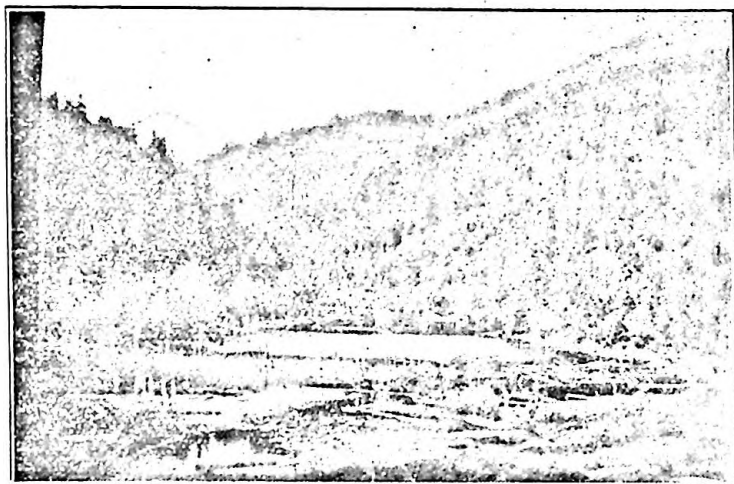

Fig. 7. — Lacul Tau (Ghilcoș) la gura apuseană a cheilor Bicazului.

e) *Munții Tarcăului* sunt cuprinși între Bicaz și Tro-

tuș. Hășmașul mare, de lângă izvorul Oltului, aduce la înfățișare cu Ceahlăul.

f) *Munții Ciucului* se îndind între Trotuș și Oituz.

g) *Munții Vrancei* (cu vârful Penteleu, al cărui cio-bani fac faimosul „cașcaval de Penteleu“) țin dela Oituz până la Buzău.

Munții Vulcanici.

Carpații răsăriteni dintre Ceremuș și Buzău sunt căp-tușiți înspre Transilvania de un alt lanț, care se întinde

Fig. 8. — Poarta iadului (gura apuseană a defileului la Ghilcoș).

dincolo de văile superioare ale Oltului și Mureșului, și e format din vechi vulcani, astăzi stinși. E lanțul *Căli-man—Harghita*, clădit din lavă și cenușe, care în N (în Căliman) trece de 2.000 m. înălțime. El se întinde din dreptul munților Bistriței până în dreptul munților Ciucului, și coboară repede în văile Oltului și Mureșu-lui, pe când spre podișul Transilvaniei se lasă încet,

cu pante domoale. Pe vârfurile lui în formă de conuri se mai văd și astăzi, ca niște cuiburi uriașe, craterele, prin care ieșea foc și cenușe, odată, dar care acum, decând s'au stins, sunt îmbrăcate în păduri de brad. (Într'unul din aceste cratere, apa de ploaie s'a strâns și a făcut un lac albastru și rotund, de toată frumusețea, lacul Sf. Ana).

Fig. 9. — Prin Bucegi.

Urmele vechilor vulcani n'au rămas însă numai în lava și cenușa pe care au aruncat-o și în forma specială (conică și cu crater pe vârf) a munților, ci și în numeroasele izvoare de apă caldă și emanații de gaze, foarte prețioase pentru tămăduirea bolnavilor (ca cele dela Sovata, Tușnad, Borsec, etc.)

Carpații calcaroși (între Buzău și Dâmbovița).

Acești munți fac parte din Carpații Orientali numai prin pietrele din care sunt alcătuiți (conglomerat, gresie

piatră de de var ca și in munții Moldovei) dar se deosebesc prin direcție (VE, in loc de NV-SE), și mai ales prin înfățișare. In loc de culmi vălurite și monotone, cum găsim aproape in tot lanțul dintre Transilvania și Moldova, străjuiesc la marginea de S a câmpiei Brașovului e serie de masive puternice, care și înalță vârfulurile albe de piatră cu mult deasupra pădurilor negre de brad. Aici sunt câțiva din munții cei mai vizitați de

Fig. 11. — Cheile Orzei.

turiști: *Piatra Craiului*, cu silueta ei sveltă, cu creasta strâmtă și dințată; *Bucegii*, cu pereții care se înalță dreupți, și suri ca niște ziduri de cetate, dar deasupra cu poduri largi deabia vălurite, pe care rătăcești ore întregi fără să urci sau să cobori; *Ciucașul*, ale cărui stânci se văd de departe strălucind ca argintul; și mulți alții, mai mărunți,

Fig. 12. — Piscurile Bucegilor văzute față în față, dela Bușteni pe valea Prahovei.

2. Carpații meridionali.

Dela valea superioară a Dâmboviții până la Porțile de fier se întinde porțiunea cea mai masivă și cea mai înaltă din întreg lanțul Carpaților românești: este șirul Munților meridionali (numiți de unii și „Alpii Transilvaniei“ din cauza formelor lor semete care se apropie de acelea ale Alpilor). Nicăeri în Carpați vârfurile care trec de 2.000 m. nu sunt mai dese, bariera muntoasă mai compactă, pasurile mai puține. Doar cheile adânci și sălbatice ale Oltului și Jiului despică lanțul. Râurile care izvoresc din munte ca să se îndrepte spre Ardeal sau spre câmpia Dunării, și-au săpat în coasta munților văi adânci cu pante repezi și împădurite; dar spinarea care se întinde între două văi vecine nu e o muchie ascuțită, ci mai totdeauna un „plai“ neted, lung și cu pantă foarte domoală.

Prin aceste plaiuri acoperite de pășuni și străbătute de turme s'au trecut și se trec și astăzi munții; datorită lor, contactul dintre Românii din Ardeal și cei din sudul Carpaților n'a încetat o clipă, nici atunci când Ardealul era al Ungariei. Tot plaiurile acestea, prin pășunile lor, au permis luarea în stăpânire a muntelui de o populație pur românească de păstori.

Nici chiar culmile, care ating sau trec de 2.000 m., nu sunt decât rareori, creste înguste de piatră. De obicei ele formează poduri largi și netede, adevărate câmpii înalte pe care turmele rătăcesc ceasuri întregi fără să urce sau să coboare. Uneori de pe aceste poduri saltă câte un vârf mai înalt — 2.300 — 2.500 m. — cu creste ascuțite, cu pereți prăpăstioși de piatră, cu „caldări“ în care strălucesc adesea ochiuri albastre de apă; pe aceste vârfuri au sălășluit odinioară, când clima întregii Europe era mai rece decât astăzi, ghețari care și-au săpat căldările părăsite de astăzi.

Cum se explică superioritatea de înălțime și de masivitate a Carpaților meridionali față de celelalte ramuri ale Carpaților?

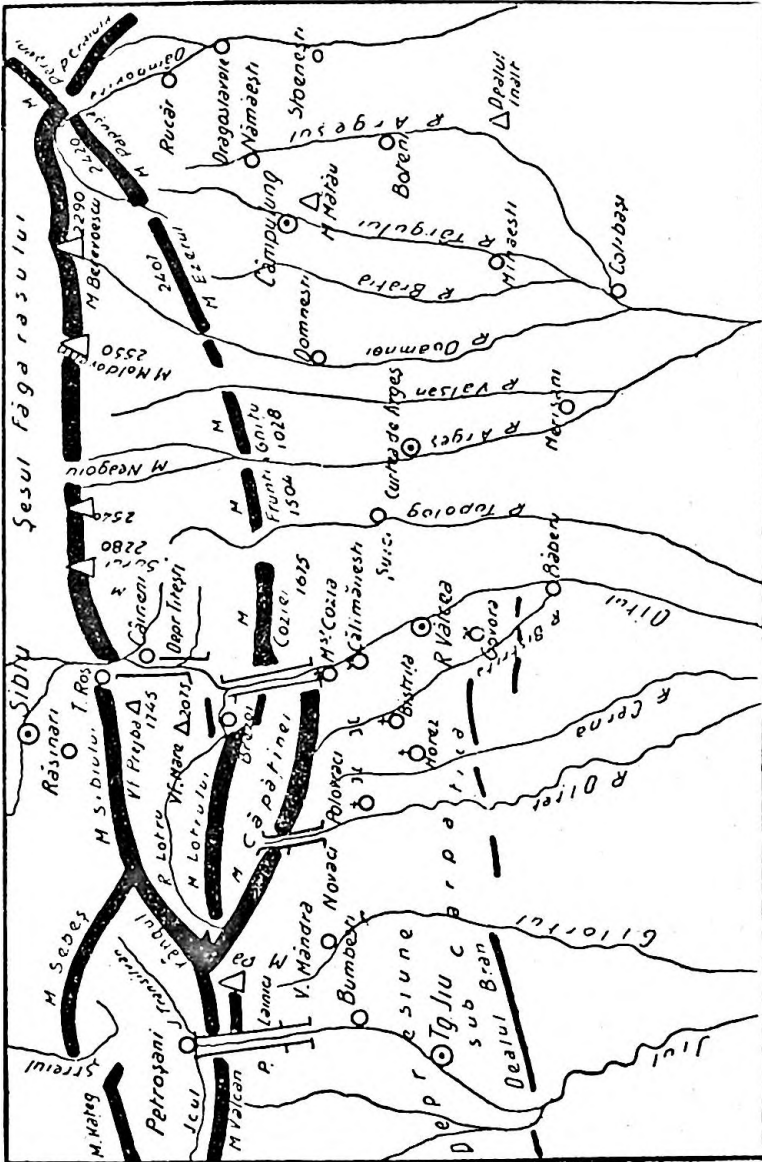

Fig. 13.

Prin două fapte: 1. Scoarța a fost mai frământată aici și cutele ridicate mai mult; 2. Carpații Meridionali sunt clădiți din granit și alte pietre cristaline foarte tari, care au fost roase de ape și de vreme mai puțin decât pietrele moi ale Carpaților Moldovenești.

Răurile care străbat Carpații Meridionali, îi despart în mai multe grupe, inegale ca înălțime și ca întindere.

a) *Munții Făgărașului*, între valea Dâmboviței superioare și valea Oltului, poartă pe creasta lor dințată care nu scade nicăeri sub 2.000 m., vârfurile cele mai înalte din România: Moldoveanul (2.550 m.) și Negoiful (2.544 m.). Nicăeri urmele lăsate de vechii ghețari (căldări, iezăre, etc.) nu sunt mai numeroase decât aici.

Din capătul de răsărit al Munților Făgărașului se desface, luând o direcție NE-SV, un alt șir de munți, mult mai coborât și mai sfârticat, cu vârfurile Păpușa, Iezerul, Cozia.

b) Între Olt și Jiu se întinde un bloc larg de aproape 100 km., constituit dintr'o serie de șiruri muntoase; din masivul sălbatic al Parângului (Mândra 2.529 m.) se desfac două culmi: a *Căpătânei* (la S. de râul Lotru) și a *Lotrului*. (la N). Mai spre miază-noapte, munții *Sebeșului* coboară spre valea Mureșului.

c) Între Jiul superior și despicătura între Orșova și Caransebeș se întind cu direcție SV-NE, câteva șiruri muntoase: munții *Cernei* și ai *Vâlcanului* (la S de văile Timișului și Jiului românesc) și puternicile masive *Goideanu*, *Retezatul* și *Țarcul* la N (toate trei, dar mai ales Retezatul, înalte, prăpăstioase, sălbatice, cu mari căldări și cu multe iezere).

Mai la N, dincolo de curmătura peste care trece linia ferată Hațeg-Caransebeș, e largul platou numit *Poiana-Rusca* (ce nu depășește înălțimea de 1.400 m.)

d) *Munții Banatului*, cu cele două masive: al *Semenicului* și al *Almașului*, se află la apus de adâncă despicătură dintre Orșova-Caransebeș. Au înălțimi mijlocii și forme domoale.

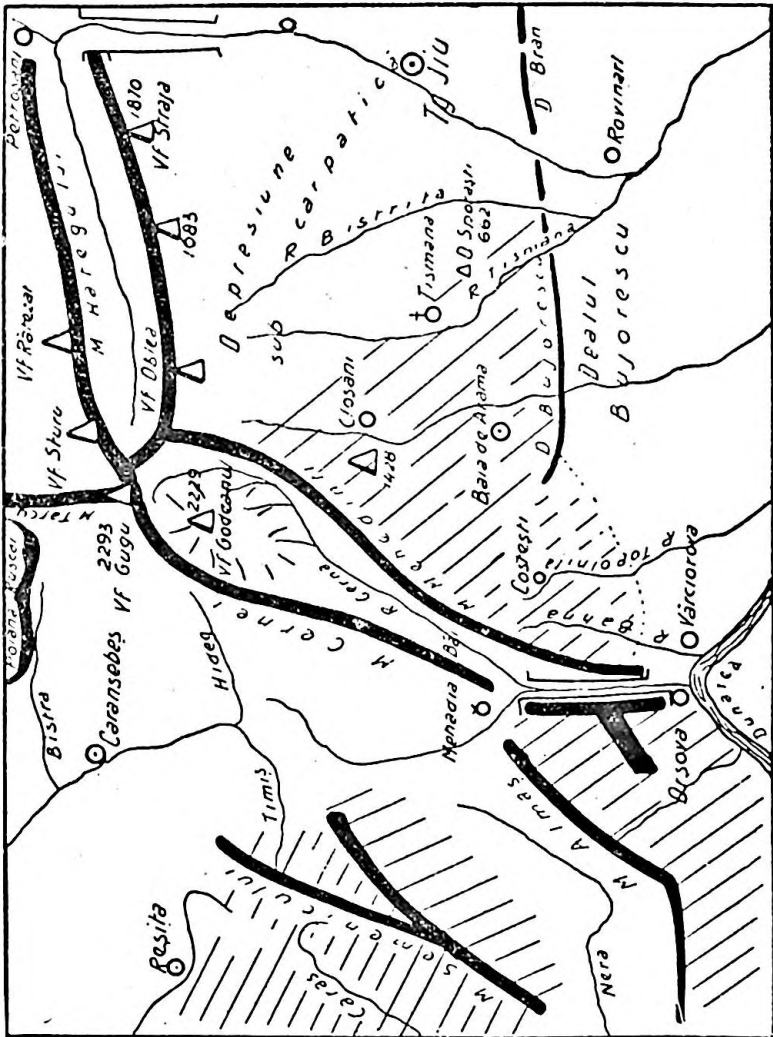

Fig. 14.

3. Munții Apuseni.

Munții Apuseni, dintre Mureș și Someș, care despart podișul Transilvaniei de câmpia Tisei, sunt alcătuiți din aceleași pietre ca și restul Carpaților și adăpostesc

Fig. 15.

aceeași străveche viață românească. Ei nu se înfățișează însă ca un lanț de munți ci ca un bloc sau masiv muntos, pe care prăbușiri ale scoarței l-au îmbucătățit pe mar-

gini. Din masivul central al Bihorului, care atinge în partea lui de vest (Vlădeasa) 1838 m, și cade brusc printr'o răpă de 1200 m. deasupra câmpiei Beiușului, se desfac ramuri muntoase în toate direcțiile : spre răsărit Munții Trascăului, Codrului, pădurea Craiului, care încadrează depresiunile; spre nord, Munții de Aramă și Mezeș. Păduri întinse de brad acoperă râpele adânci și repezi ale văilor ca și culmile de obicei domoale. Rar se înalță din codrul negru stânca goală a vreunui vechi vulcan (ca Detunata) sau ziduri pleșuve, sure de calcar ca acelea care străjuiesc pe creasta Zarandului, Valea Mureșului dintre Alba Iulia și Aiud.

Pe înălțimile Bihorului, ciobanii își mână turmele în poenile care din loc în loc intrerup pădurea; pe culmile domoale, satele rare cu casele mici și risipite se urcă până la 1200 de m. înălțime; dar de văile adânci și umede se feresc. Se face chiar și la această înălțime puțină agricultură; ocupația principală însă, în Bihor, este exploatarea forestieră.

Populația nu s'a îngrămădit în masivul Bihorului, adică acolo unde muntele este mai înalt și mai compact ci din contră acolo unde el este mai coborât și mai fărâmițat (depresiunile Brad, Beiuș, etc.) În masivul Arieșului văile sunt mai largi, pantele mai domoale și în parte despădurite, culmile mai joase. Aci e „Țara Moșilor“ izolată de Transilvania ca un cuib, (pentru că valea Arieșului străbate la eșirea ei din munte chei adânci și strâmte care nu formează o cale de pătruns în interior). Satele se țin pe văi (nu mai urcă pe înălțimi ca în Bihor); la ocupațiile obișnuite — păstorie și agricultură — se adaogă exploatarea aurului, care se află nu numai în stâncă, dar și în nisipul râurilor. Cu toate astea, Moșii sunt oameni săraci, nevoiți să-și câștige existența străbătând Ardealul în carele lor cu coviltir

și desfăcându-și marfa pe care le o pun la dispoziție

Fig. 16. — Gura peșterii de gheață, Scărișoara,
din Munții Apuseni.

pădurile dela ei de-acasă: coșuri de lemn, buți, linguri
donițe, etc.

TRECĂTORILE.

Trecătorile sau pasurile pun în legătură o lume cu
o alta; prin pas se face schimbul de mărfuri care se
produc într'o parte a muntelui cu cele ce se produc
în cealaltă.

Prin pasurile munților Carpați au coborât vechii Domni
descălecători de țară.

Prin pasurile acestea coboară astăzi produsele indu-
striilor și brațelor noastre, mergând pe drumul Dunării

și al Mării, spre cucerirea lumii. Cele mai importante trecători în coroana de munți sunt: Prislop, Tihuța, Iacobenii, Prisăcanii, Bicaș, Ghimeș, Oituz, Buzău, Bratocea, Predeal, Bran, Turnu Roșu, Surduc, Ciucea și Poarta Craiului. Dintre acestea sunt dotate cu cale ferată: Ghimeș, Predeal, Turnu-Roșu și Ciucea. Deasemenea se lucrează la o cale ferată în pasul Buzău spre a lega Brașovul direct cu orașul Buzău, Dunărea și Marea Neagră.

Carpații nu cad direct deasupra câmpiilor și podișurilor dimprejur. În tot lungul munților, se întinde, ca o prispă mai coborâtă, o zonă de dealuri — numite subcarpatice — care uneori se ridică până la înălțimi de 1.000 m. Câteodată munții scad treptat, până când ajung să nu mai aibă decât înălțimi de dealuri, prin urmare trecerea de la munte la deal se face pe nesimțite.

DEALURILE.

Dealurile subcarpatice întovărășesc pe toată lungimea or Carpații, din Bucovina până la Dunăre. Ele nu sunt însă de același fel. Cele din Bucovina până în Valea Dâmboviței s'au format ca și munții, prin încrețirea scoarței pământului (dacă te uiți în vre-o râpă desgolită vezi stratele de piatră îndoite, înălțate, frământate—întocmai ca în inima muntelui). Aceste dealuri de se întind în Moldova, până la Siret, iar în Muntenia până la linia orașelor R. Sărat, Buzău, Ploești, Târgoviște.

Între Dâmbovița și Dunăre, dealurile s'au născut altfel. Aici, râurile au așternut la piciorul muntelui straturi groase de nisipuri și pietrișuri cărate din Carpați. Dar

tot râurile și-au adâncit cursul în aceste pietrișuri iar între văile pe care le-au format au rămas culmi prelungi și netede, cu înfățișare de dealuri.

Aceste dealuri, formate prin roaderile apelor, se numesc dealuri de eroziune. Ele au înălțimi din ce în ce mai mici cu cât te depărtezi de munte, până când dispar pe nesimțite în câmpie. În Muntenia, zona dealurilor e mai strâmtă (orașele Pitești și Slatina se află chiar pe linia dela care încetează dealurile și începe câmpia). În Oltenia însă, dealurile înaintează mult spre Dunăre, până la sud de Craiova.

PODIȘURILE.

Podișul Transilvaniei. Între Carpații Răsăriteni, Carpații Meridionali și Munții Apuseni, se întinde un podiș de vre-o 500 m. înălțime; este podișul Transilvaniei, în care straturile de pământ moale (argilă, nisipuri, etc) nu sunt încrețite ca în munți, ci orizontale. Totuș Podișul Transilvaniei nu e neted ca o câmpie înaltă, ci apele l-au ferestruit și i-au dat înfățișarea de dealuri. E ușor de văzut însă că aceste dealuri, de obicei teșite pe vârf, și toate cam la aceiași înălțime, au fost odinioară ținut neted.

Văile Târnavelor și Mureșului despart podișul Transilvaniei în două regiuni deosebite:

1. *Câmpia*—între Mureș și Someș—e mai coborită, cu dealuri mai scunde, cu văi largi, pe care apă leneșă a râurilor face o mulțime de bălți și iazuri. Pădurea lipsește, satele sunt sărace, locuitorii își acoperă casele cu trestie și fac focul cu băligar, ca într'o adevărată stepă.

2. *Ținutul dintre Mureș și Olt.* Aici dealurile sunt mai înalte și împădurite (fag și stejar), satele mai mari, viața mai îndestulată.

Pe marginea podișului Transilvaniei pătrund, ca niște golfuri, în munți, câteva câmpii mici, netede și cu semănături bogate: câmpiile Lineului (pe unde curg Mureșul și Oltul superior), câmpia Bârsei, câmpia Făgărașului.

Podișul Olteniei. Între munți și câmpia Dunării, se întinde un podiș care se coboară pe nesimțite spre S., până ce se pierde în șes. Ca și în Transilvania, apele l-au ferestruit și l-au transformat în dealuri prelungi și teșite, de pe care astăzi au dispărut vechile păduri, în folosul ogoarelor.

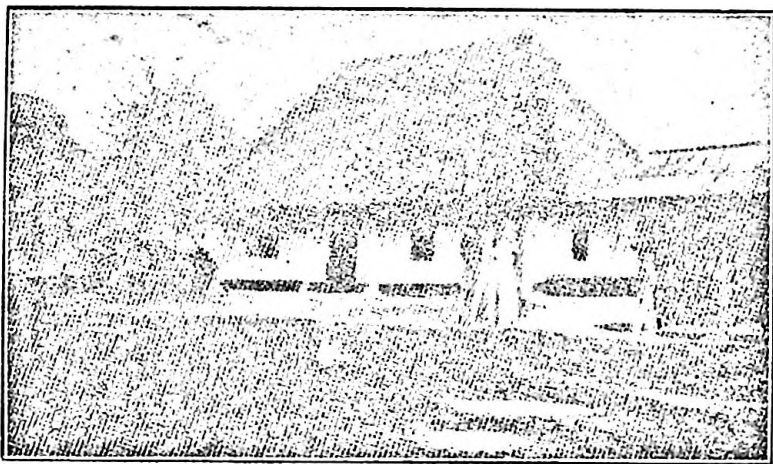

Fig. 17. — Casă țărănească în regiunea deluroasă.

Podișul Moldovei. Cuprins între Siret și Nistru, podișul Moldovei, domol înclinat spre Dunăre, nu e decât o continuare a podișului Podoliei.

Apele care-l străbat leneș, încurcându-și cursul în bălți nenumărate, l-au transformat într'un ținut de dealuri teșite, fără păduri, care amintesc „câmpia Transilvaniei“.

Dar pe la mijloc, prin județele Roman, Iași și Soroca, — podișul este mai înalt, văile mai adânci, culmile împădurite; aici pământul e clădit dintr'o piatră mai tare,

gresie și calcar, care s'a lăsat ferestruită mai puțin de ape decât argila moale din N. și din S.

Depresiunile.

De cele mai multe ori, între zona munților și zona dealurilor se întind un fel de ulucuri lungi, numite depresiuni.

Depresiunile se pot împărți în două grupe: unele așezate în afara lanțului carpatic — depresiunile subcar-

Fig. 18. — Se vede cum Carpații sunt o prelungire a Alpilor, după cum Balcanii sunt o continuare a Carpaților.

patice—și altele așezate în interiorul cununei de munți, —depresiunile intracarpatic.

Fiind adăpostite de vânturi, au o climă dulce, care face să crească în păduri nucii și castanii.

Dintre cele *subcarpatice*, cea mai mare e depresiunea Jiului, dintre munții Vulcan, Parâng și dealurile Olteniei.

În Muntenia, depresiunile Câmpulungului și Vălenilor de Munte sunt mult mai mici.

În Moldova, cea mai cunoscută depresiune e Vrancea, între munții Buzăului la apus și Măgura Odobeștilor la răsărit. E unul din cele mai frumoase colțuri de patriarhală viață românească. Mai la nord, se pot aminti ulucurile Taslăului, Neamțului și Gura Humorului.

Mai mari și mai adânci sunt depresiunile *intracarpatică*. Bazinul Petroșanilor de unde isvorăște Jiul, e frumos pentru minele lui de cărbuni. Dacă pleci de aici peste o șea scoborită spre N. V., ajungi în depresiunea Hațegului (între Poiana Ruscă, Retezat și munții Sebeșului) — cuibul Sarmisegetuzei.

Țara Oltului e străjuită la sud de măreția munților Făgărașului. Depresiunea Brașovului (cu Țara Bârsei și bazinul Trei Scaune) își întinde ogoarele verzi, satele bogate și șoselele drepte, între turnurile de stâncă ale Carpaților calcaroși la sud, și culmile mai domoale ale munților Băra-Olt și Bodoc, spre nord. Între Carpații orientali și lanțul vulcanic, Oltul își poartă leneș apele în ulucul celor Trei Ciucuri și, spre nord, Mureșul udă depresiunea Giurgeului. Dar cea mai mare depresiune intracarpatică e Maramureșul (dintre Carpații păduroși, Rodna și masivele vulcanice Gutin, Ouaș, Tibleș).

De aci au pornit domnii descălcători de țară, care au întemeiat Moldova.

Câmpia Dunării.

Cea mai mare câmpie a țării noastre se întinde dela T. Severin până la Cetatea Albă, încadrată spre N. de dealurile Olteniei și Munteniei și de podișul moldovenesc, iar spre S. de platoul mai înalt al Bulgariei și al Dobrogei, de munții Dobrogei și Marea Neagră. Lățimea ei variază după cum dealurile se apropie mai mult sau mai puțin de Dunăre. În Oltenia câmpia e strâmtă și se lărgeste cu cât înaintează spre răsărit în

Muntenia; gătită între Siret și Prut, unde podișul moldovenesc ajunge foarte aproape de munții Dobrogei, ea se lățește iarăși în Basarabia.

Nici înălțimea nu e aceeași. În Oltenia nu scade sub 100 m. În Muntenia, Burnasul (între Dunăre și Neajlov) și Bărăganul (între Dunăre și Buzău) sunt, ca și Bugeacul din sudul Basarabiei, ca niște poduri înălțate cu vre-o 40-80 metri deasupra mării.

Răurile câmpiei se scurg alene în văi largi și puțin adânci; apele pendulează pe un pat gros de pietrișuri și nisipuri cărate din munte, lăsând de o parte și alta brațe moarte, bălți și grădiști. Luncile — aceste ținuturi joase și umede depe fundul văilor, — pe care apele la viituri le înneacă, poartă în lungul lor, păduri de sălcii, de plop, de arini, de papură, de trestie și tot felul de plante de apă. Cea mai mare luncă din câmpia noastră este a Dunării; dela Călărași la Brăila se întinde balta, rai al păsărilor, al peștilor, al pescarilor și al vânătorilor. Aceeași înfățișare o are Delta, unde fluviul împărțit în trei brațe, cară nămol și nisip pe care le adaugă la uscat, în paguba mării.

Șesurile.

Șesul Tisei. La piciorul munților apuseni se întinde, spre V. o câmpie netedă ca masa și largă cât vezi cu ochii. Dacă sapi un puț, vezi că ea e alcătuită din pietrișuri și nisipuri, cărate de ape din munții Apuseni și așternute acolo. Pe această câmpie foarte favorabilă agriculturii, râurile fac cotituri nenumărate, își schimbă adesea albia, se revarsă în pânze mari de apă. Tisa a trebuit să fie împrejmuțată de diguri, ca să rămână în matca ei, atunci când vine mare.

Dobrogea.

În această provincie românească, pământul se înfățișează altfel decât în celelalte ținuturi ale noastre. Do-

brogea se compune din două regiuni deosebite: la nord munții și la sud podișul.

Dar munții Dobrogei nu fac parte din familia Carpaților, iar podișul nu e decât prelungirea podișului balcanic care formează malul drept, înalt al Dunării.

Munții Măcinului se ridică brusc deasupra Dunării lângă orașelul Măcin. Crestele sunt pietroase și dințate, râpele repezi, straturile încrețite; dar înălțimea nu atinge nici 500 metri. Tot așa se înfățișează și celelalte culmi care se respiră din colțul acesta al Măcinului.

Fig. 19. — Dealul Pricopanului din M-ții Măcinului. Munte năruit de vechime; stâncile par niște saci uriași, puși grămadă și gata de încărcare. E o ruină de munte vechi.

Munții Dobrogei sunt mult mai vechi decât Carpații și au fost odată tot atât de înalți, dar apele și vânturile i-au tocit de tot, până n'a mai rămas din ei decât rădăcina.

Podișul Dobrogei se întinde la sud de munții mărunți din nord, și e alcătuit din piatră de var, acoperită de loess. Din această cauză, stepa a pus stăpânire pe el. Doar spre granița bulgărească, unde podișul se înalță

până la 500 metri, apele, mai multe, au făcut să crească pădurea (Deliorman = pădure nebună). Aici în sud, podișul se termină deasupra mării albastre, cu râpa înaltă și strălucitoare a faimoasei „Coaste de argint“.

CAP. III. CLIMA ROMÂNIEI.

Am văzut că România este așezată în zona temperată a emisferei nordice, și știm că zonele temperate au o climă care a fost numită și ea temperată și care se caracterizează prin :

temperatură potrivită și variind după anotimp,
vânturi neregulate,
ploi neregulate;

știm că atunci când vorbim de climă, ne gândim la aceste 3 elemente: temperatură, vânturi, ploi).

Dar dacă ținem seama și de așezarea României în Europa, putem și mai de aproape înălța clima ei. Depărtată de Atlantic și despărțită prin munții înalți ai Peninsulei Balcanice de Mediterană, neputând prin urmare să primească printr'un grad mai accentuat influența acestor două „calorifere“ ale Europei, și pe de altă parte, larg deschisă înspre câmpiile vaste ale Rusiei, țara noastră nu poate avea decât un climat *continental* (adică un climat în care diferența de temperatură dintre iarnă și vară e foarte mare ¹⁾).

Iată deci, că ținând seama numai de așezarea României pe glob și pe continent am dedus că țara noastră trebuie să aibă o climă *temperată continentală*. Analiza fiecăruia din cele trei elemente ale climei: temperatură,

1) Ne aducem aminte că țările așezate lângă mări întinse sau oceane, a căror apă se încălzește și se răcește încet, au un climat numit *oceanic*, cu diferențe de temperatură între iarnă și vară mici; pe când țările așezate în inima continentelor, care se încălzesc și se răcesc mai repede și mai mult decât mările, au climă continentală, cu diferențe mari de temperatură dela iarnă a vară.

vânturi, ploii, ne va arăta că nu ne-am înșelat când am făcut această presupunere.

Temperatura. Temperatura medie anuală a României (adică cea obținută adunând temperaturile fiecărei zile dintr'un an și împărțind la 365) este de $9,5^{\circ}$. Ea e ceva mai coborită în nordul țării și ceva mai urcată în sud. Dar mai importante decât media anuală sunt mediile celor două luni cu o extremă, adică Ianuarie (luna cea mai rece) și Iulie (luna cea mai caldă). Media lunii Ianuarie e în România de -2° , iar a lunii Iulie de $+21^{\circ}$. Deci diferența de temperatură între iarnă și vară e foarte mare: 23° . Iată deci că într'adevăr clima României e continentală.

Dacă mai ținem seama că se întâmplă adesea la noi ca temperatura să coboare iarna sub -30° , iar vara să se urce peste $+35^{\circ}$, putem spune că România are o climă continentală *excesivă*.

Sunt câteva ținuturi în țară unde clima e ceva mai blândă. Pe țărmul mării — dar numai pe o fâșie foarte îngustă — iarna e ceva mai caldă decât în restul țării; dovada: vegetația, care se apropie de aceea a țărilor calde din jurul Mediteranei (la Balcic cresc smochini, migdali etc.). Deasemenea în Banat și Oltenia se simte o ușoară influență a Mediteranei: iernile sunt blânde și vița de vie rămâne neingropată, nucii cresc în pădure și castanii nobili dau fructe. Însfârșit, unele văi adăpostite ale munților au o climă mai dulce decât câmpiile deschise tuturor vânturilor.

Vânturile. Cel mai obișnuit vânt în România este *Crivățul*, care bate dinspre N. și NE., mai ales iarna. Până să ajungă la noi, a spulberat zăpezile câmpiilor înghețate ale Rusiei, și din această cauză el apare ca un vânt iute și rece, care scoboară brusc temperatura, ridică nămeții, inzepezește trenurile.

Austrul vine din apus și e de obicei uscat.

Băltărețul — vânt de sud — e cald și aduce adesea ploaie.

Se mai cunosc în unele părți ale țării, vânturi de mai mică importanță, locale, cum e de pildă: „*vântul mare*“, care coboară depe culmile Carpaților Meridionali spre Transilvania, sau „*Sărăcilă*“ din Dobrogea de S. care vine, foarte cald și uscat, dinspre miazăzi.

Precipitațiunile. În medie, România primește anual o cantitate de ploaie de 600 mm. (socotind și zăpezile iernii). Bineînțeles, ea nu e repartizată în mod egal pe teritoriul țării. Regiunea cea mai udată este regiunea munților (1 m. sau chiar mai mult în unele părți), iar cea mai secetoasă, Basarabia de sud, delta Dunării și o fașie îngustă depe litoralul dobrogean (sub 400 mm.). Câmpia Tisei, câmpia Dunării și Moldova dintre Siret și Nistru primesc și ele mai puțină ploaie decât restul țării (sub 600 mm.).

În ce privește repartiția în timp a precipitațiunilor — adică repartiția în decursul unui an — țara noastră e favorizată. Lunile cele mai ploioase sunt cele dela sfârșitul primăverii și începutul verii (Mai, Iunie și Iulie) adică tocmai acelea în care semănăturile au mai multă nevoie de apă. În schimb, August și Septembrie sunt cele mai uscate. Pe când în munți nu se simte aproape niciodată lipsă de ploaie, mai întotdeauna e adevărată secetă spre sfârșitul verii în Bărăgan și Bugeac, transformate în stepe uscate, cu vegetația arsă de soare.

CAP. IV. APELE.

Clima României, cu ploi destul de bogate, și relieful cu cetatea munților la mijloc, adevărat „castel de apă“, fac din țara noastră un ținut cu belșug de ape.

Din păcate, râurile deși mari, nu sunt — în afară de Dunăre — artere de navigație importante. Două împrejurări contribuie la acest neajuns: înghețul de iarnă ține

împreună cu desghețul primăverii ce mână sloii la vale cel puțin două luni în fiecare an; pe de alta parte, de unde primăvara apele se umflă, ies din matcă și pot inunda sate și orașe, spre sfârșitul verii (marcat la noi, cum am văzut printr'o perioadă de secetă), râurile sărăcesc și de abia își mai poartă printre nisipurile albiei un fir de apă îngust și fără adâncime. Însăși Dunărea suferă din această cauză: așa se explică dece, deși mult mai mare decât Rinul, e totuși o arteră de navigație inferioară acestuia. Mai e ceva: în munte repezișurile, cascadele, cheile — nu permit navigația. Iar în câmpie, din cauza lipsei de pantă, râurile nu și-au putut săpa văi adânci: apa curge leneș, se desface într'o mulțime de brațe, se incurcă în propriile ei aluviuni, și oricât ar fi de multă, răslirată așa, ajunge netrebnică pentru navigație. E ușor de văzut că s'ar putea îndrepta, în mare parte, prin canalizări, — așa cum s'a făcut în apusul Europei.

Deasemenea, dacă s'ar face baraje în munte, s'ar putea obține cascade artificiale, care să miște roțile fabricelor și uzinelor și să economisească astfel cărbuni și petrol, care se irosesc repede și pentru totdeauna (astfel de baraje s'au făcut în Elveția, Italia, Suedia, etc.)

Dunărea, cel mai mare fluviu al Europei după Volga, adună toate apele care udă țara noastră, — în afară de Nistru. Ea isvorăște din Germania (în munții Pădurea Neagră) și după ce străbate șase țări și trei capitale, intră în România la Baziaș.

De aici și până la vărsare, ea nu mai părăsește teritoriul românesc.

Imediat după intrarea ei în țară, Dunărea e silită să străbată Carpații, care-i atin calea. În tot acest defileu, care ține dela Baziaș până la T. Severin, pe o lungime de 125 km., cursul ei, strâmtat, (mai ales la Cazane) se strecoară printre pereți înalți de stâncă, înălțați vertical din valuri. Apele fierb în vârtejuri și spumegă în

Fig. 20. — Dămărea la Cazane.

jurul colțurilor de stâncă ce ies la suprafață. Din cauza lor, la Porțile de Fier, navigația era pe vremuri din cale afară de primejdioasă; atunci când Dunărea a început să devină un mare drum de comerț, stâncile au fost aruncate în aer cu dinamită, dar și astăzi vapoarele trec cu multă grijă pe acolo.

Dela T. Severin, fluviul intră în câmpie. Albia se lărgește, apele curg domol la vale. Doar nisipurile pe care calcă și care formează adesea bancuri, încurcă uneori drumul, și trebuie să fie mereu curățate. Primăvara, Dunărea iese din matcă și își inundă întreaga luncă. Când se retrage, rămân de o parte și de alta o mulțime de bălți în care mișună peștele, din care cele mai mari sunt permanente (Nedeia, Potelul, Suhaia, Greaca, Balta Călărașilor, etc.) Nicăiri brațele moarte, gârlele, ostroavele, bălțile nu sunt mai numeroase decât în porțiunea în care Dunărea se desface în două brațe, închizând între ele „Balta” Borcea și Balta Brăilei. Aceași înfățișare are Delta, în care Dunărea, după ce scapă de gâtuitura dela Galați, se desface în cele trei brațe: Chilia Sulina și Sf. Gheorghe.

Pe tot parcursul în țara noastră, marerle fluviu primește numeroși afluenți dela munte. *Tisa* (care nu udă din țara noastră decât Maramureșul) îi aduce râurile Transilvaniei: Someșul Mare (cu isvorul în munții Rodnei) și Someșul Mic (din munții Apuseni); cele trei Crișuri (Repede, Negru și Alb), care vin din munții Apuseni; Mureșul, râu bogat, care după ce taie lanțul vulcanic strabate domol Podișul Transilvaniei, îmbogățindu-se cu Târnavele (Mare și Mică) și cu Arieșul — și răzbate în șesul Tisei prin ulucul dintre Poiana Ruscă și Munții Apuseni; Bega, canalul care udă Timișoara.

Timișul străbate Banatul românesc, dar se varsă în Dunăre în afara graniței, foarte aproape de Tisa. La Porțile de Fier, fluviul primește pe *Cerna* frumos și vijeliqș râu de munte,

Răul *Olteniei* este *Jiul*, cu izvoarele în munții care domină bazinul Petroșanilor. Străbate Carpații, între Parâng și Vulcan prin minunata cheie dela Lainici, pe unde apa spumegă între pereți înalți de stâncă, și pe unde șoseaua nu și-a putut face loc decât săpată în piatră. După ce iese la larg, străbate liniștit dealurile Olteniei și șesul până la Dunăre, primind pe dreapta pe Motru, iar pe stânga pe Gilort și Amaradia.

Oltul isvorăște de sub Hășmașul Mare, și străbate

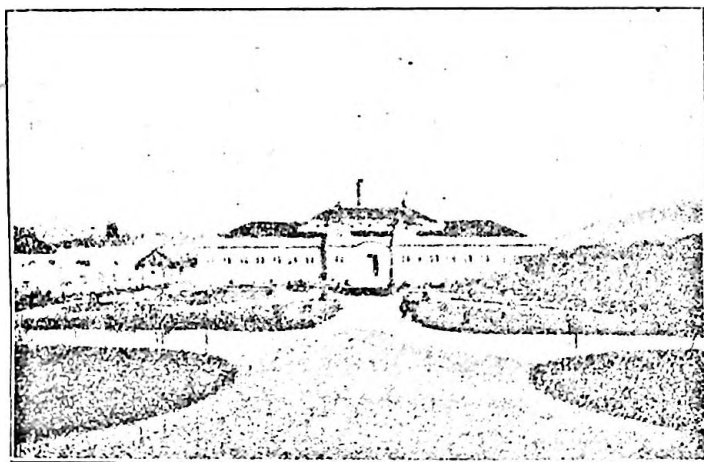

Fig. 21. — Petroșani.

leneș șesurile Ciucului, curge așa de domol pe aici, încât nuferii și alte plante de apă i-au năpădit albia. Cursul lui se strâmtează și se iuțește la Tușnad; unde taie lanțul vulcanic; ajuns în șesul Brașovului, se domolește iar și apucă spre nord. Apoi, cotind spre V. printr'un nou defileu, sosește în Câmpia Făgărașului, pe care o părăsește ca să se îndrepte spre sud și să străbată, pe la Turnul Roșu, Carpații într'o vale uneori aproape

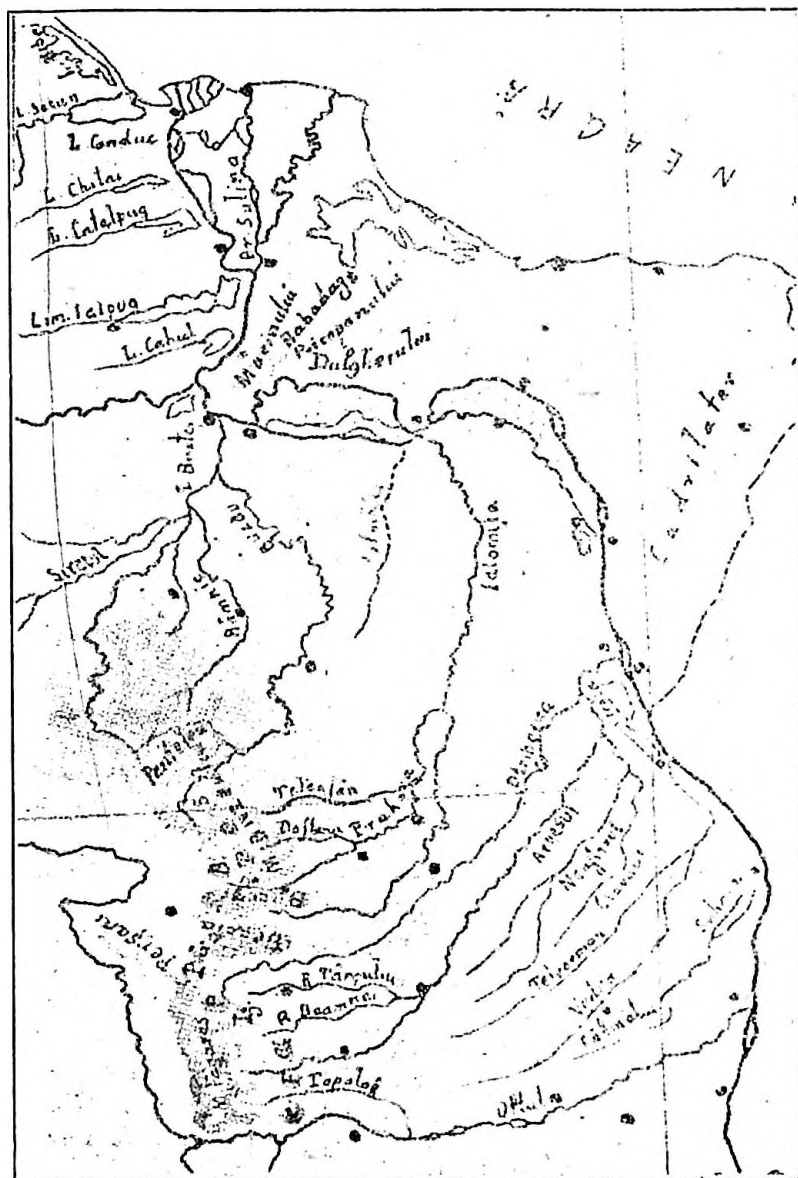

Fig. 22.

tot așa de sălbatecă și strămtă ca a Jiului la Lainici. Aici îi vine Lotrul, frumoasă apă de munte. La R. Vâlcei Oltul ese la lumină, și curge printr'o vale largă până la Dunăre, îmbogățit cu apele Topologului și Oltețului.

In Muntenia, râurile sunt mai sărace, mai ales cele care nu-și au isvorul în munte, ci în dealuri sau în șes. Uneori, pe secetă, văile apelor mai mici rămân seci, ca în pustiu.

Vedea și Teleormanul isvorăsc dintr'un ținut de dealuri. *Argeșul* vine de sub Negoiful, și, unit cu *Dâmbovița* care-și are izvoarele tot la munte și cu Neajlovul leneș, curge printr'o vale largă și bogată, pe care satele se țin lanț.

Ialomița pornește din Bucegi, dar prin bărăgan de abia își tirăște apele puține pe vreme de secetă. Îi vine în cale Prahova, care curge prin minunata vale dela piciorul Bucegilor.

Apele Moldovei le adună *Siretul*, râu bogat pe care afluenții din Carpați îl împing tot mai mult spre răsărit,

După ce isvorăște din Bucovina, primește pe Suceava, apoi pe Moldova, pe Bistrița cu valea ei atât de sălbatecă, străbătută de plute, apoi pe Trotuș (cu afluent Oituzul) pe Putna cu Milcovul, care a fost atâta vreme hotar între frați. Din Muntenia îi vin R. Sarat și Buzăul. Pe stânga, Siretul are un singur afluent însemnat: Bârladul; deși leneș de obicei, el a înecat totuși de multe ori Tecuciul, primăvara, la topirea zăpezilor.

Prutul, care vine din Polonia, e râu frumos și bogat deși nu se varsă în el decât Ceremușul din Bucovina și molateca Jijia unită cu Bahluiul.

Nistrul este al doilea fluviu românesc. Intră în țară, ca un râu adânc și bogat. Dela Soroca însă valea se lărgeste, apele se resfiră, și se varsă în Limanul Nistrului după ce nu primește decât apele puține ale Răutului și ale Bâcului.

Apele stătătoare.

În afară de râuri, România este bogată și în ape stătătoare, dintre care cea mai importantă este Marea Neagră, minunat drum pentru produsele pământului nostru care se trimet în streinătate, și bogat rezervoriu de pește.

Dintre lacuri, unele reprezintă o mare bogăție în pește: așa sunt bălțile Dunării (Nedeia, Potelu, Suhaia, Greaca Lacul Călărășilor), Limanele (Brateș, Cahul, Jalpug, Catalpug, Sasic, Alibei, Limanul Nistrului, lacul Razelm din Dobrogea), nenumăratele iazuri artificiale și naturale din văile râurilor leneșe, etc. Altele, reprezintă o mare valoare pentru tămăduirea boalelor, prin mineralele pe care le conțin. Așa sunt: Lacul Sărat, Amara, Balta Albă, etc. din răsăritul Munteniei, sau lacul Techir-Ghiol, etc. din Dobrogea.

SECȚIUNEA II: POPULAȚIA ROMÂNIEI.

CAP. I. ROMÂNII ȘI NEAMURILE STRĂINE CONLOCUITOARE

Cel mai vechi popor pe care l cunoaște istoria ca stăpân pe meleagurile noastre, este poporul Dacilor, care se indeletniceau mai mult cu agricultura și păstoria. Roma

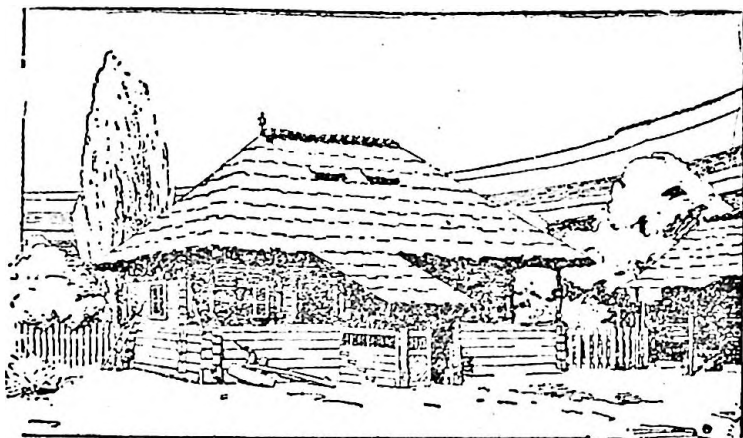

Fig. 23. — Casă țărănească din regiunile cu păduri. E construită din bârne, acoperită cu șindrilă sau șipci de brad.

atrasă de bogățiile pământului lor, care nu numai că dădea grâne bogate și creștea turme întinse, dar ascundea și aur în măruntaele lui, a dat lupte crâncene, și, la 106 după Christos, l-a cucerit. Coloniștii romani

s'au așezat în satele Dacilor și au făcut cetăți de apă-

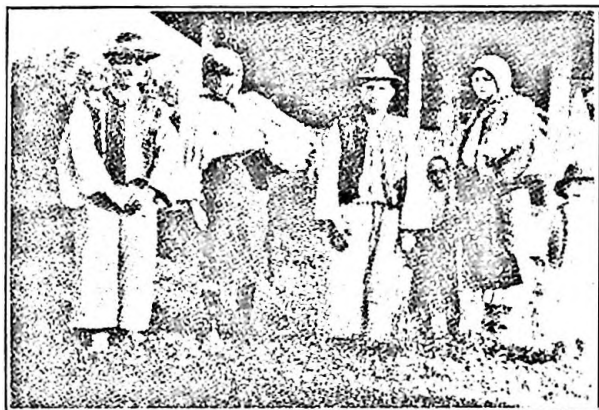

Fig. 24. — Costum național din Borșa (Maramureș).

Fig. 25. — C. N. fem. din Mușetești—Argeș.

Al. Hallanga ș. a., România cl. III șc. com. elem.

rare în contra dușmanilor din afară. Din traiul împreună al celor două neamuri de oameni s'a născut un popor nou: poporul român. Ca și strămoșii Daci, Românii au luptat din greu ca să-și apere pământul de puhoarele de năvălitori cari îl cotopeau. Vitejia românească ne a dat putința să rezistăm, și astăzi suntem un popor numeros de 16.000.000 locuitori. Printre cei

Fig. 26. — Port național din Transilvania. Unul e cu sarica în spate.

ce coborim din vechii Daci și Romani, moștenitori a limbii, obiceiurilor, vitejiei, drepturilor și averilor lor, — s'au strecurat în decursul secolelor și unii venetici, în număr mai mic de 3.000.000 astăzi.

Așa, au pătruns pe încetul în Ardeal și s'au așezat printre românii de acolo, Ungurii și Secuții, vechi năvălitori din Asia; ajunseseră chiar să pună stăpânire

pe provincia noastră de peste munți — dar dreptatea istoriei n'a întârziat să se arate. Astăzi sunt cu toții cam 1.600.000, așezați mai ales prin județele Cluj, Arad, Ciuc și Trei Scaune.

Prin secolul XIII au fost aduși în Ardeal de regii unguri, *Sașii* — coloniști din Germania — oameni pașnici și buni gospodari. Sunt în număr de vreo 600.000,

Fig. 27. — Costum național din jud. Neamț.

mai numeroși pela Sibiu, Brașov, Bistrița și Sighișoara.

În Banat au fost aduși mai de curând *Șvabii*, tot germani.

În secolul trecut au venit printre Românii din Bucovina, *Rutenii* de neam slav.

În Basarabia s'au așezat în cursul stăpânirii rusești dintre 1812-1918 multe familii de ruși și alte naționa-

lități: Nemți, Lipoveni, Tătari, Evrei (aceștia foarte numeroși și în celelalte părți ale țării, mai ales prin orașele Moldovei de Nord), etc.

De pe la vecini, au mai trecut în diferite timpuri granița, locuitori, dintre cari unii s'au întors dar alții au

Fig. 28. — Primari turci în Dobrogea.

rămas; așa se face că mai trăesc la noi și câteva zeci de mii de Bulgari, Sârbi, Cehi, etc.

CAP. II. DESIMEA ȘI INSUȘIRILE POPULAȚIEI.

Față de întinderea și bogățiile țării, populația României — în total 19.000.000 locuitori — este mică. Densitatea e de 63 loc. la 1 Km.² (în unele țări din apus,

cu pământ mai sărac, sunt peste 200 loc. la Km²). Din fericire, populația românească crește repede: în fiecare an se adaugă 14 locuitori la 1.000 — și dacă ar muri

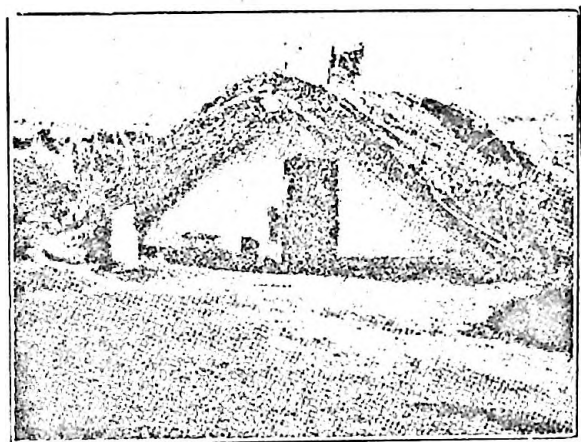

Fig. 29. — Bordei turcesc in Dobrogea.

Fig. 30. — Hora în zi de sărbătoare. Port național bănățean. }
mai puțini copii decât mor astăzi, din cauza proastei

ingrijiri și nerespectării igienei, sporul ar fi și mai mare.

Darurile naturale ale românilor: inteligență, hărnicie, dragoste de pământ, vitejie — au fost recunoscute de toată lumea. Ne lipsește un singur lucru: priceperea și tragerea de inimă pentru o viață economică mai bine

Fig. 31. — Doi Moldoveni din Basarabia.

gospodărită. Acesta este rostul tuturor școlilor comerciale: să îndemne pe fiii de Români a nu se da în lături dela munca pentru punerea în valoare a bogățiilor țării noastre,

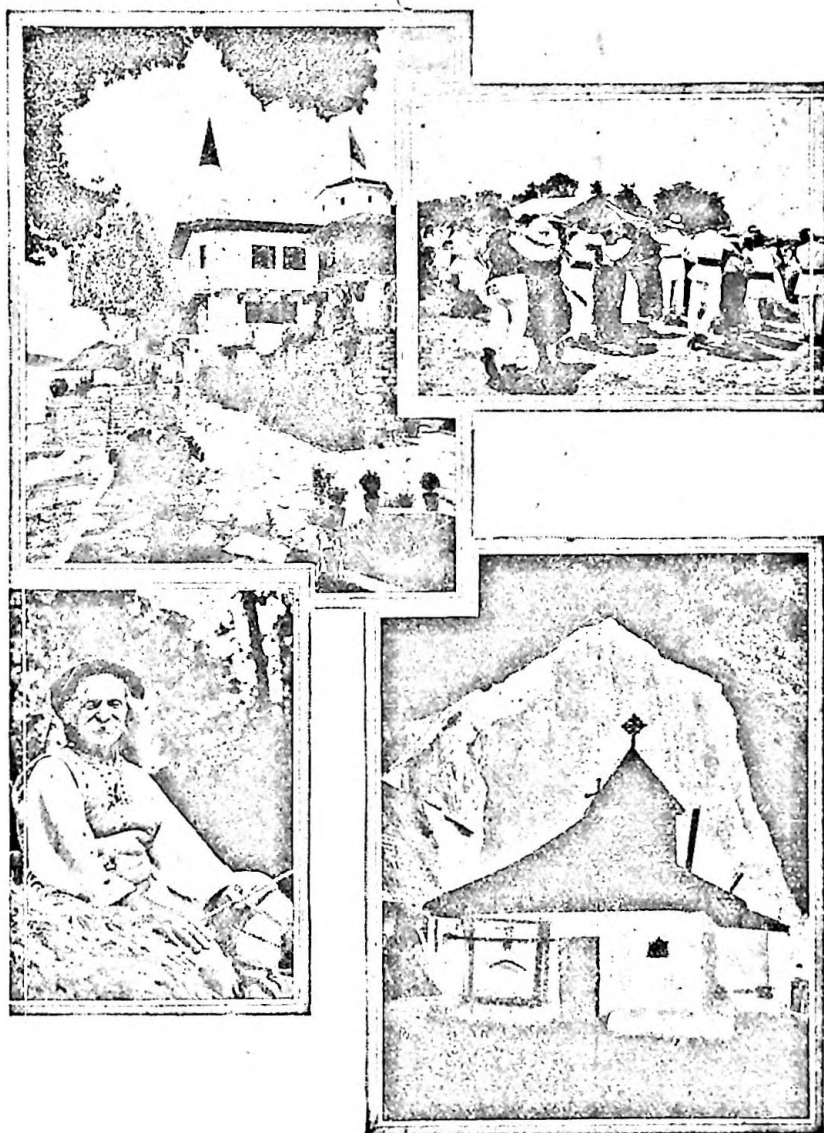

Fig 32. — Sus stânga: Castelul Regal din Balcic.
 Sus dreapta: Hora în Transilvania
 Jos stânga: Un unchiaș slătos.
 Jos dreapta: Schitul Ialomicioara.

SECȚIUNEA III: STATUL.

CAP. I. ORGANIZAREA. PUTERILE STATULUI.

Orice grup de oameni, pentru a putea trăi în bună înțelegere trebuie să respecte anumite reguli. Popoarele pentru a-și asigura pacea internă, fixează anumite reguli fundamentale care trebuie respectate de orice membru al națiunii, chiar și de șeful Statului.

Regulele fundamentale după care se conduc Statele de azi, se fixează în Constituții.

La noi, legea fundamentală este Constituția din 28 Martie 1923. Prin ea se stabilește că România este o monarhie constituțională, adică în fruntea ei se află un rege care conduce Statul după regulile fixate tot prin Constituție.

În Stat sunt trei puteri: puterea legiuitoare, executivă și judecătorească:

a) *Puterea legiuitoare* este alcătuită din deputați și senatori aleși de cetățeni și întruniți în Cameră și Senat. Ei votează legile țării.

b) *Puterea executivă* este alcătuită din rege, miniștri și toți funcționarii din administrațiile publice. Ei au menirea să aplice legile, să facă în așa fel ca locuitorii să respecte ceea ce a ordonat prin lege puterea legiuitoare.

Toți miniștrii, la un loc, alcătuiesc Guvernul țării, care sub directa supraveghere a regelui, conduce Statul.

c) *Puterea judecătorească* e alcătuită din judecătorii dela judecătorii, tribunale, curți de apel și curtea de casație. Ei au menirea să supravegheze aplicarea legilor

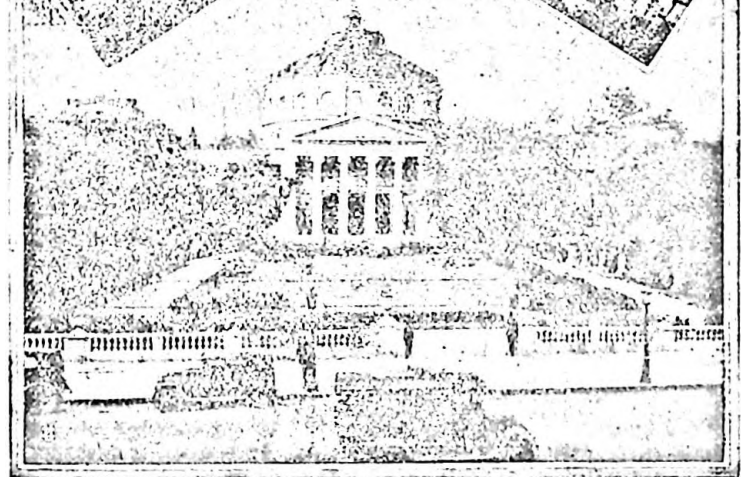
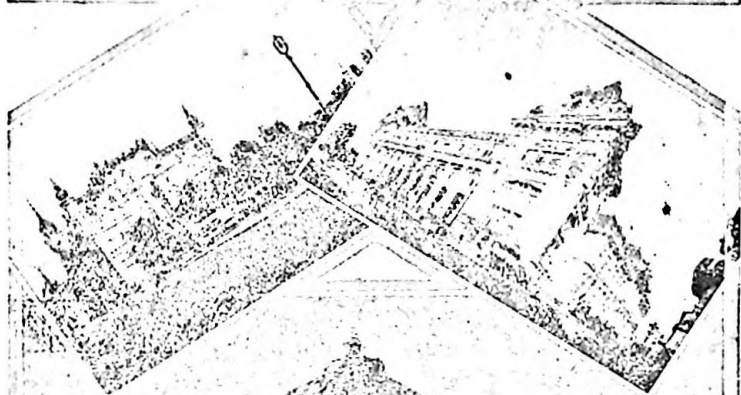
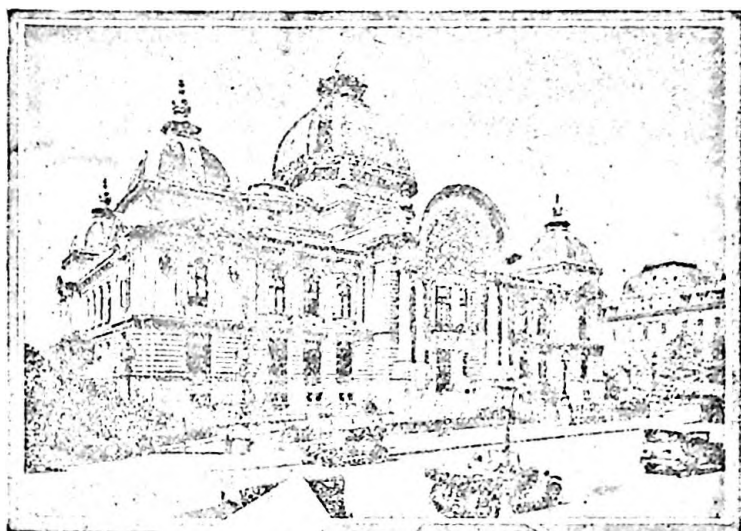

Fig. 33. — Sus: Casa de Depuneri din București. In centru la stânga: Ministerul Afacerilor Străine. In centru la dreapta: Palatul Poștelor din București. Jos: Ateneul Român.

Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

și să arate cine are dreptate când între cetățenii țării se nasc neînțelegeri.

În Constituție se mai prevede că: România este un Stat național, unitar și indivizibil, adică el aparține națiunii române, este unul singur, și nu se pot face mai multe state din acesta. Se mai prevăd drepturile ce le au românii în viața și conducerea țării.

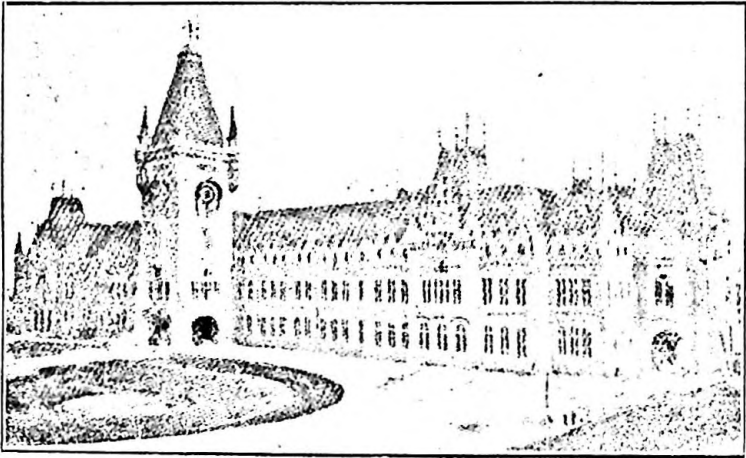

Fig. 34. — Palatul administrativ din Iași pe locul vechiului palat domnesc.

Se mai arată tot în această lege fundamentală că religia de Stat este religia ortodoxă, ea fiind religia celei mai mari părți din populația țării.

Pentru a ne apăra împotriva celor care ar voi să ne ia țara și bogățiile ei, sau să se facă stăpâni asupra noastră, a trebuit să alcătuim armata, care să fie mereu gata să respingă pe dușmani.

Șeful puterii armate este însuși regele, și în caz de război el conduce toată oastea în lupta împotriva dușmanilor. Toți cetățenii bărbați de la 21 ani la 50 fac parte din armată, fiind, după vârstă, activi, în rezervă sau în miliții.

Dar pentru a se putea conduce Statul, a se putea plăti cei ce sunt în serviciu public și a se putea face lucrările mari ce sunt necesare în țară (căi ferate, șosele, poduri, școli, cazărmi, etc.) este nevoie de contribuția fiecărui cetățean.

Fiecare este dator să contribuie la cheltuelile Statului.

Sub formă de impozite Statul ia din câștigul fiecăruia o parte.

Pentru buna ordine, în fiecare an, ministerul de finanțe, face un tablou, un calcul asupra cheltuelilor pe care le va avea Statul în anul care vine și asupra veniturilor pe care le poate încasa: acest tablou se numește buget. În vremuri grele, când contribuțiunile obișnuite pe cari le fac cetățenii nu ajung cheltuelilor publice, Statul se împrumută. Împrumutul îl face în țară sau în străinătate, făcând astfel o datorie publică, internă sau externă. Bogățiile pe care le are teritoriul nostru, numărul populației noastre și munca dârză ce vom ști depune în serviciul patriei, vor fi o cheazășie a bunului mers al României.

CAP. II. JUDEȚELE ROMÂNIEI.

Pentru a putea fi mai bine gospodărit și condus, Statul nostru este împărțit în 71 județe. Fiecare județ este condus de un prefect care la rândul lui este sub ordinele ministerului de interne.

Cele 71 județe, cu capitalele lor, sunt :

15 județe în Transilvania:	6. Jud. Odorhei, cu capitala Odorhei.
1. Jud. Brașov, cu capitala Brașov.	7. „ Ciuc, cu capitala Mercurea Ciuc.
2. „ Făgăraș, cu capitala Făgăraș.	8. „ Mureș, cu capitala Târgul Mureș.
3. „ Sibiu, cu capitala Sibiu.	9. „ Năsăud, cu capitala Bistrița.
4. „ Târnava Mare, cu capitala Sighișoara.	10. „ Someș, cu capitala Dej.
5. „ Trei Scaune, cu capitala Sf. Gheorghe.	11. „ Cluj, cu capitala Cluj.

- 12. Jud. Turda, cu capitala Turda.
- 13. " Târnava Mică, cu capitala Blaj.
- 14. " Alba, cu capitala Alba Iulia.
- 15. " Hunedoara, cu capitala Deva.

1 județ în Maramureș :

- 16. Jud. Maramureș, cu capitala Sighet.

4 județe în Țara Crișurilor :

- 17. Jud. Satu Mare, cu capitala Satu Mare.
- 18. " Sălaj, cu capitala Zalău.
- 19. " Bihor, cu capitala Oradea.
- 20. " Arad, cu capitala Arad.

3 județe în Banat :

- 21. Jud. Severin, cu capitala Lugoj.
- 22. " Caraș, cu capitala Oravița.
- 23. " Timiș Torontal, cu capitala Timișoara.

5 județe în Oltenia :

- 24. Jud. Mehedinți, cu capitala Turnu Severin
- 25. " Gorj, cu capitala Târgul Jiu.
- 26. " Dolj, cu capitala Craiova.
- 27. " Romanați, cu capitala Caracal.
- 28. " Vâlcea, cu capitala Râmnicul Vâlcea.

12 județe în Muntenia :

- 29. Jud. Argeș, cu capitala Pitești.
- 30. " Olt, cu capitala Slatina.
- 31. " Teleorman, cu capitala Turnu Măgurele.
- 32. " Vlașca, cu capitala Giurgiu.

- 33. Jud. Muscel, cu capitala Câmpul Lung.
- 34. " Dâmbovița, cu capitala Târgoviște.
- 35. " Prahova, cu capitala Ploești.
- 36. " Ilfov, cu capitala București.
- 37. " Ialomița, cu capitala Călărași.
- 38. " Buzău, cu capitala Buzău.
- 39. " R. Sarat, cu capitala R. Sarat.
- 40. " Brăila, cu capitala Brăila.

4 județe în Dobrogea :

- 41. Jud. Tulcea, cu capitala Tulcea.
- 42. " Constanța, cu capitala Constanța.
- 43. " Dorostor, cu capitala Silistra.
- 44. " Caliacra, cu capitala Balci.

13 județe în Moldova :

- 45. Jud. Covurlui, cu capitala Galați.
- 46. " Tecuci, cu capitala Tecuci.
- 47. " Putna, cu capitala Focșani.
- 48. " Bacău, cu capitala Bacău.
- 49. " Tutova, cu capitala Bârlad.
- 50. " Vaslui, cu capitala Vaslui.
- 51. " Fălciu, cu capitala Huși.
- 52. " Iași, cu capitala Iași.
- 53. " Roman, cu capitala Roman.
- 54. " Neamț, cu capitala P. Neamț.
- 55. " Baia, cu capitala Fălțiceni.
- 56. " Botoșani, cu capitala Botoșani.
- 57. " Dorohoi, cu capitala Dorohoi.

5 județe în Bucovina:

- 58. Jud. Suceava, cu capitala Suceava.
- 59. " Câmpulung, cu capitala Câmpulung.
- 60. " Rădăuți, cu capitala Rădăuți.
- 61. " Storojineț, cu capitala Storojineț.
- 62. " Cernăuți, cu capitala Cernăuți.

9 județe în Basarabia:

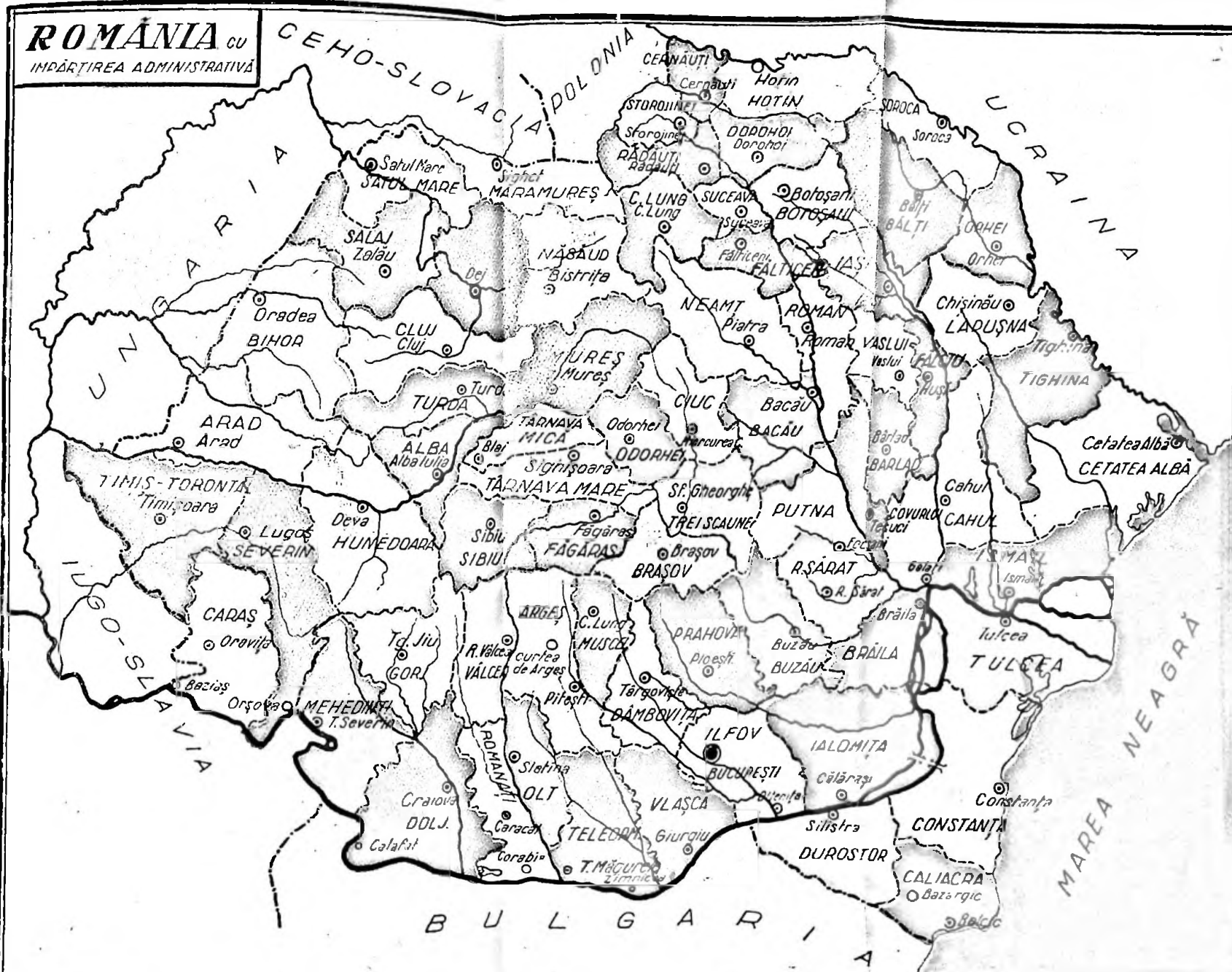
- 63. Jud. Hotin, cu capitala Hotin.

- 64. Jud. Soroca, cu capitala Soroca
- 65. " Bălți, cu capitala Bălți.
- 66. " Orhei, cu capitala Orhei.
- 67. " Lăpușna, cu capitala Chișinău.
- 68. " Tighina, cu capitala Tighina.
- 69. " Cetatea Albă, cu capitala Cetatea Albă.
- 70. " Cahul, cu capitala Cahul.
- 71. " Ismail, cu capitala Ismail.

ROMANIA CU

IMPARTIREA ADMINISTRATIVA

PARTEA II.

PRODUȚIA ROMANIEI.

CAP. I. AVUȚIILE VEGETALE.

Aproape jumătate din pământul României e teren agricol și aproape 80% din populația țării e formată din agricultori. Prin urmare, țara noastră are un pronunțat caracter agrar.

Faptul acesta se explică ușor, dacă ținem seama de trei condiții mai însemnate ale agriculturii românești:

a) *configurația solului*, foarte variată. Câmpiile au culturi deosebite de cele pe care le permit dealurile sau podișurile. Varietatea reliefului determină deci varietația produselor agricole.

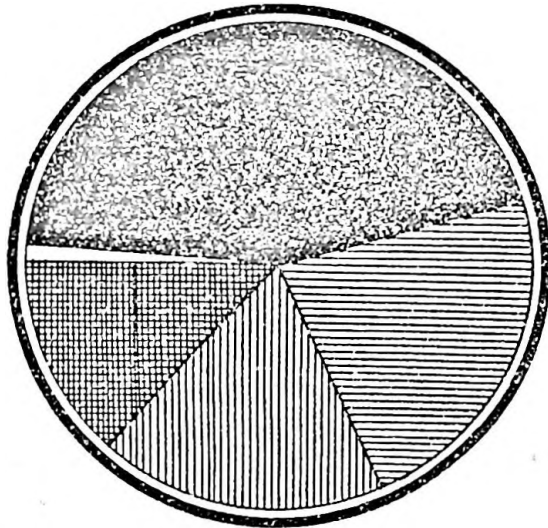
b) *calitatea solului arabil*. Posedăm în țara noastră, în câmpia Dunării, Cadrilater, Basarabia, și mai ales în ținutul județelor Botoșani—Dorohoi—Iași, întinse terenuri acoperite de un pământ negru numit *cernoziom*, de o rară fertilitate. Celelalte ținuturi au soluri mai puțin bogate (pământ cenușiu, pământ roșcat) etc., dar destul de fertile și ele. Iată de ce, pe când în alte țări se face agricultură cu mijloace științifice perfecționate și de abia se obțin rezultatele atinse la noi, țărani români e destul să sgârie de abia pământul cu plugul, pentru a obține răsplata muncii agricole.

c) *clima*, cu căldurile verii și zăpezile bogate (care

apără plantele de îngheț) ale iernei, și cu ploile care cad mai mult, tocmai atunci când e mai multă nevoie

REPARTIȚIA SOLULUI ROMÂNIEI.

TOTAL 29.500.000 Ha.

LEGENDĂ.

- TERENURI ARABILE 45%
- PĂDURI 22%
- CLADIRI, DRUMURI, APE, CARIERE, MINE, ETC 17%
- FÂNEȚE NATURALĂ, PĂȘUNI 14%
- LÎVEZİ DE POMI ȘI VÎ 2%

Fig. 34.

de ele (la sfârșitul primăverii) contribuie și ea la prosperitatea agricolă a României. Totuși sunt ani în care

vremea e nefavorabilă producției, fie din cauza gerurilor premature (toamna) sau întârziate (primăvara) când solul nu e apărat de zăpadă—fie, mai ales, din cauza secetelor care bântuie uneori. Dacă s'ar face și la noi cum s'au făcut în alte țări, irigații—atunci aproape n'am mai avea ani răi, cu producție slabă.

§ 1. Cerealele.

Dintre plantele cultivate la noi, cele care predomină sunt cerealele. Ca să dăm o idee despre răspândirea lor, este îndeajuns să spunem că o treime din suprafața țării este ocupată de cereale. Ele formează cel mai important articol de export al nostru, cam jumătate din valoarea totală a exportului românesc.

a) *Grâul.*

Grâul românesc se cultivă pe o suprafață aproximativă de 3 milioane hectare. Cam a 10-a parte din România este acoperită cu semănături de grâu.

Producția este de circa 3 milioane tone anual.

Înainte de război, România ajunsese să fie a 4-a țară producătoare de grâu din toată lumea, după Rusia, Canada, și Statele Unite.

Astăzi România este a 10-a țară sub raportul producției de grâu. Acest regres se explică ușor, dacă ținem seama de două împrejurări, care s'au ivit după război.

1. Unele din noile ținuturi alipite (Ardeal, Bucovina), nu produc grâu suficient, așa că o parte din grâul care altădată se trimetea peste hotare, acum își găsește debușuri în Ardeal și Bucovina.

2. *Reforma agrară din 1917.* Până la războiul mondial cea mai mare parte din pământul agricol al țării era în mâinile boierilor cari posedau întinse moșii cu

producția organizată anume în vederea exportului (fiindcă nici boierul proprietar, nici țărani de pe moșia lui, nu puteau să consume atât cât produceau). Reforma agrară

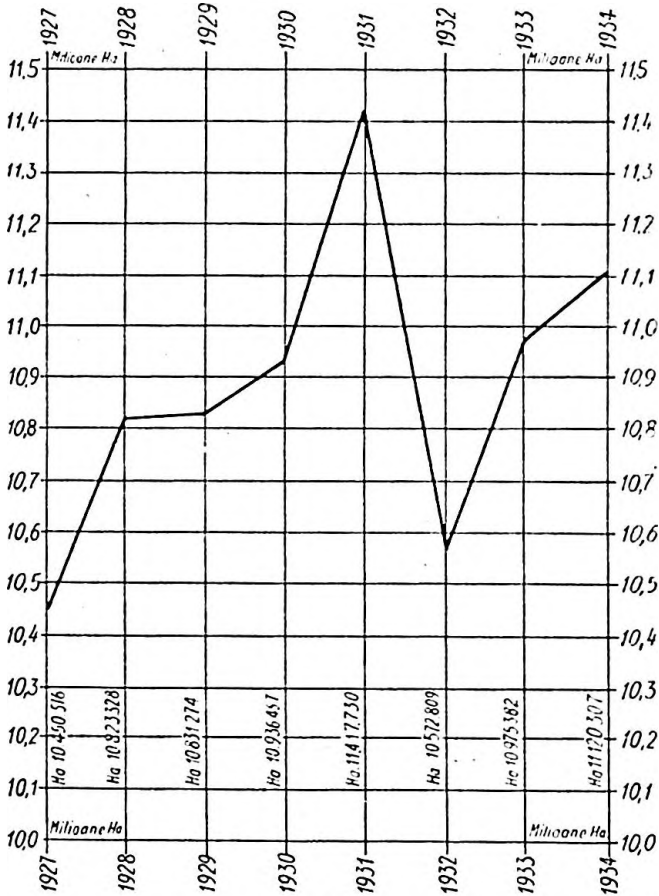

Fig. 35.

din 1917 a distrus marea proprietate: moșiile boierești au fost împărțite țăranilor, fiecare familie de sătean primind o bucată de pământ de câteva hectare. Dar noii

proprietari ai pământului, țărani fără altă avere, nu au capitaluri mari ca să-și cumpere mașini agricole perfecționate, așa cum își cumpăraseră marii proprietari; și nu au căpătat încă nici destulă pricepere pentru o cultură rațională a pământului. Așa încât producția la hectar a scăzut. Pe de altă parte, micii proprietari nu se mai gândesc în primul rând la export, așa cum făceau boierii, ci sunt mulțumiți dacă reușesc să-și scoată din ogrorul lor hrana pentru ei și familiile lor. În felul acesta a scăzut producția de grâu și exportul.

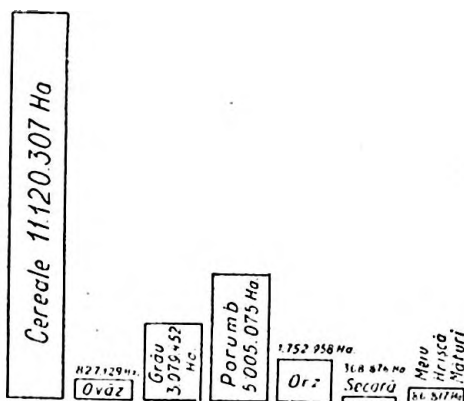

Fig. 36. — Suprafețele cultivate cu cereale în anul 1934.

Dar a mai scăzut ceva, pentru aceleași motive: calitatea; astăzi nu ne mai putem lăuda ca înainte de război, că grâul nostru e mai bun chiar decât cel american.

Ministerul de Agricultură prin îndrumările date agricultorilor a căutat să determine o întrebuițare mai rațională a terenurilor de cultură, așa fel ca să nu se istovească pământul printr'o cultură permanentă a grâului, ci să se cultive grâul în alternanță cu alte cereale sau plante de nutreț.

O problemă de căpetenie este deasemenea selecționarea semințelor.

Apoi este necesar a se stăruii prin inspectoratele agricole, ca muncile agricole să fie la vreme și bine făcute.

b) *Porumbul.*

Porumbul are o deosebită importanță, în primul rând pentru faptul că el constituie hrana populației noastre

EVOLUȚIA CULTURILOR DE CEREALE

1927-1934
SUPRAFEȚE HECTARE

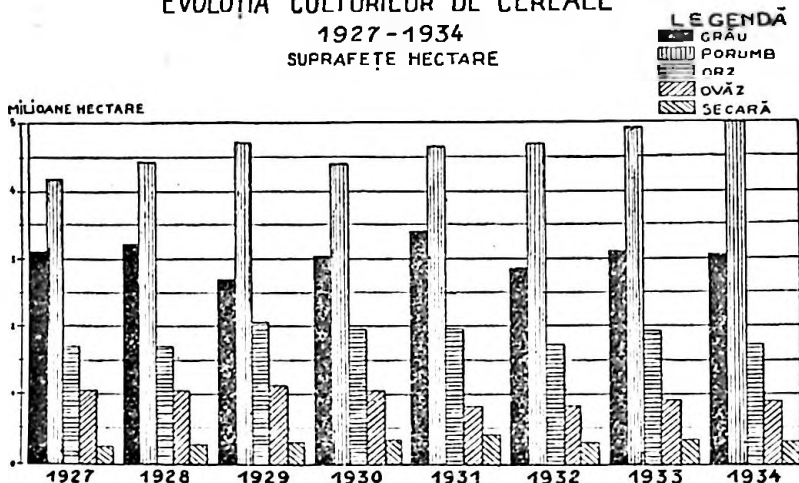

Fig. 37.

rurale, în special în Moldova și Muntenia, iar în al doilea rând, pentru că formează unul din principalele noastre articole de export, luând — împreună cu orzul — locul grâului, care se exportă în cantități mai mici ca odinioară.

Majoritatea culturilor de porumb se face în vechiul regat. Mai mult de jumătate din suprafața însămânțată cu porumb este în Moldova și Muntenia (mai ales în regiunea dealurilor).

Producem aproximativ 5 milioane tone, iar suprafața cultivată cu porumb se ridică la cca. 4 mil. ha., adică ceva mai mult de a zecea parte din suprafața totală a țării.

Cultura porumbului s'a dovedit, în regiunile în care se face, a fi necesară pentru motivul că dacă un an este rău pentru grâu, poate să fie bun pentru porumb, sau vice-versa. Deci aceste două culturi ar putea să se completeze evitându-se astfel riscurile mari. În al doilea rând, timpul de coacere al acestor două cereale, este diferit, așa că pe rând, se poate face bine întreaga muncă agricolă, pentru creșterea și strângerea acestor două cereale. Deasemenea, pentru a utiliza mai bine resursele solului, se recomandă alternarea culturii grâului cu aceea a porumbului.

c) *Orzul.*

Orzul, foarte căutat de fabricile de bere, a fost cultivat din ce în ce mai mult, iar acum cultura sa a crescut pentru a ajunge la o suprafață de 2 milioane hectare.

Se vede importanța cifrei, comparând-o cu suprafețele cultivate cu porumb sau grâu. Orzul nu este una din cerealele de amănunt ca meiul, hrișca, etc. ci o plantă de mare cultură.

Se produc anual circa 1 milion de tone de orz.

Orzul de bună calitate este căutat în mare măsură de fabricile de bere din Germania, încât mai bine de jumătate din întreaga noastră producție, se exportă.

d) *Ovăzul.*

Ovăzul se cultivă pe o suprafață egală cu jumătatea aceleia însemnate cu orz. Se cultivă mai mult în Bucovina, Moldova de Nord și în Sud Estul țării.

Producția se ridică la mai mult de o jumătate milion de tone. Se întrebuințează pentru hrana cailor.

e) *Alte cereale.*

Pe lângă grâu, porumb, orz și ovăz, se mai cultivă și *secară*, care este căutată mai mult de alte țări decât de consumul intern. Totuși secara se cultivă pe o suprafață de un sfert milion hectare; în special în Transilvania și Basarabia, precum și în regiunile mai reci ale țării, adică în nord.

Ca cereale secundare, putem vorbi despre *mei*, care se cultivă foarte puțin, în sudul Dobrogei și răsăritul Munteniei. Meiul nu mai servește ca în trecut la facerea pâinei, ci numai pentru hrana păsărilor mici.

Hrișca este o cereală foarte pretențioasă. Se cultivă în Bucovina pe vre-o 6000 ha., o suprafață neînsemnată în comparație cu suprafețele cultivate cu celelalte cereale.

Producțiunea de cereale în ultimii trei ani.

	<u>1932</u>	<u>1933</u>	<u>1934</u>	
Grâul	1.511.476	3.240.634	2.083.458	Tone.
Porumbul	5.992.969	4.554.419	4.846.154	"
Orzul	1.467.147	1.884.268	871.316	"
Ovăzul	642.671	806.424	563.271	"
Secara	267.052	445.918	211.038	"

§ 2. *Plantele leguminoase.*

Leguminoasele cele mai frecvente sunt fasolea, lintea și mazărea. Aceste plante prezintă interes nu numai pentru consumul intern, dar și ca articole de export, în special fasolea. (Din producția anuală de aproape 330.000

tone de fasole se exportă cca. 120.000 tone în Belgia, Franța și Italia.

Se mai cultivă la noi și *cartoful*, care ține uneori în alimentație locul pâinei, mai ales pentru populația germană din România. Se cultivă cu deosebire în Transilvania și Bucovina.

Aproape fiecare familie de țărani are în jurul casei un petec de pământ pe care cultivă fel de fel de zarzavaturi: varză, usturoi, ceapă, morcovi, mărar și pătrunjel, pătlăgele vinete și roșii. De obicei, ele servesc la hrana populației rurale, care duce un regim vegetarian. În jurul orașelor însă, se află pe luncile râurilor întinse grădini de zarzavat, cultivat anume pentru nevoile orașenilor. Bulgarii care înainte de război aveau în mâna lor cea mai mare parte din aceste grădini (veneau primăvara din Bulgaria, cultivau zarzavatul, îl vindeau în orașele vecine și se întorceau toamna la ei), vin astăzi în număr mult mai mic. În schimb, țărani români au văzut cât de însemnate câștiguri se pot scoate din aceste culturi delicate — care, ce e drept, cer pricepere și îngrijiri speciale și au început să înlocuiască pe bulgari.

§ 3. Plantele industriale.

Cerealele de care am vorbit, ne păstrează caracterul de țară agricolă.

Caracter de țară agricolă ne mai dau și alte plante, ce servesc pentru industrie. Astfel sunt: sfecla de zahăr, tutunul, cartoful, precum și plantele textile și oleaginoase.

Sfecla de zahăr, se seamănă în județele din preajma fabricilor de zahăr: Roman, Potoșani, Putna, Vlașca, Ilfov, Brașov, etc.

Cantitatea totală medie care se produce în fiecare an, este de un milion tone.

Cultura aceasta poate fi mărită, fiindcă este o cultură, care are asigurate debușeurile, servind fabricilor de zahăr. Deasemenea este asigurat și prețul echitabil al acestui produs, fiindcă o comisie formată din delegați ai cultivatorilor de sfeclă și ai fabricilor de zahăr, fi-

CULTURA PLANTELOR INDUSTRIALE 1934

SUPRAFEȚE HECTARE

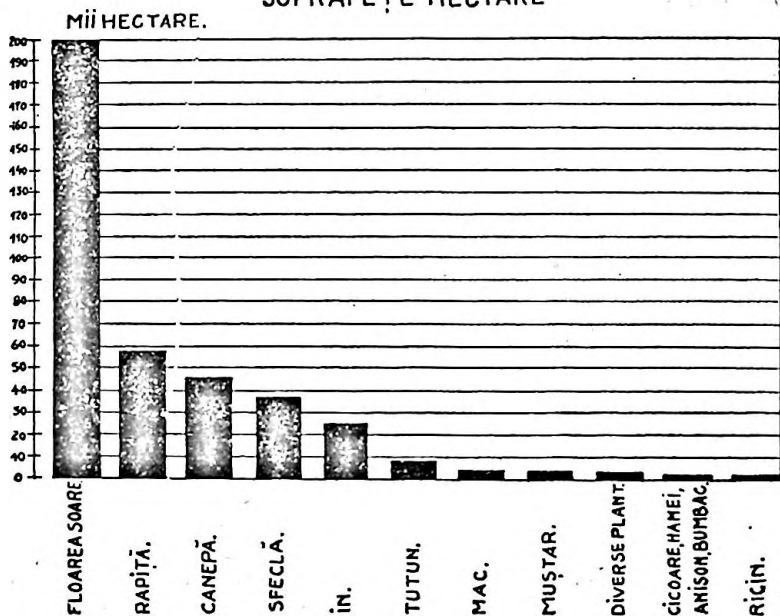
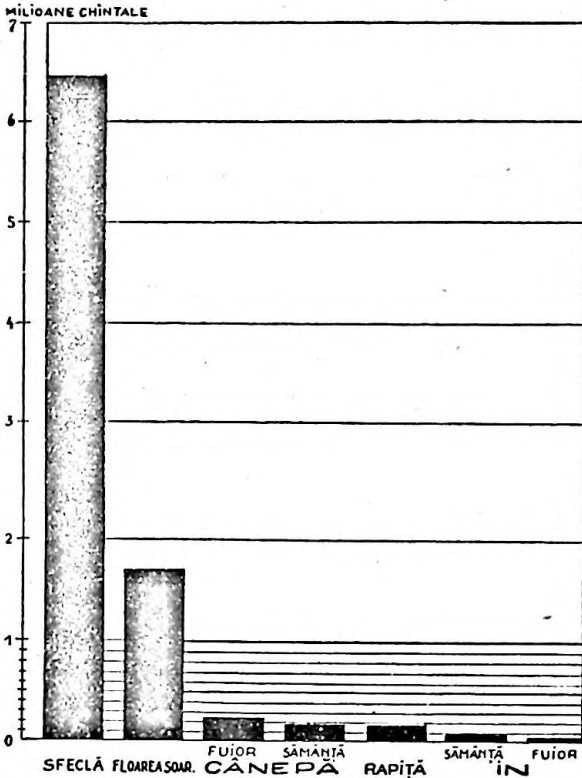

Fig. 38.

xează anual prețul acestui produs agricol, ținând seama atât de interesele cultivatorilor, cât și de interesele fabricanților de zahăr.

Tutunul este un monopol al Statului. Nu poate fi semănat de oricine; se dă sămânță cultivatorului de

către Stat, iar produsul este cumpărat tot de Stat. Se cultivă în special în câmpia Dunării în județele: Romanți, Vlașca, Ilfov și Ialomița.

PRODUCȚIUNEA PRINCIPALELOR PLANTE INDUSTRIALE 1934

Fig. 39.

Cartoful, servește și ca plantă alimentară, dar și ca plantă industrială pentru fabricarea amidonului, glucozei și spirtului. Se cultivă mai mult prin Ardeal și aduce venituri frumoase, ca și sfecla.

§ 4. Textile și oleaginoase.

Plante de mare însemnătate sunt și plantele textile și oleaginoase. Din plantele textile se scot firele pentru țesături, iar dela plantele oleaginoase se întrebuintează semințele pentru facerea uleiurilor.

Dintre acestea, ne vom ocupa de rapiță, in, cânepă și floarea soarelui.

a) *Rapița*, care dă un ulei foarte bun pentru uns și luminat, este pentru agricultor de un deosebit folos prin aceea că timpul ei de coacere e scurt. Se coace mai timpuriu decât celelalte plante și aduce primii bani agricultorului nostru.

Către sfârșitul primăverii, când agricultorul caută cât de modeste mijloace bănești, găsește acești bani prin vânzarea rapiței. Se cultivă mai mult în câmpia apuseană.

b) *Inul* are fire foarte trainice care servesc la țesături, în special în industria casnică. Înainte, când se lucra mai mult în industria casnică și când nu exista concurența bumbacului, inul era foarte căutat. Dar el nu e numai o plantă textilă ci și o plantă oleaginoasă, care dă semințe din care se scoate ulei de bună calitate. Se cultivă pe o întindere mai redusă chiar decât a rapiței, în regiuni foarte restrânse din Basarabia și Dobrogea.

c) A treia plantă textilă este *cânepa*, care se cultivă pe o suprafață mai mare decât inul, cam 40.000 ha.

Se obișnuiește să fie semănată și prin lanurile cu porumb. Cânepa are aceleași întrebuintări ca și inul, atât ca textilă cât și ca oleaginoasă. Se cultivă mai mult în Dobrogea și Transilvania.

d) O altă plantă, oleaginoasă, este *floarea soarelui*, care se întrebuintează pentru extragerea uleiului din semințele ei. O bună parte din așa zisul untdelemn grecesc, de măsline, nu este decât ulei de floarea soarelui,

in care se toarnă ulei de măsline, ca să-i dea miros. Uleiul de floarea soarelui, pentru cazul când ne-am re-strânge importul de ulei de măsline, ar putea forma un bun ulei comestibil.

*Producțiunea de plante industriale și alimentare
pe 1932 și 1933.*

Plante industriale :

	1932	1933	1934	
Câneapă, sămânță	19.325	18.934	18.991	Tone
„ fuior	25.916	26.034	24.627	„
In, sămânță	9.500	10.674	9.283	„
In, fuior	5.589	6.329	7.532	„
Rapiță	19.217	26.855	17.334	„
Floarea soarelui	155.282	171.306	170.648	„
Sfeclă de zahăr	302.931	678.431	648.060	„
Tutun	7.180	6.279	5.905	„
Bumbac	233	384	230	„

Plante alimentare:

Fasole	323.944	330.660	236.178	Tone
Linte	8.746	9.177	10.509	„
Mazăre	11.910	20.891	21.454	„
Cartofi	1.750.209	1.501.851	1.921.714	„

§ 5. Practica agriculturii în țara noastră.

Avantajele pământului nostru bogat, ale climei noastre temperate și ale așezării noastre la gurile Dunării, multă vreme n'au putut să fie puse în valoare și să profite Românului din cauza împrejurărilor istorice vitrege. Nestabilitatea stăpâniților nu îndemna deloc la o mun-

că ordonată și continuă, iar până la 1829, zadarnic dădeau holdele noastre toată puterea lor de rod, căci și proprietarul și muncitorul de pământ tot săraci rămăneau. Strâmtoarea Bosforului fiind închisă pentru comerț, împărăția turcească era stăpâna comerțului de cereale. După 1829 începe epoca de înflorire a agriculturii noastre. Țările apusene, putând trece prin Bosfor își incarcă vapoarele lor cu cerealele noastre, plătind cu preț bun munca și produsele românești. Dar profitul îl luau proprietarii mari și îl cheltuiau în streinătate, prin șederea lor aproape în permanență acolo.

În țară, arendașii străini speculau neomenos pământul și brațele românești. Sărăcia țaranului și robia lui pe pământul românesc n'a putut să dureze căci prea a fost aspră. Și în timpul domniei lui Cuza, încep împroprietăririle.

Cultura mare care se făcea pe pământul boeresc fu înlocuită cu cultura în mic, făcută în gospodăria țărănești.

Ultima și cea mai mare reformă agrară a fost cea din 1917, când s'au distribuit țaranilor 5.889.709 ha. de pământ.

Reforma agrară a fost o reformă fundamentală a Statului român, urmările sale simțindu-se în toate ramurile de activitate ale noastre, în special în viața economică și cea politică.

Înainte, cultura se făcea pe moșii întinse, și se putea lucra cu un capital mai mare și cu o tehnică superioară.

După împroprietărire, țaranul nu avea nici capital, nici unelte de lucru perfecționate. Din aceste cauze, cultura pământului s'a resimțit în mare măsură.

După aceea a început epoca de organizare a țărânimii și culturii pământului.

Îndrumările noi ce se dau plugarului, îl îndeamnă să-și completeze gospodăria lui prin cultivarea plantelor de nutreț și prin creșterea vitelor, prin pomicultură

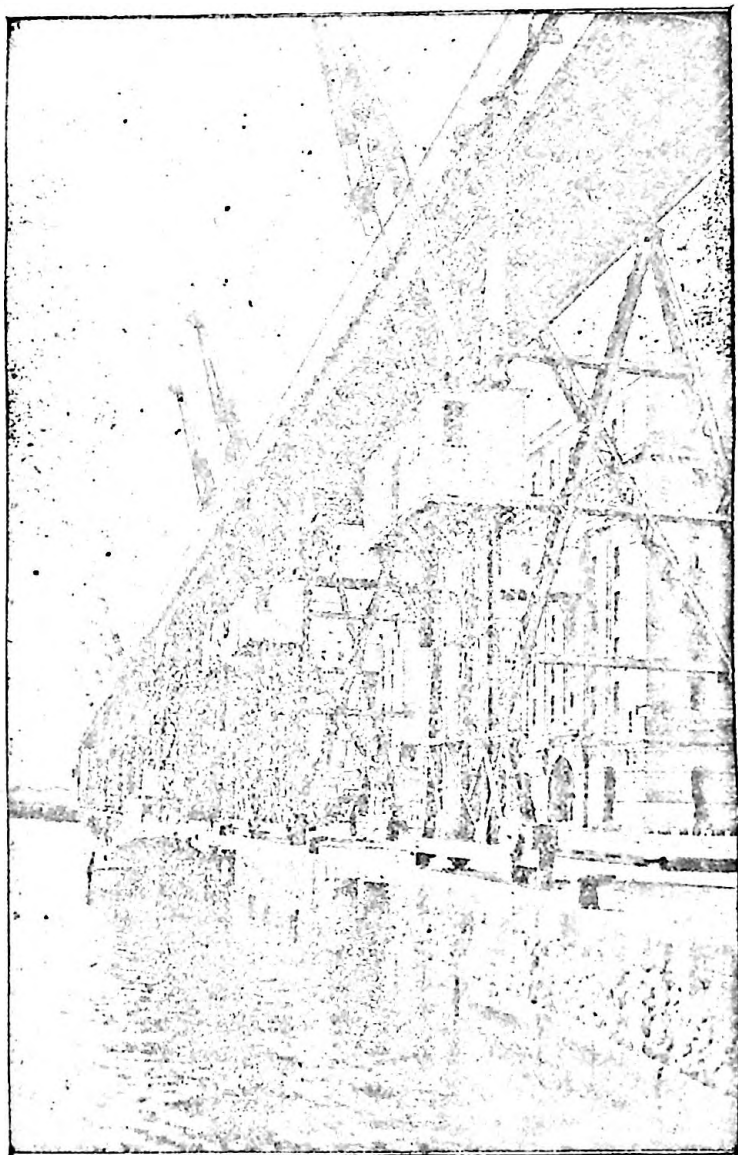

Fig. 40. — Elevatoare de cereale ale silozurilor dela Constanța.

și alte ocupații puțin practicate până acum de țăranul român, ocupații care în viitor îi pot aduce mai mari venituri. Țăranul român cultivator de pământ este elementul de bază al întregii noastre vieți economice și politice.

Mișcarea cooperativă, sprijinită de Stat, dar mai cu seamă îmbrățișată cu mare căldură de plugari ca și de intelectualii ieșiți din rândurile țăranimii, prin bănci populare, cooperative de producție și consum, ar putea da cele mai frumoase rezultate, în organizarea gospodăriei țăranului român și a agriculturii noastre.

§ 6. Vița și arborii fructiferi.

Plantele alimentare și industriale studiate până acum sunt caracteristice ținuturilor joase, în special câmpiei.

Pe dealuri, predomină culturile arborescente.

Vița de vie se cultivă în aproape toate regiunile țării, în special pe costișele bătute de soare. Numai într-o regiune din țara noastră clima nu îngăduie cultura viței de vie: este o regiune din nordul Bucovinei, (în afară, bine înțeles, de regiunile muntoase).

Vița de vie este cultivată pe o suprafață de peste 250.000 ha. (adică de o întindere aproape egală cu cea semănată cu secară). Această suprafață nu este însă neînsemnată pentru cultura viței de vie, dovadă este că țara noastră este socotită ca una din cele mai bogate țări viticole din Europa. În această privință, la congresele internaționale ale viticultorilor, Românii sunt tratați pe picior de egalitate cu Italienii, Spaniolii, Portughezii și Francezii.

În țara noastră sunt vestite podgoriile dela Iași, Cotnari, Odobești, Panciu, Nicorești (Moldova), cele din ținutul Cetății Albe și Chișinăului (Basarabia), dela Valea Călugărească, și Dealul Mare (Muntenia), dela Drăgășani (Oltenia). În Transilvania sunt cunoscute regiuni

nile viticole ale Sighișoarei, Mediașului și Aradului. În Dobrogea, se găsesc podgorii la Sarica (jud Tulcea).

Cantitatea aproximativă care se produce pe acest sfert de milion de hectare, este de aproape 10 milioane hectolitri, o cantitate destul de apreciabilă din care se poate chiar exporta.

Dacă unele țări au superioritate asupra noastră în viticultură, este în parte și din cauza calității viței, pe care o au, dar în special meritul lor este de a prepara mult mai bine vinurile. Și noi avem calități superioare de viță, dar nu avem procedeele cele mai bune de vinificație.

Vinurile tari se exportă pentru șampanie, dar cea mai mare parte din producție se consumă în țară. În orașele mari se face cel mai întins comerț de vinuri, populația orășănească fiind cea cea mai mare consumatoare a acestei băuturi.

Pentru struguri avem piețe de desfacere în țările vecine dela nord: Polonia și Cehoslovacia.

Pomii roditori formează și ei o mare bogăție a dealurilor noastre, mai ales în Oltenia, în Muntenia și în regiunea codrilor Moldovei și Basarabiei. Pe coastele în-sorite cresc meri, cu fructe, care pot rivaliza cu cele din California, peri, vișini, cireși, nuci (cari dau un minunat ulei și un lemn de mare preț pentru mobile), caiși, pier-sici, etc.

Dar cel mai rodnic pom e prunul, care crește pe o suprafață aproape de 250.000 ha. În Muntenia și Moldova, prunele sunt întrebuințate pentru fabricarea țuicii. (Explicabilă deci existența alcoolismului în aceste regiuni). Ar putea fi mai bine folosite pentru magiun și conserve așa cum se face în Bulgaria și Jugoslavia.

Exportul de fructe în țările vecine ar putea aduce capitaluri apreciabile în țară. În ultimul timp se schițează un curent serios în această direcție.

§. 7. Pădurile.

Deosebitele lor esențe. Rolul lor în agricultură.

Una din avuțiile mari ale țării noastre o formează pădurile.

Pădurile au constituit dealungul veacurilor scut împotriva cotropitorilor barbari. Astăzi lemnul românesc cucerește prin cantitatea și calitatea lui piețele europene.

Pădurile au fost în vechime mult mai întinse, acoperind pământul ca un covor dealungul și dealatul țării.

S'au mai rărit de atunci; totuși le avem în cantitate mare.

Situația pădurilor astăzi se prezintă astfel:

1. În imediata apropiere a câmpiei, pe dealuri și pozișuri, se întind pădurile de stejar, însoțite la șes de mici arbuști și mărăcinișuri.

De obicei stejarului îi țin tovarășie teiul, ulmul, frasinul, carpenul și arțarul.

Lemnul acestor arbori este un lemn durabil și poate fi întrebuințat cu folos la lucrări (mobile, parchete, unelte, construcții) precum și la foc.

2. Urcând mai spre munte, locul stejarului îl ia fagul, care constituie și el codri întregi, urcând pe înălțimi până la 800 m.

Îi țin tovarășie: mesteacănul, paltinul, etc.

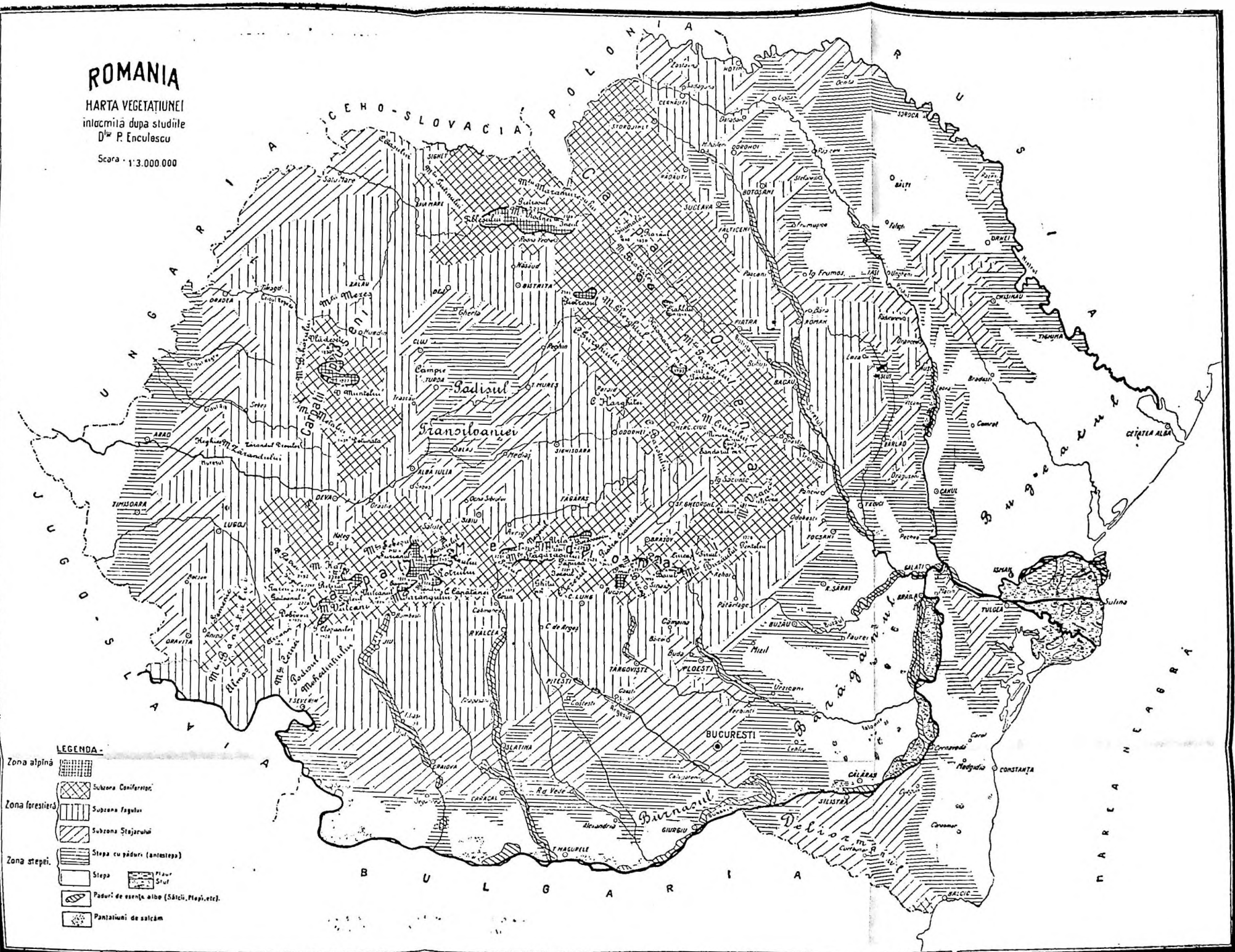
3. Pe unde fagul nu mai poate să trăiască, îi ia locul bradul cu toate varietățile lui de brad roșu, brad alb, pin, tisă și lariță. Bradul învinge înălțimile până la 1.500 și 2.000 m. Mai sus se întinde covorașul de mușchi și pleșuvia munților.

Aceste păduri sunt puse în valoare de cooperativele forestiere și de societățile forestiere, iar lemnul lor este încărcat pe trenuri sau vapoare și dus pe piețele lumii, (stăpânim în special piața Egiptului).

ROMANIA

HARTA VEGETATIONEI
intocmită după studiile
Dⁿⁱ P. Enculescu

Scara - 1:3.000.000

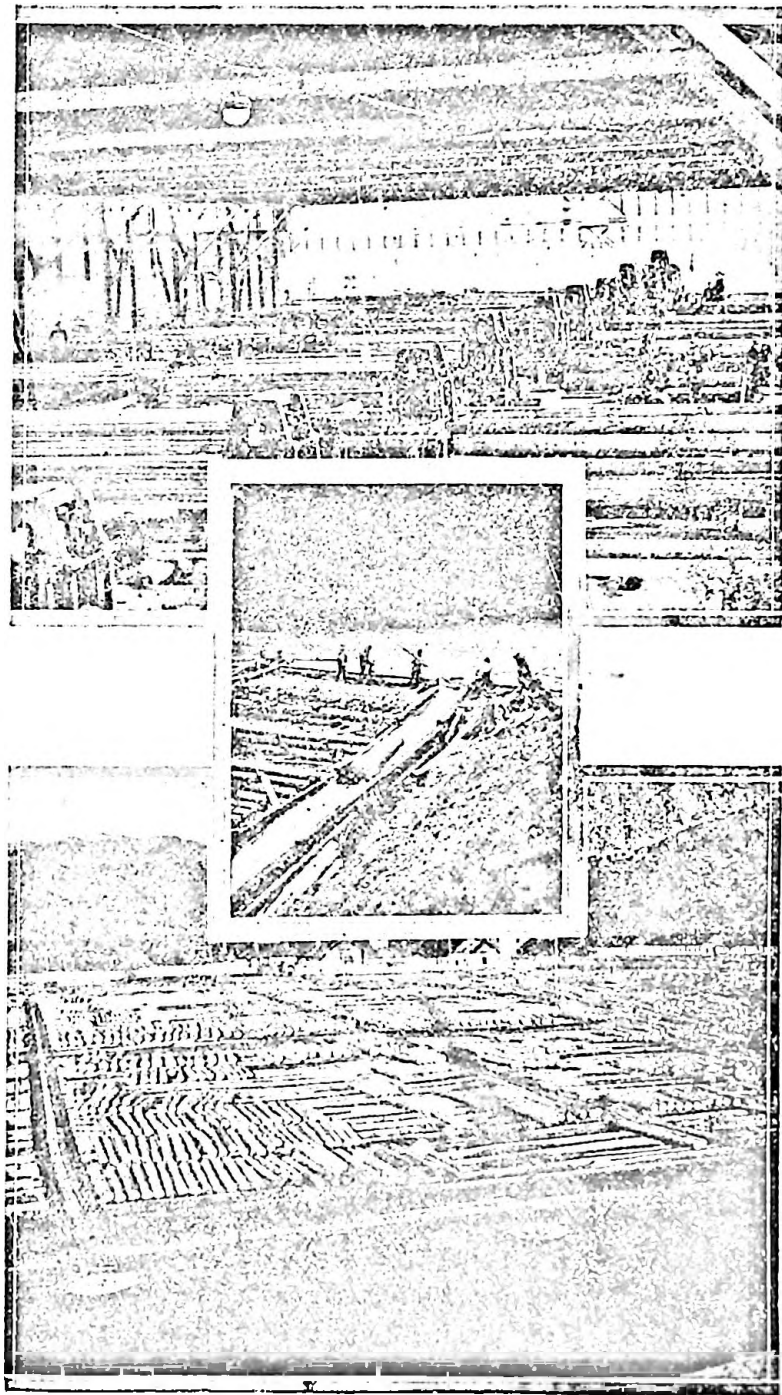

Fig. 41. — Sus: Interiorul unei cherestele.
La mijloc: Transportul lemnelor pe apă. Jos: Depozit de lemnărie.

Suprafața totală a pădurilor este de: 7.250.000 ha; iar valoarea lor a fost evaluată la 70.000.000.000 lei.

S'ar putea ajunge ca printr'o mai bună exploatare și printr'un mai bun export, economia noastră națională să fo'osească cu mult mai mult decât acum din această a-

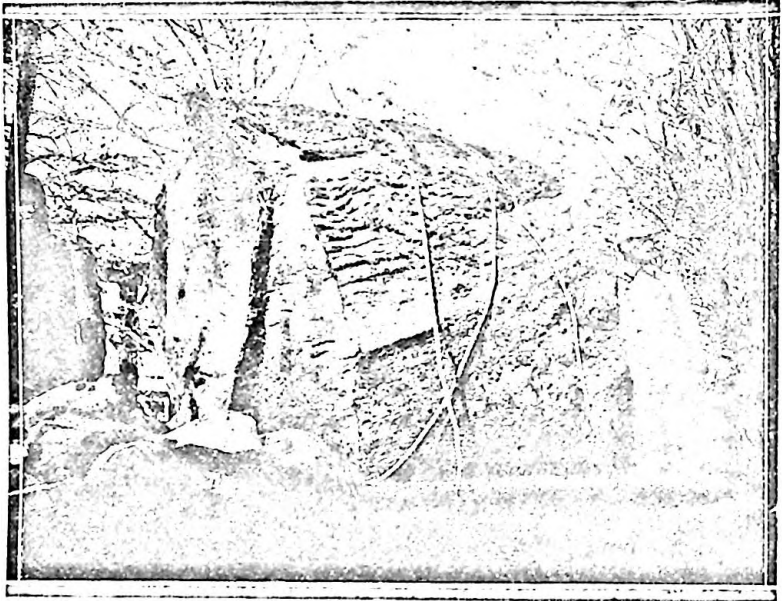

Fig. 42. — Trunchi de stejar secular, retezat

vuție. Astăzi se exportă de 5 miliarde lei. Este o sumă însemnată și România a luat mult înaintea altor țări, prin exportul de produse lemnoase. — Exploatarea pădurilor trebuie să se facă cu multă grijă și cruțare; statul a oprit prin lege despăduririle sălbatice și radicale, nu numai pentruca să nu se epuizeze această avuție națională, dar și pentru un alt motiv, foarte important: pentru agricultura pădurile joacă un mare rol. Ele țin umezeală în timpul verii și atrag ploile necesare pentru buna roadă a holdelor.

Apoi, pădurile apără munții de roaderea apelor. Căci ploile rezezi ar roade mult pământ și l-ar duce la vale dacă arborii nu ar fi piedică pentru puhoai și scut pentru pământ. Din aceste cauze exploatarea pădurilor se face

Fig. 43. — Taierea arborilor cu toporul.

cu mare grijă pentru a nu se primejdui recolta și pământul țării.

§. 7. Privire generală asupra plantelor de cultură din România.

Superioritatea plantelor industriale asupra celor alimentare.

Privind toată flora de cultură a României și observând veniturile pe care le dau sau le pot da anumite

feluri de plante vom putea trage concluzii prețioase.

Să cercetăm, pentru aceasta, încă odată, cultura și comercializarea cerealelor (grâu, porumb, ovăz, secară), a rădăcinoaselor (cartofi, sfeclă de nutreț, sfeclă de zahăr), a plantelor de nutreț (trifoiul roșu, lucerna, sparceta), a oleaginoaselor (rapiță, camelină, macul), a textilelor (inul și cânepa), a aromaticelor (muștarul, tutunul, hameiul, cicoarea), a viței de vie și a pădurilor.

Cultura grăului suferă acum în primul rând de concurența puternică ce i-o fac grânele de peste ocean; această concurență este de prevăzut că se va menține, încât cultura grăului va fi încă multă vreme fără mare rentabilitate la noi.

Porumbul se cultivă în cantitate mare, dar exportul său se face aproape cu aceleași greutateți.

În schimb, modificându-se structura economică a țării noastre, mărindu-se orașele și modificându-se felul de trai al oamenilor, alte plante încep să ofere tot mai bune condițiuni de rentabilitate, de câștig pentru cultivator. Plantele industriale și plantele de nutreț au tot mai mare căutare, atât la noi cât și în străinătate. Semințe de aceste plante (ca trifoi, lucernă, rapiță) ne sunt cerute de peste graniță, cu preț bun, în cantități mai mari decât avem.

Extinderea creșterii vitelor a făcut ca prețul semințelor plantelor de nutreț, să ajungă la cifre foarte atrăgătoare, care vor îndemna pe mulți plugari să-și îndrepte munca spre aceste direcții noi.

Fructele au atras îndeosebi atențiunea forurilor conducătoare ale României; întrucât ele au o piață bună de desfacere atât în interior cât și în țările vecine.

Pădurile țării sunt deasemenea o mare avere, care are asigurate cele mai bune piețe de desfacere.

Natura solului nostru (compoziția și relieful său) precum și așezarea lui au creat posibilități pentru cultura

celor mai variate și mai numeroase soiuri de vegetale. Va trebui să ne pregătim numai pentru cultura lor științifică și pentru exploatarea și valorificarea lor rațională.

CAP. II. AVUȚIILE ANIMALE.

§ 1. Creșterea animalelor.

Intr'o gospodărie agricolă, cultura pământului se com-
pletează cu creșterea vitelor.

Creșterea vitelor este avantajoasă din mai multe puncte
de vedere, pentru o gospodărie agricolă.

Vitele sunt absolut necesare, fie pentru tracțiune, fie
pentru rentă.

Sunt necesare apoi pentru îngrășarea pământului de
cultură (prin bălegar), pentru întrebuințarea cu folos a
fânețelor, a plantelor de nutreț și a pășunilor.

Produsele din lapte pot procura deasemeni venituri
mari unei gospodării agricole, mai ales dacă aceasta se
află lângă centre mai mari de populație.

În provinciile din vechiul regat, înainte de război,
creșterea vitelor a fost mult desavantajată prin faptul
că nu exista piață de desfacere externă, mai ales după
războiul vamal cu Austria.

În schimb în Ardeal, creșterea vitelor a luat un avânt
cu totul deosebit, Ardelenii distingându-se și azi ca buni
crescători de vite.

După război, și mai ales acum, pe vremuri de criză
a desfacerii cerealelor, atențiunea gospodarului se in-
dreaptă din ce în ce mai mult spre aceste mijloace
complimentare de câștig, spre creșterea vitelor.

Este adevărat că întrucâtva și aici micul gospodar
este stânjenit și se găsește în inferioritate față de marele
proprietar. Căci în primul rând nu dispune de mijloace

financiare pentru instalații și în al doilea rând îi este mult mai grea desfacerea produselor sale.

Totuși cu un efort mai mare, micul gospodar poate să obțină cele mai frumoase foloase din creșterea vitelor.

§ 2. Caii.

Caii pot fi întrebuințați ca animale de muncă sau ca animale de rentă. Creșterea cailor este una din cele mai

Fig. 44.

grele și mai delicate ocupații agricole, cerând pricepere și cunoștințe deosebite.

La creșterea cailor și Statul este direct interesat, având nevoie de ei pentru armată.

Pot fi cai de serviciu sau cai de lux.

Caii de serviciu sunt caii de călărie, caii de povară, etc., iar de lux sunt caii de curse și caii de trăsură de lux.

Caii de serviciu se cresc mai cu seamă de micii gospodari.

Caii de lux se produc și cresc în herghelii mari, care își procură personal specializat și capital cu ajutorul Statului.

În trecut, caii noștri erau atât de cunoscuți în străinătate, încât erau utilizați pentru îmbunătățirea raselor locale, de ex. în Danemarca. Deasemenea caii moldo-venești erau luați pentru armata poloneză și cea ungaro-română. Și până acolo mergea faima cailor noștri iuți și buni pentru războiu și pentru tras, încât un proverb turcesc spunea: „un tânăr persan și un cal moldovenesc este tot ce poate fi mai slăvit”.

Avem herghelii la Rădăuți, Cislău și Nucet. Caii din România, în număr aproximativ de 2 milioane, sunt răspândiți mai mult prin câmpia Tisei, în Transilvania și Basarabia. În Vechiul Regat este un număr mai restrâns.

§ 3. Bovinele.

Cele mai obișnuite animale în gospodăria țaranului român sunt bovinele; aceasta din mai multe motive: sunt animale care se mulțumesc cu o hrană inferioară și rezistă intemperiilor mai ușor decât rezistă de pildă calul.

Bovinele dau produsele cele mai utile țaranului: laptele, untul, brânza, carnea, etc.

Tot bovinele produc în mare cantitate gunoierul așa de necesar pentru a se reda pământului substanțele luate prin plante. Țăranul român ține vitele sale în primul rând pentru a se ajuta la cultivarea pământului, în al doilea rând pentru reproducție și în al treilea rând, și mult mai rar, pentru îngrășat.

Din creșterea vitelor tinere se pot obține cele mai

frumoase câștiguri, ca și din lapte și derivatele lui.

Ținerea vacilor de lapte ca și comercializarea laptelui, a untului și a brânzeturilor dă, astăzi, câștiguri frumoase.

Statisticile ne arată că avem 4 milioane și jumătate de vite, care se găsesc răspândite în special în Transilvania și Bucovina. Boii de Transilvania sunt întrebuințați cu deosebire pentru muncile agricole. Vacile

Fig. 45.

din Transilvania, Bucovina și Moldova, sunt din cea mai bună rasă, încrucișate cu rasa olandeză și elvețiană.

Încă din trecut, boii și vacile noastre, făceau obiectul unui întins negoț și serveau pentru aprovizionarea Turciei.

Se mai întrebuințează pentru muncile grele și bivoliile care sunt în număr de vre-o 200.000. Laptele de bivoliță e mai bun decât cel de vacă.

§ 4. Oile.

Numărul mare al oilor se explică ușor prin marile foloase pe care le are omul dela acest animal și prin marea ușurință cu care se întreține.

În adevăr dela oaie putem avea: lapte (cu toate derivatele de brânzeturi), carne, piei și mai ales lână.

Oile sunt în număr de circa 13 milioane. Dintre oile noastre, cea mai apreciată pentru lâna ei mătăsoasă,

Fig. 46.

este oaia de rasă țigaie. O altă rasă aleasă de oi este rasa *țurcană*, care dă un lapte gras din care se fac caș-cavalul, telemeaua și alte brânzeturi care au ajuns chiar să fie exportate. Rasa *încrucișată cu merinos* iarăși este apreciată pentru cantitatea de lână pe care o dă, ceea ce face posibil un export însemnat.

§ 5. Porcii.

Porcii se cifrează cam la 3 milioane. Se găsesc mai răspândiți în Oltenia, Banat și Transilvania. Porcii dela noi sunt căutați pentru carnea și grăsimea lor. Rasa cea mai bună este rasa „mangalița”, cu picioarele și

botul scurte. Sunt mai ușor de crescut decât alții de alte rase, și dau multă grăsime.

* * *

Arun când o privire asupra tuturor avuțiilor animale despre care am vorbit, trebuie să recunoaștem dela început, că după război creșterea vitelor a regresat și cantitativ și calitativ. Or, producția noastră agricolă și animală s'ar putea mări cu până la încă 40 miliarde lei, după un program de lucru bine stabilit. Planul de lucru s'ar baza pe cunoașterea a trei neajunsuri care trebuie îndreptate :

1. Alimentația vitelor nu se face în mod rațional ; deci rezolvarea acestei probleme, a unei hrane mai bune, trebuie făcută prin îndrumări date sătenilor de Institutul Zootehnic.

2. Animalele noastre nu au o sănătate destul de bună. Trebuie să se remedieze acest rău tot prin Institutul Zootehnic.

3. S'a ajuns la această stare, prin imbucătățirea marelui proprietăți, care avea alte tradiții și alte mijloace de a crește vitele, decât le are mica proprietate. După impropietărire, ar fi fost bine să se facă asociații ale crescătorilor de vite, fiindcă micii proprietari nu pot să dea toată atenția acestei ocupații. Asociațiile însă au mijloace să se ocupe mai de aproape cu creșterea vitelor ; au și, proporțional, mai puține cheltueli decât fiecare mic agricultor în parte și au posibilitatea să ajungă la o zootehnicizare a agriculturii.

Statul, când a văzut că exportul nostru de grâu scade, a înțeles că poate să-l înlocuiască prin exportul de vite, de carne, sau de conserve de carne.

Avuțiile animale (în 1932).

Numărul animalelor domestice.

Cai	2.030.945	capete
Boi	4.187.02	"
Oi	12.316.647	"
Porci	2.965.255	"

§. 6. Păsările, cultura gândacilor de mătase, albinele.

a) *Creșterea păsărilor.* Ca activitate economică rodnică, trebuie socotită creșterea păsărilor. În mod obișnuit, avicultura se practică pe scară mică în fiecare gospodărie, în raport cu nevoile și cu resursele proprii; comercializarea e nesistematizată.

Pe lângă marile orașe s'a observat curând rentabilitatea satisfăcătoare ce o oferă această ramură de activitate și au apărut tot mai numeroase instalații de creștere în mare și în mod științific a păsărilor.

La noi, cea mai răspândită pasăre este găina care produce carne și ouă; rațele ca și găștele dau carne, ouă și puf.

Desfacerea acestor produse se face în genere în mic.

Micii producători își prezintă fiecare marfa lor pe piață. Încă nu s'a ajuns la o dezvoltare a consumului atât de mare, încât să se poată face o exploatare și un comerț „angros” ale acestor bunuri.

S'a ajuns totuși la o dezvoltare destul de frumoasă și suntem în plin progres.

Sunt, în privința păsărilor, preocupări pentru o mai bună politică. La Herăstrău, este o stație avicolă unde s'au adus păsări din Anglia, păsări de mărime neobișnuită la noi, pentru îmbunătățirea rasei găinilor.

Ouăle au făcut chiar obiectul unui mare export în

ultima vreme. Exportul acestora a luat avânt și numai în Germania se exportă un sfert de miliard. Fapt îmbucurător este că în 1931 am exportat 1534 vagoane de ouă, în loc de 1115 în 1930. România ar putea, în scurtă vreme, să exporte aproximativ 4-5 miliarde de ouă.

b) *Creșterea viermilor de mătase* (sericicultura) poate aduce și ea pentru gospodăria țării venituri mari.

Produsul viermilor de mătase este unul din cele mai scumpe și mai frumoase.

Prin marea sa, răspândire viermele de mătase a dat posibilitate și păturii sărace dela țară să-și facă vestminte și țesături din acest prețios fir.

Astăzi mătăsurile artificiale (prin ieftinătatea lor) și chiar mătăsurile naturale străine, concurează produsele noastre. Populația noastră nu se mai ocupă cu o astfel de activitate, fiind tentată și distrasă dela munca aceasta, de tot felul de stofe oferite pe preț derizoriu de industria mare.

c) *Albinăritul*. Cultura albinelor (apicultura) este una din cele mai bănoase ocupații.

Dacii au fost obiect deosebit de admirație pentru ocupația lor apicolă.

Herodot ne povestește că numărul albinelor era așa de mare, că întunecau văzduhul cu numărul lor.

Dar nu numai în vechime, ci și în timpurile mai apropiate, pe vremea Voevozilor, Țările Românești aveau renume de mari producătoare și exportatoare de miere și ceară, produse ale albinelor.

Astăzi, ceara albinelor nu mai are căutare; lumina se obține prin electricitate, gaz, etc., iar în biserică se întrebuințează lumânări de stearină. Dulceața mierii este înlocuită cu zahăr. Și așa se explică părăsirea în largă măsură a ocupației care ne adusese atâta faimă.

Totuși produsele acestea au și astăzi căutare.

Stupii produc și astăzi beneficii frumoase, dar pentru aceasta trebuie lucrați cu mare pricepere.

Dacă nu cere muncă materială prea grea, stupăritul e totuș o ocupație serioasă prin faptul că pentru o bună gospodărie apicolă se cere o cultură de specialitate perfectă.

§ 7. Piscicultura.

Unul din izvoarele mari de bogăție ale României este pescuitul. Prin așezarea la gurile Dunării, avem avantajul că putem profita de bogăția de pești ce-și duc viața în deltă, în lacuri și în regiunile inundabile ale acestui mare fluviu.

Totalul suprafeței acoperite de apele României este de 2.000.000 ha., între care apele Dunării cuprind : 1.005.280. ha.

România are o producție anuală de pește de 30-40 milioane de kg., valorând cca. 3 miliarde lei.

Primăvara când este epoca de înmulțire a peștilor, anumite specii din Marea Neagră sau dela gurile Dunării caută să-și depună icrele în locuri cari să ofere cât mai bune condițiuni de trai pentru peștișorii noi : aleargă uneori prin apă sute de kilometri pentru a asigura trai bun noii generații. Cei din Dunăre găsesc aceste locuri în bălțile luncii sau deltei, cei din mare în lacurile de pe coastă (aleg lacurile după cum convine vieții lor, unii lacuri cu apă mai sărată, alții cu apă mai dulce). În această epocă pescarii stau gata și la timpul potrivit închid ieșirile din bălți așa că peștii cari își reiau drumul spre locurile de unde au venit, sunt prinși cu multă ușurință.

Din punct de vedere al pescuitului, România se află într'o situație din cele mai bune din Europa. În Europa, România vine în al doilea rând după Rusia, ca întin-

dere a suprafeței de apă dulce de pescuit. Aproape a 30-a parte din suprafața României, este acoperită cu apă de pescuit, — cam 1 milion ha. Sunt la noi foarte multe și bune varietăți de pește. Astfel avem crapul, care ajunge la 30 kgr. unul, somnul care poate ajunge până la 400 kgr.; morunul, nisetrul, scrumbiile ș. a. Peștele formează un aliment de prim ordin pentru populația noastră. După unele calcule făcute de specialiști,

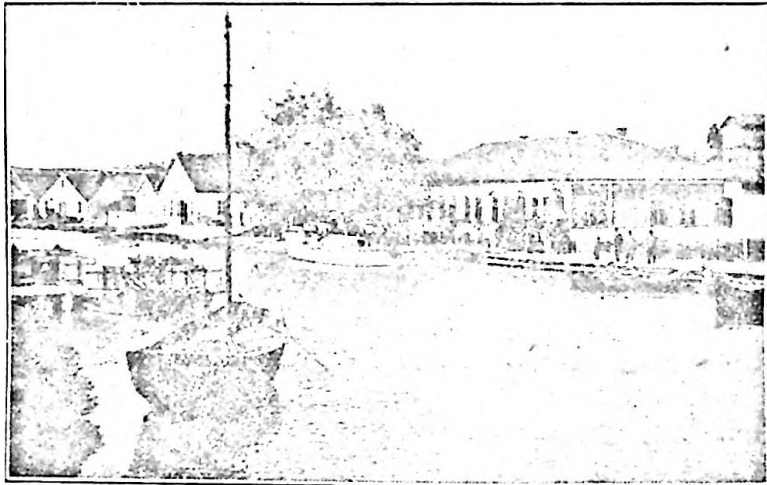

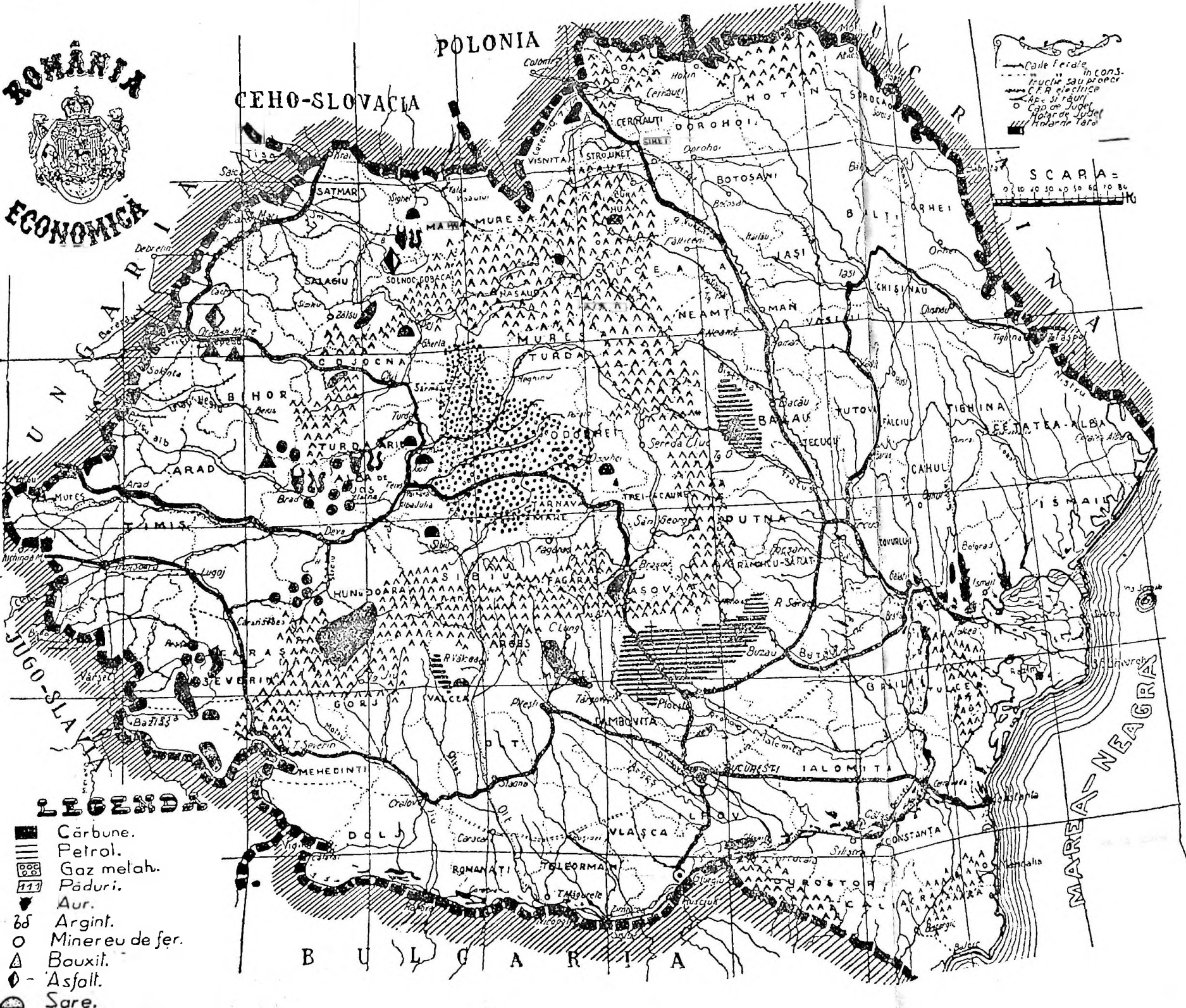
Fig. 47. — Vedere din Vălcov.
Canale în loc de străzi. Un soi de Veneția.

reese că noi, printr'o politică rațională a pisciculturii, am putea furniza pește întregii Europe.

Speciile care se prind în mare cantitate sunt : crapul, știuca, somnul, scrumbiile, morunul, etc. Trebuie să mai vorbim de icre, dintre care cele de morun (icre negre) constituie un articol de lux foarte căutat în străinătate.

CAP. III. AVUȚIILE MINERALE.

Bogățiile minerale—adică acelea care se află în interiorul pământului—se împart în mai multe grupe :

- LEGENDA:**
- Cărbune.
 - ▨ Petrol.
 - ▩ Gaz metah.
 - ▧ Păduri.
 - ▲ Aur.
 - ⊕ Argint.
 - Mineriu de fier.
 - △ Bauxit.
 - ◇ Asfalt.
 - ◐ Sare.

Harta 3.

1. Minerale *combustibile* (producătoare de căldură): petrolul, cărbunii de pământ și gazele naturale.

2. *Metale*: aurul, argintul, fierul, arama, etc. — din care se fac diferite mașini, unelte, construcții, podoabe, etc.

3. Minerale de *construcție*: pietrele de construcție, pietrișuri, nisipuri, etc.

4. *Sarea* formează un mineral special întrebuințat pentru hrană și industria chimică.

5. Apele minerale.

§ 1. Petrolul, cărbunii, gazele naturale (Minerale combustibile).

Dintre toate produsele minerale cele care fac cea mai mare bogăție a țării sunt combustibilele și în primul rând petrolul. El atrage atenția întregii străinătăți asupra economiei noastre naționale.

a) Petrolul.

1. *Generalități.*

Petrolul e principala avuție a subsolului nostru și prin export aduce azi în țară o sumă de bani pe care, dacă n'am avea-o, n'am putea plăti mărfurile pe care le importăm la rândul nostru din străinătate.

Deși este cunoscut încă din secolul XVI, petrolul n'a fost întrebuințat multă vreme cum se întrebuințează astăzi. Înainte se folosea numai ca leac pentru diverse boli sau pentru unsul roților la căruțe.

2. *Regiuni petrolifere.*

În România, avem 2 regiuni petrolifere: o regiune interioară Carpaților și o altă regiune exterioară Carpaților.

Zona exterioară Carpaților este cea care începe din

Bucovina și se întinde până în regiunea Dâmboviței. Zona interioară este în Maramureș.

Puțin petrol, neexploatat, se găsește în Oltenia între Jiu și Olt.

Petrolul se găsește în cea mai mare cantitate în județele Prahova, Dâmbovița, Buzău și Bacău, în regiunea exterioară Carpaților. Mai mult de jumătate din producția anuală de petrol a României se extrage din județul Dâmbovița.

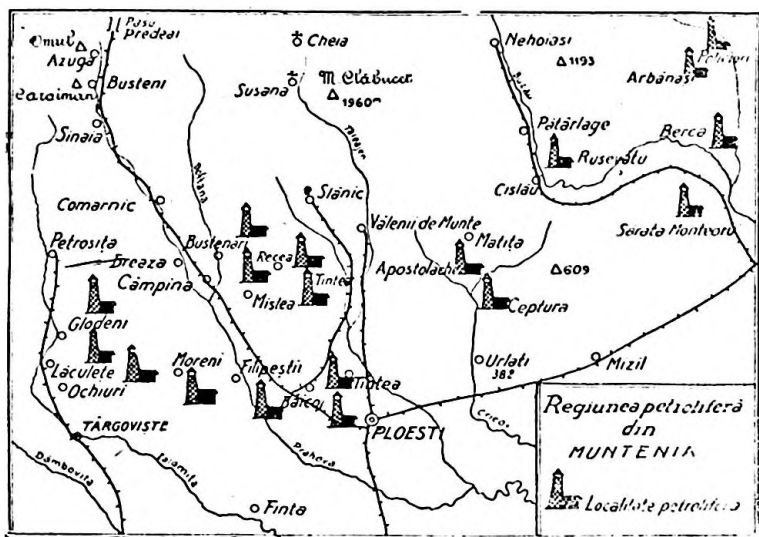

Fig. 48.

Petrolul se scoate cu ajutorul sondelor, se lucrează în rafinării și în urmă e transportat prin conducte sau cisterne.

Din județul Prahova se scoate în medie anuală o cantitate de 3.000.000 tone adică circa 45% din producția totală. Centrele de exploatare sunt următoarele: *Câmpina, Moreni, Băicoi, Bordeni, Recea, Tîntea, Bușteni, Chiciura, Aricești, Piscuri, Boldești, Ceptura, și Runcu-Scorțeni.*

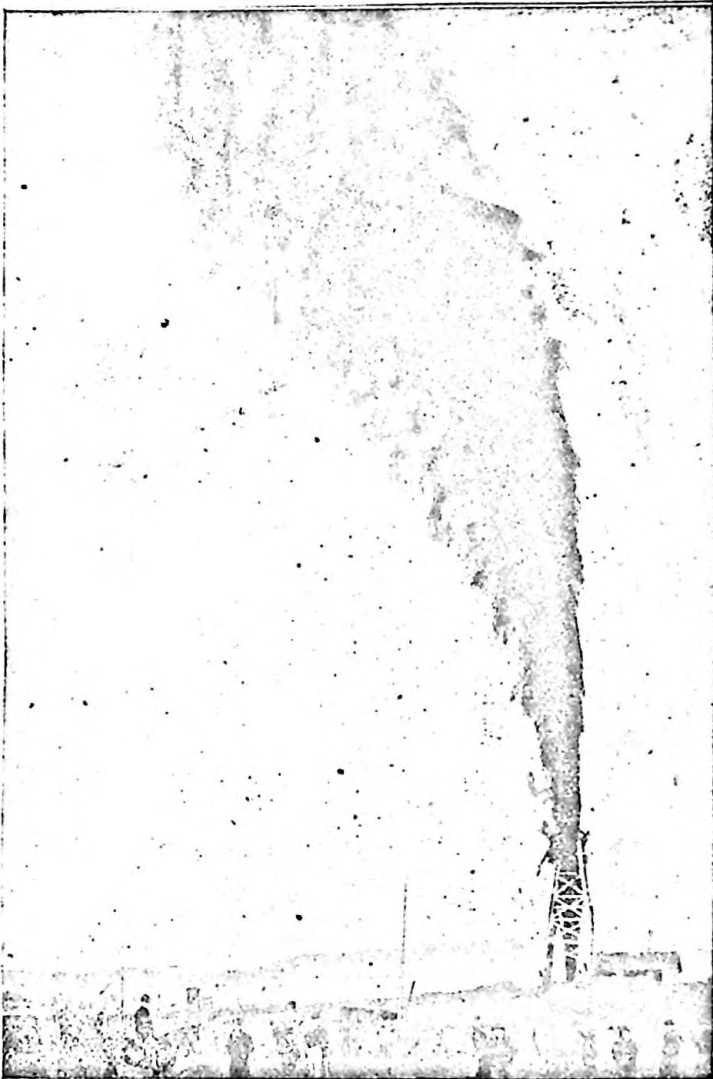

Fig. 49. — Sondă petroliferă în erupție.

În județul Dâmbovița se exploatează la *Gura-Ocniței, Ochiuri, Râzvad, și Glodeni*. În județul Dâmbovița se exploatează mai mult de 3 milioane și jumătate de tone anual.

În județul Buzău se exploatează mai puțin: 3%, iar locurile unde se exploatează sunt: *Sărata și Arbănași*.

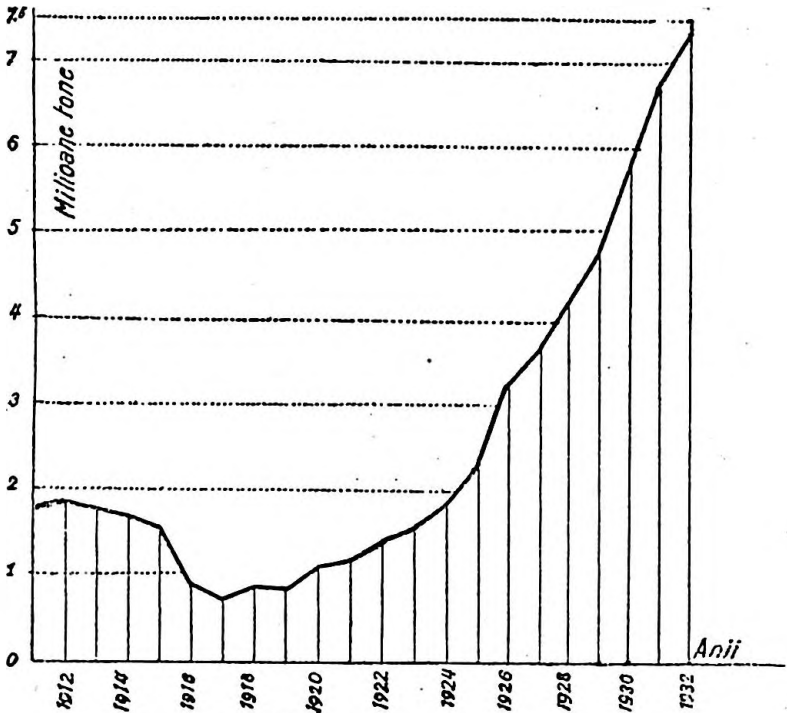

Fig. 50. — Producția petrolului în România.

Al patrulea județ de exploatare este Bacăul, în care se află ca localități de exploatare *Moinești, Câmpeni și Solonț*. Se exploatează o cantitate asemănătoare cu cea care se exploatează în județul Buzău.

Exploatarile de petrol din Oltenia și Maramureș sunt fără importanță.

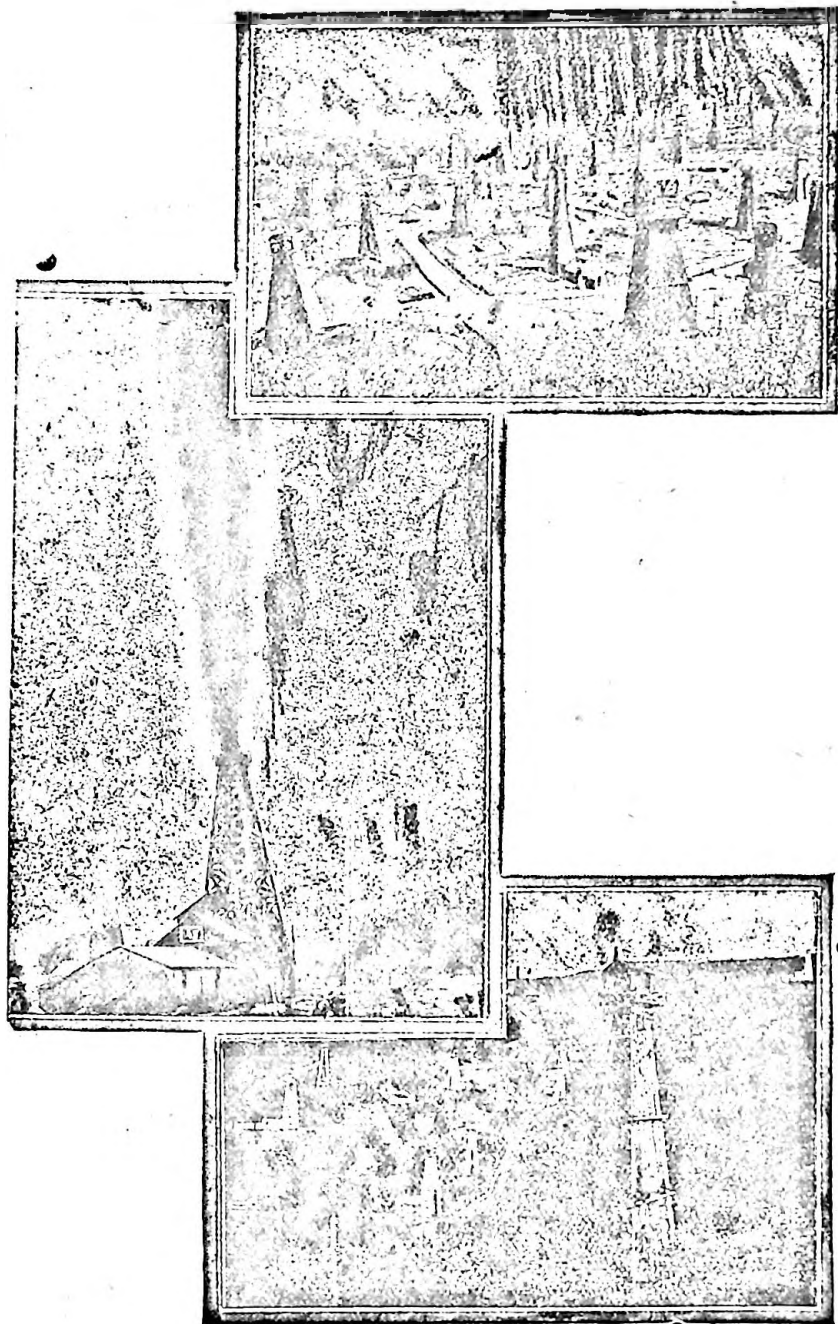

Fig. 51. — Șantier petrolifere și sonde în erupție.
Biblioteca Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

Din locurile de producție petrolul se transportă fie cu cisternele, fie prin conducte. Sunt în România 4 conducte de petrol. Pornesc dela *Băicoi*. Una din aceste conducte merge la Constanța, o alta la Giurgiu, a treia tot la Giurgiu, iar a patra la București. Aceste conducte sunt proprietatea Statului.

Una din conducte — aceea care vine la București — duce petrolul pentru cele 3 rafinării din București: „Petrol-Block“, „Petrol București“, și „Titan“.

3. *Exploatarea.*

În România nu s'au făcut exploatări temeinice decât dela 1857. În acest an s'a înființat prima rafinărie la Ploești.

La început petrolul nostru se exploata într'un mod foarte primitiv. Se făceau puțuri în pământ, se săpa în mod rudimentar și se coborau oameni cu găleți să scoată țiteiul. Erau dificultăți mari și chiar pericol de moarte, întrucât în săpăturile pentru petrol se dădea de gaze petrolifere, care făceau multe explozii.

Transportul petrolului se făcea în boloboace, cu căruțele.

România, deși a început așa de greu, a ajuns la sfârșitul secolului trecut să fie furnizoarea întregii Europe.

Americanii care aveau posibilitatea să modernizeze mijloacele de rafinare și de transport, au ajuns să facă concurență produselor românești și au început să exporte petrol în Europa.

Când s'au introdus și la noi sonde și când s'au investit capitaluri mari — încă de acum 25 de ani — România a luat locul al II-lea după Rusia, ca plasatoare de petrol. În lume, ocupa locul al IV-lea — după Statele Unite, Mexic și Rusia.

În 1913 România a produs două milioane tone anual.

Petrolul și industria petroliferă a avut de suferit mari pierderi în timpul războiului. De teama că aceste avuții să nu fie folosite de inamici, s'a dispus să se dea foc sondelor. În urmă a fost foarte greu de a mai continua exploatările cu acele sonde fie că unele au fost arse, fie că au fost astupate. S'au săpat sonde noi și la câțiva ani după războiu, am ajuns să ne ridicăm la o producție anuală de trei milioane și jumătate tone. Această cifră, dă o idee

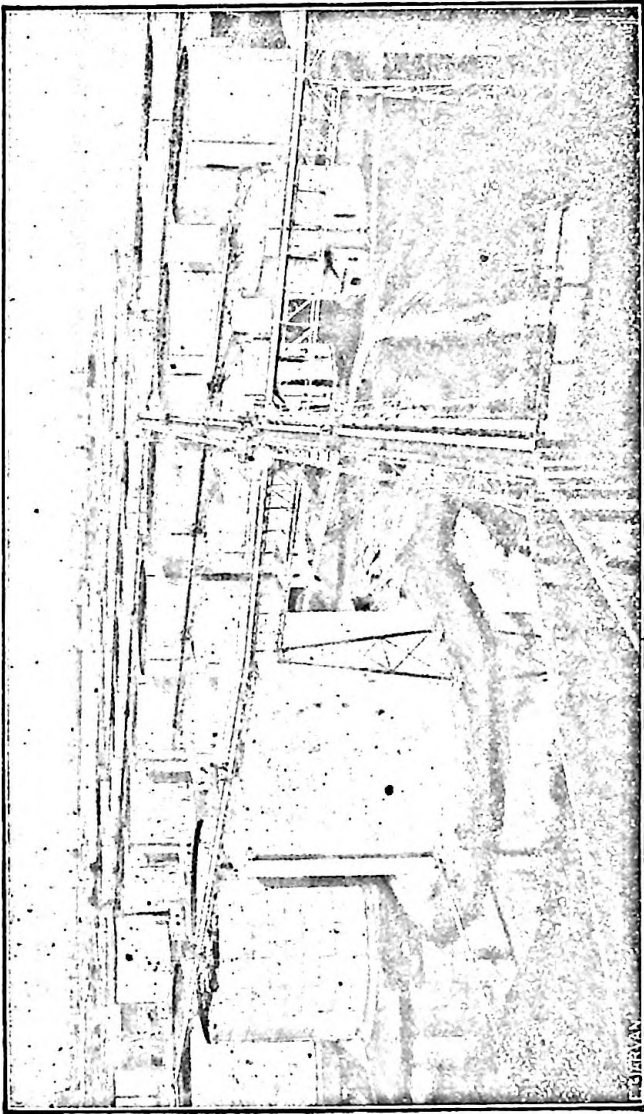

Fig. 52. — Tancuri de petrol la Constanța.

aproximativă, la cât s'a putut ridica producția de petrol în comparație cu ceea ce era înainte de războiu. România, producând această cantitate, ocupă azi locul al VI-lea după St.-Unite, Mexic, Rusia, Persia, Venezuela și Indiile olandeze.

Producția petrolului crește din ce în ce mai mult: în 1932 s'au scos 7 350.000 tone, față de 6.750.000 tone scoase în 1931 și crește

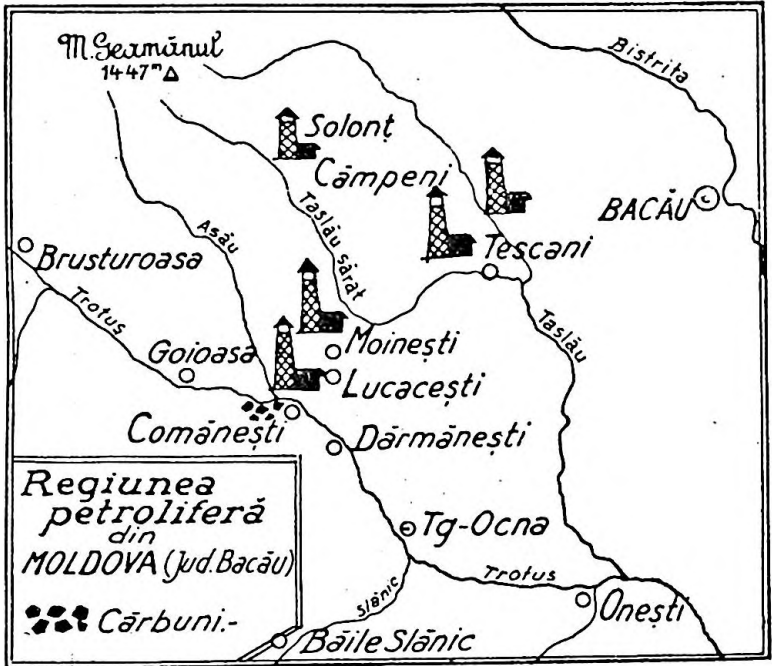

Fig. 53.

nu numai din cauza consumului intern, dar și pentru că este cerut la export.

Astăzi producția anuală de petrol în România este de peste 7 milioane tone.

Exportăm petrol cu prisosință — în *Italia, Egipt, Anglia, Franța și Germania.*

Totalul exportului a ajuns la șase milioane tone anual.

Așa că vedeți că cea mai mare parte din producție o trimitem peste graniță.

Prin prelucrarea petrolului se scot următoarele produse: benzina, eterul, gazolina, gazul lampant și diferite uleiuri.

Producțiunea petrolului brut pe ultimii șase ani.

			<u>Creșterea %</u>
1929	Tone	4.836.974	100
1930	"	5.792.311	120
1931	"	6.756.054	140
1932	"	7.348.321	152
1933	"	7.376.604	153
1934	"	7.294.485	151

Rezidiul dela rafinare se numește păcură. Multă vreme nu era întrebuințată această păcură și chiar mai târziu a fost întrebuințată pentru scopuri neînsemnate.

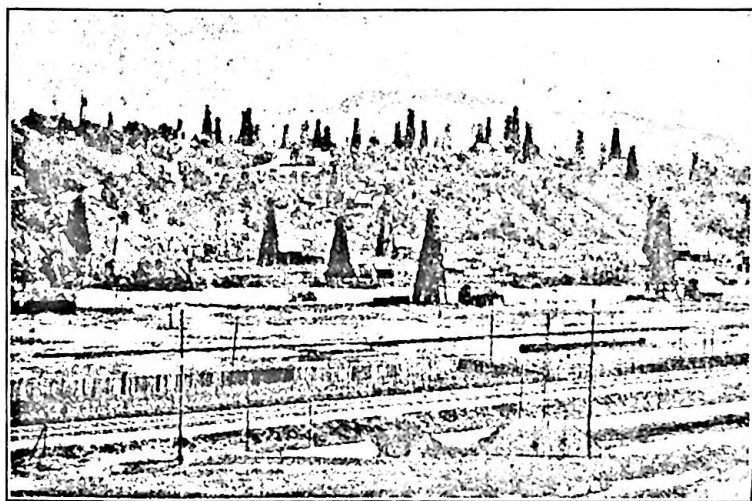

Fig. 54. — Sonde la Cămpina.

În urmă s'a văzut că păcura supusă la un nou proces de rafinare, poate să dea produse cum sunt: vaselina și parafina. După acest al doilea proces de rafinare, rămâne un reziduu care se

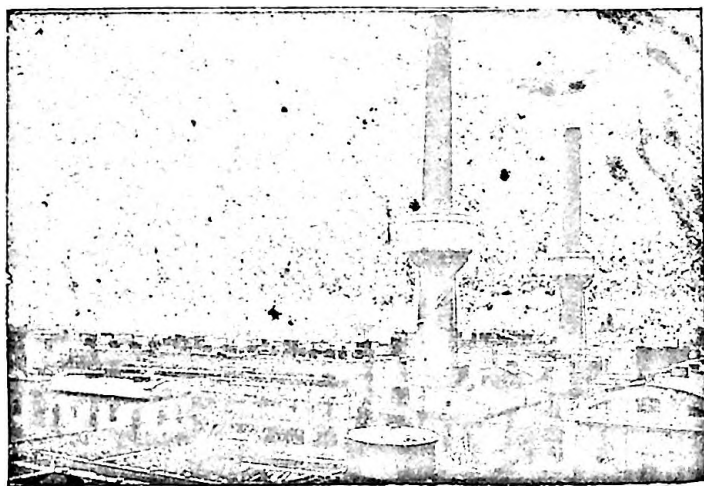

Fig. 55. — O rafinărie a Societății „Steaua Română”.

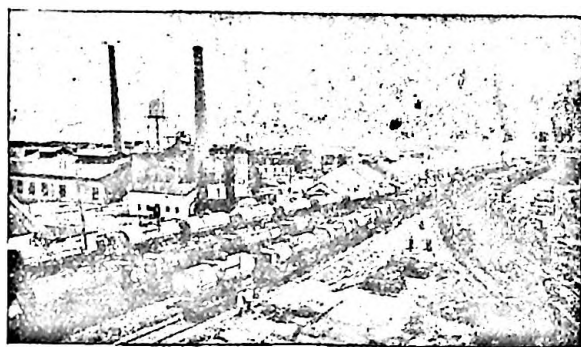

Fig. 56. — Stație de încărcare a Societății „Creditul Minier”.

întrebuințează ca un foarte bun combustibil pentru încălzit la calorifer, ori la vapoare, locomotive și altele.

Vedeți dar că această avuție a noastră, petrolul, nu rămâne

— ca în trecut — un produs întrebuințat în scopuri neînsemnate și fără importanță la export.

Ca să vă faceți o idee despre importanța petrolului pentru exportul nostru, trebuie să observăm că exportul de petrol și derivatele lui în valoare de 7.214.759.000 lei în 1934 reprezintă mai mult de jumătate din valoarea totală a exportului, în 1934.

Deși se spune că România este o țară „eminamente” agricolă și că trăește din exportul de cereale, vedeți prin comparație, că valoarea exportului de petrol și derivate este mai mare în acest an decât chiar aceea a cerealelor și derivatelor lor.

Este evident că petrolul n'a fost scutit de grozava criză prin care trecem. A înregistrat scăderi mari de prețuri, scăderi cari au hotărât pe conducătorii industriei petrolifere să ia măsuri pentru limitarea producției din toate țările.

b) Cărbunii.

Prin alipirea noilor ținuturi, România a adăogat la bogățiile ei miniere de dinainte de război, cărbunii de pământ și gazul metan.

Cărbunele de pământ are mare însemnătate, mai întâi pentru motivul că el este principalul combustibil al fabricilor.

Pe de altă parte, din cărbunele de pământ se scoate cocsul care servește la fabricarea fierului și a oțelului.

Cărbunele de pământ s'a format în decursul timpurilor din arborii pădurilor de pe vremuri, arbori care s'au carbonizat pe încetul. Cu cât cărbunii sunt mai vechi, cu atât dau mai multă căldură.

Țara noastră este o țară destul de bogată în cărbuni vechi și are foarte multe zăcăminte de cărbuni noi, de vârstă terțiară.

Cărbunii de pământ sunt de patru feluri: antracit, huiă, lignit, și turbă.

A) La noi *antracitul* se găsește într'un singur zăcămint, la Schela, în județul Gorj.

Din zăcămintele dela Schela se scoteau aproximativ

150 tone, adică 15 vagoane anual. Acum s'a oprit exploatarea, așa că nu se mai poate conta pe nici o cantitate de antracit.

B) O importanță mai mare o are *hUILA*, care se găsește în regiuni mai întinse; localitățile unde se găsește hUILA mai multă sunt în Banat: Anina, Doman, Bocșa, etc. Un al doilea bazin de hUILA se găsește la Sud-Vest de Brașov: la Vulcan și Cristian.

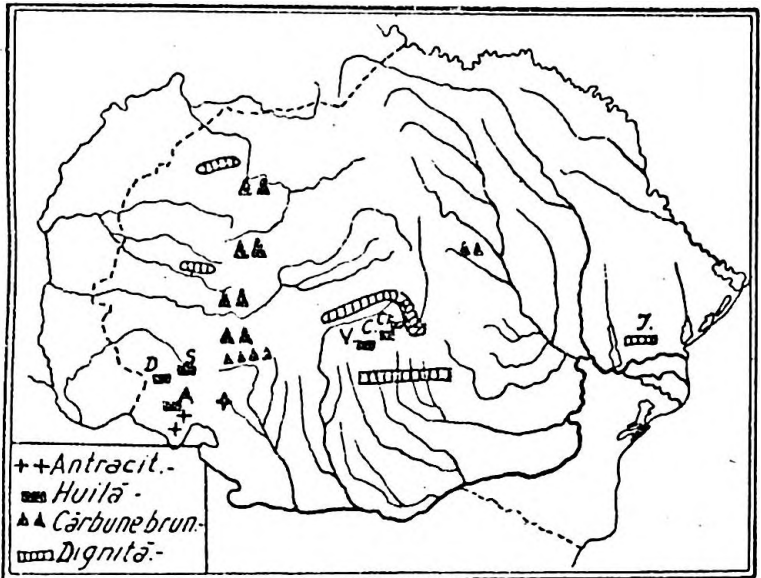

Fig 57.

Cantitatea de hUILA produsă în 1933 este de 175.000 tone.

În ultimii ani, producția de hUILA a scăzut simțitor și dacă ne-am uita într'o statistică minieră din 1933 am vedea că această producție reprezintă în acel an abia 10% din cantitatea totală de cărbuni exploatați în România.

C) *Lignitul*. Lignitul este de două feluri : lignit vechi și lignit nou.

Lignitul vechi este cunoscut sub numele de cărbune brun și este tot atât de util ca și huila, fiindcă din el se poate face cocsul metalurgic.

Cele mai însemnate localități de exploatare a lignitului le avem în ținutul Hunedoarei, pe valea superioară a Jiului. La Petroșani este cea mai mare mină din țara noastră. La Petrila, Lonea, Lupeni, Livezeni, sunt celelalte.

Lignitul vechi se mai găsește și în alte regiuni : în Jud. Bacău la Dărmănești și Comănești. Tot lignit bun dar ceva mai nou, la Mehadia și în Jud. Cluj.

Lignitul nou care are o putere de încălzire mai slabă, se găsește în numeroase bazinuri. El căpтуșește întreaga zonă sub-carpatică, din nordul Bucovinei, până la Vărciorova și anume la Boteni și Căiuți în Moldova și la Dorna și Cărpaciu în Bucovina.

Se mai găsește în Podișul Transilvaniei, la Căpeni și Borsec și în câmpia Dunării.

Lignitul nou are dezavantajul de a conține multă apă, se fărâmițează foarte ușor, face fum, are miros greu și o putere de încălzire mult mai redusă decât lignitul vechi. De aceea acest cărbune, spre deosebire de huilă și de lignitul vechi, care se pot întrebuița în metalurgie, nu se poate utiliza în industrie.

Atunci la ce se întrebuițează lignitul nou ?

Se întrebuițează la încălzitul locuințelor și pentru locomotivele dela căile ferate care, înainte de a-l întrebuița, îl imbibă cu țiței.

Minele din bazinul de lignit vechi al regiunii Petroșani produc peste 60% din cantitatea totală de cărbuni exploatați în România (aproximativ 1 milion tone de lignit vechi în 1933).

D) *Turba* este așa de nouă încât am putea spune că se formează sub ochii noștri.

Ca și lignitul nou, ea servește la încălzitul locuințelor și la fabricarea îngrășămintelor artificiale.

Cele mai întinse turbării din țară sunt în delta Dunării și în județul Dorohoi.

Țara noastră nu se poate îndestula cu zăcămintele de cărbuni vechi pe care le are, iar cărbunii noi nu se pot

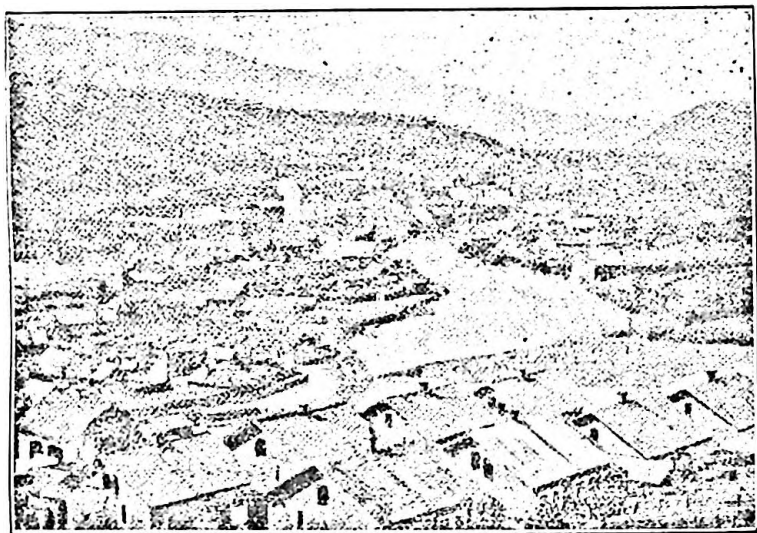

Fig. 58. — La Lupeni pe valea superioară a Jiului, pardosită cu cărbuni, ca și la Petroșani.

întrebuința în industrie, așa că trebuie să facem apel la străinătate. România importă în special cocs. Il aduce mai mult din Polonia.

Până la 1927, producția noastră de cărbuni a mers crescând; dela 1927 incoace, producția a mers descrescând.

În 1919 s'au produs 1.500.000 tone și s'a ajuns în 1927 la 3 milioane și un sfert. În 1932 producția n'a

mai fost decât aproximativ 1 milion și jumătate tone, adică atât cât a fost în 1919. Dacă producția de cărbuni a scăzut, aceasta se datorește, în primul rând, unui fapt nou intervenit în procedeele noastre de industrie: s'a înlocuit lignitul cu păcura; și nefiind nevoie de lignit, producția aceasta a scăzut. Pe de altă parte, întreprinderile de tot felul, având de suferit din cauza crizei, n'au mai întrebuințat cărbuni în măsura dinainte.

În producția totală de cărbuni, lignitul nou și vechi atinge un procent de peste 85% și huila peste 10%. Restul e turbă și antracit (acesta din urmă nici 1%).

c) Gazele naturale.

Dacă în ceea ce privește cărbunele, producția nu ne este suficientă și mai trebuie să facem apel la străinătate, în schimb gazele naturale sunt atât de abundente încât — din acest punct de vedere — s'a spus, nu fără dreptate, că țara românească este atât de bogată că „*ajunge să zgârii cu bățul pământul, ca să țâșnească bogăție*“.

Intr'adevăr sunt regiuni în valea Prahovei unde este de ajuns să înfigi un baston în pământ și să aprinzi deasupra un chibrit ca să vezi luând foc gazele naturale. Acest izvor de energie ne face să intrăm în rândul țărilor cu mari posibilități de industrializare.

Gazele naturale prinse în scoarța pământului pot fi folosite fără mari cheltuieli și nu numai că dau căldură multă, dar dau o căldură uniformă, avantaj foarte prețuit pentru un combustibil.

Cel mai important dintre gazele naturale este metanul care s'a format prin descompunerea materiilor organice, ca și petrolul. În țara noastră se găsește metanul sub două forme: a) în legătură cu zăcămintele petrolifere unde este amestecat cu alte gaze până la 10—40% și b) sub formă de gaz curat, uscat, cu 99% metan.

Gazele petrolifere își arată prezența în regiunile cu petrol, prin erupțiunile sondelor. (Puternica erupție, care se produce atunci când sonda ajunge la zăcămintul de petrol, se explică prin presiunea gazelor petrolifere care se găsesc acolo. Gazele acestea izbucnesc cu atâta forță încât uneori aruncă bucăți de sonde la distanțe mari).

Gazele petrolifere au început a fi captate încă de acum

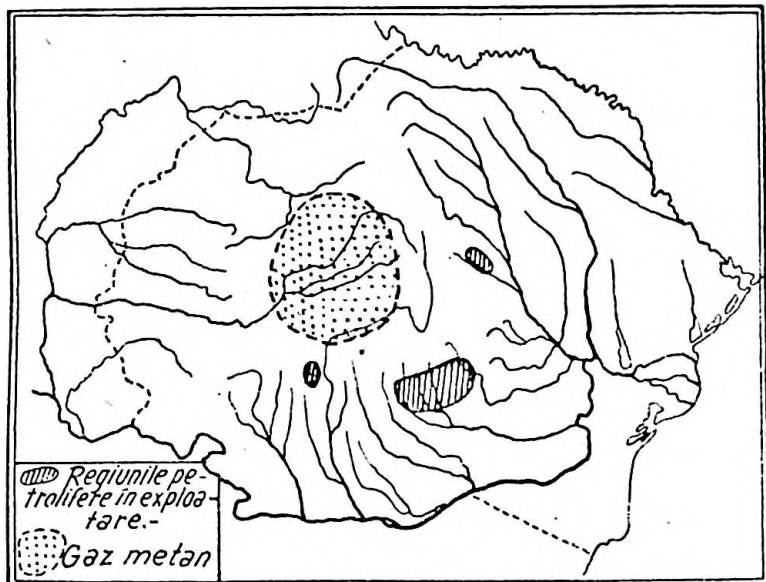

Fig. 59.

20 ani. Singurele instalații de captare au fost făcute la Câmpina și la Moreni. Cantitatea acestor gaze se socotește la 5 miliarde metri cubi pe an. Se prind însă numai 1 miliard și jumătate, iar restul se pierde.

Cea mai mare cantitate din aceste gaze se întrebuințează pentru producerea gazolinii, o bună parte se întrebuințează în scopuri industriale, și numai o cantitate mică (4%) servește la luminat și încălzit (gazul e mai ef-

tin decât electricitatea și cărbunele, dar, din cauza scumpetei instalațiilor, nu se întrebunțează mai mult).

Metanul se află închis în straturi de forma unor bolți, în mijlocul podișului Transilvaniei. Nicăeri în Europa nu se găsește așa de mult ca aici — iar în privința calității, metanul din România este printre cele mai bune din lume.

El servește pentru încălzit și luminat și are avantajul că este ușor condus în alte regiuni, mai îndepărtate prin conducte.

În România sunt trei conducte principale, care merg dela locurile de producție. O primă conductă pleacă dela Sărmășel și merge până la Turda, iar apoi până la Uioara. O a doua conductă, pleacă dela Saroș și merge până la Dicio-Sănmartin. Iar a treia conductă pleacă dela Bazna și merge până la Mediaș.

Să mai vorbim puțin despre consumul gazului metan în România. În 1933 consumul gazelor naturale, la noi s'a ridicat la 1 miliard și jumătate de metri cubi. În Transilvania se consumă 150 milioane metri cubi, iar restul se consumă în vechiul regat, în regiunile petrolifere.

Când se vor folosi așa cum trebuie gazele naturale, o bună parte din cărbunii și petrolul care se folosesc astăzi va putea fi cruțată, și nu ne va mai amenința epuizarea repede a acestor izvoare de energie, indispensabile industriei.

Totalul producției de gaze naturale, întrebunțate în 1933, se prezintă astfel:

1. Gaze petrolifere	1.342.435.854 mc.
2. Gaz metan	<u>157.475.291 mc.</u>
Total	1.499.911.147 mc.

Mai bine de $\frac{1}{2}$ miliard de mc. de gaze se pierd neîntrebunțate, în fiecare an.

*Cantitatea și valoarea gazelor naturale utilizate în
anii 1922 — 1933.*

<u>Anii</u>	<u>Total mc.</u>	<u>Valoarea în Lei</u>
1922	250.003.998	49.915.381
1923	287.113.622	102.462.490
1924	362.318.988	181.159.494
1925	369.819.723	187.765.023
1926	376.754.066	221.383.887
1927	439.037.943	242.070.769
1928	613.023.563	345.613.699
1929	806.598.904	487.443.279
1930	1.206.123.742	563.693.795
1931	1.383.071.991	403.597.151
1931	1.456.036.131	341.188.578
1933	1.499.911.147	310.151.193

§ 2. Metalele și alte avuții minerale.

Metalele se împart în două grupe: a) metale nobile (prețioase); b) metale utile (industriale).

A) Să începem cu studiul metalelor prețioase, *aurul* și *argintul*, care se găsesc de obicei împreună.

De multe ori, ele sunt amestecate cu aramă, plumb, zinc, etc.

Aurul se găsește în stare nativă în formă de filoane prinse în scoarța pământului sau ca firicele în apele râurilor.

Adevărata exploatare se bazează pe scoaterea aurului din filoane.

Cele mai bogate regiuni aurifere în țara noastră sunt în munții Apuseni, unde se făceau exploatări încă din timpul Dacilor.

Localitățile de exploatare cele mai importante sunt în trei regiuni:

Prima este în munții Apuseni, cu localitățile Săcărâmb-Ruda Brad, (unde sunt cele mai mari exploatare și se produce în total aproape 50% din producția României), Zlatna, Boița, Bucium, Roșia, etc.

A doua regiune auriferă este în nordul țării, în munții Rodnei și Maramureșului, (localitățile Baia Mare, Capnic, Baia Sprie, etc.).

În a treia regiune auriferă, în Munții Olteniei, pe valea Lotrului, exploatarea sunt neînsemnate.

În prima regiune, unde producția contează cu adevărat, exploatarea sunt făcute de mari întreprinderi; în unele părți, alături de întreprinderile mari există o seamă de întreprinderi particulare mai mici.

Aur se mai găsește în nisipurile Jiului, Oltului, Bistriței și Buzăului. Acest aur era cules înainte de țigani aurari. Acum, Statul ne mai îngăduind asemenea procedee, țiganii nu mai au dreptul să culeagă aurul din nisipurile râurilor.

Încă depe vremea Agatirșilor, aurul era exploatat în munții Apuseni și atrăgea atenția tuturor asupra bogatului ținut dela Dunăre. Dacii, au lăsat multe vase de aur. Romanii, atrași și ei de aceste regiuni, s'au hotărât să le ia în stăpânire pe calea armelor și într'adevăr la 106 d. Hr. au cucerit Dacia și au luat o pradă fantastică (lingouri, vase, monete de aur) evaluată mai târziu la suma imensă de 42 miliarde lei.

Romanii scoteau anual 5000 kgr. aur, — o producție aproape dublă celei de astăzi.

Sub năvălirile barbare, minele de aur au început să decadă. Ungurii au reînceput exploatarea și au ajuns la o producție de 2000 kgr. anual.

Acum statisticile oficiale spun că s'au exploatat în 1934, 3700 kgr., din care mai mult de jumătate revine Societății Mica, iar Statului și diverșilor particulari, restul.

Se crede că în curând, România va ajunge prin mij-

loace mai eficace, la producția din timpurile Romanilor.

În felul acesta cantitatea anuală ar ajunge la 1% din producția mondială anuală de aur.

Argintul. Argintul se găsește în aceleași regiuni ca și aurul. Producția variază între 3000—6000 kgr.

Înainte de război, se exploata aproape de patru ori mai mult decât acum. Scăderea aceasta se explică prin faptul că exploatarea necesită cheltuieli prea mari în comparație cu prețul argintului, care a scăzut foarte mult în raport cu aurul.

B) *Metalele utile* se găsesc, bine înțeles, în cantități mult mai mari decât metalele prețioase.

1. *Fierul* este un metal de o importanță capitală pentru orice țară cu tendințe de industrializare.

La noi se găsește în 3 regiuni: în regiunea Hunedoarei, în Banat și în munții Vulcanici.

În Hunedoara minele de exploatare cele mai cunoscute sunt la Ghelar, unde s'au făcut exploatare încă din vremea Romanilor. Astăzi Hunedoara procură cea mai mare parte a fierului exploatat în România.

În Banat sunt mai multe localități, unde se exploatează fierul; cele mai însemnate sunt însă la Ocna de Fier, Nadrag și Anina.

În regiunea munților Vulcanici, se mai găsesc mine la Lueta, Filea și Mădraș.

În România rezervele de fier nu sunt mari; cantitatea exploatată este mai mică de 100.000 tone anual.

Cineva a calculat că dacă timp de 10 ani am consuma pentru nevoile noastre numai fier din țară, am epuiza toate rezervele noastre de fier, din cele 3 regiuni. Scopul nostru este să păstrăm acest fier pentru vremuri grele, iar pentru nevoile curente să importăm fier din alte țări.

Alte materiale de mai puțină importanță din punctul de vedere al cantității exploatare sunt: arama, aluminiul,

zincul, mercurul, plumbul, antimoniul, manganul, etc.

2. *Arama*, se exploatează la Baia de Aramă, la Sândominic (jud. Ciuc), la Altân-Tepe (jud. Tulcea), etc. Cantitatea de aramă extrasă anual este de cca. 200 tone.

3. *Aluminiul*, care se scoate dintr'un minereu numit *bauxită* e un metal foarte ușor și foarte rezistent, deci bun pentru construcția avioanelor, a automobilelor, etc. La noi nu e descoperit decât de vreo 25 ani; în timpul războiului, germanii au început să-l exploateze și să-l utilizeze.

Din minele dela Remetea, Bratea, și Roșia (jud. Bihor) se extrage anual o cantitate care, deși e destul de mică, ne așează totuși printre primele țări din Europa, în ordinea producției. Am putea fi în fruntea producției din Europa, prin mărirea exploatărilor.

4. La Cărlibaba (Bucovina), se găsește *zinc*.

5. Se mai găsește *mercur*, la Valea Dosului (în munții Apuseni).

§ 3. Minerale de construcție.

România e foarte bogată în cariere de piatră, mai ales în regiunile Carpaților și ale Dobrogei.

a) *Calcarul*, piatră de var, care este foarte întrebuințat ca material de construcție se găsește la Albești, în județul Muscel. În regiunile în care există această piatră de calcar, s'au făcut numeroase cuptoare pentru fabricarea varului.

b) *Granitul*, se găsește în special în localitatea Greci, în Dobrogea, în mare abundență și se întrebuințează pentru diferite construcții.

c) *Bazaltul*, (se găsește la Racoș, jud. Târnava Mare) procură un bun material pentru pavarea străzilor.

d) Deasemenea se mai găsesc și marmore, în deosebi în Banat, în Dobrogea și în munții din județul Muscel.

În Banat se găsesc cele mai frumoase (roșii, negre și albe); unele sunt aproape de aceeași calitate cu marmora de Carrara.

În total, din toate aceste cariere se exploatează anual cam un milion și jumătate metri cubi de piatră, inclusiv nisipul și gresia, care și ele servesc pentru construcții.

§ 4. Sarea.

Sarea se află în ținuturile noastre în cantități așa de mari, încât ar putea îndestula întreaga lume. Pre-

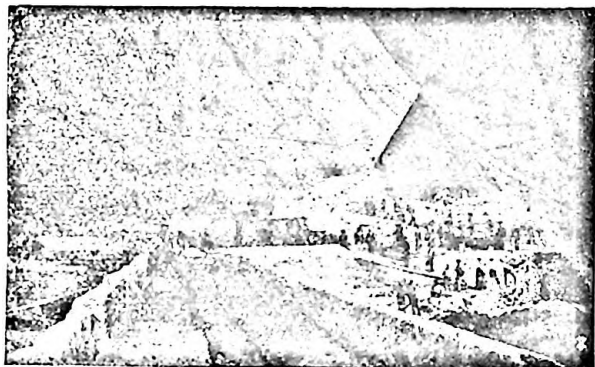

Fig. 60. — Interiorul salinelor dela Slanic.

zintă avantajul că este foarte curată, cum rareori este în alte țări.

Sare se găsește în 2 zone: zona exterioară a Carpaților (în Subcarpați), din Banat până în Bucovina și zona din interiorul Carpaților (Transilvania).

În prima zonă se exploatează: la Ocnele-Mari, (jud. Vâlcea) la Slănicul de Prahova, Târgu Ocna (jud. Bacău) și Cacica (în Bucovina).

În zona a doua, se exploatează la Ocna Sibiului și Ocna Dejului (jud. Someș), Turda, Uioara (jud. Alba), Praid, (jud. Odorhei) și în alte câteva localități.

Înainte de război, când Basarabia făcea parte din Rusia, locuitorii acestei provincii extrăgeau sare din niște lacuri, și anume din lacurile Tusla, Alibei și Sagan, care îndestulau întreaga Basarabie.

Sarea se găsește la noi în cantități foarte mari. În lanțul exterior al Carpaților se găsesc 60 masive de sare.

Cantitatea totală de sare exploatăată este de cca. 300.000 tone anual.

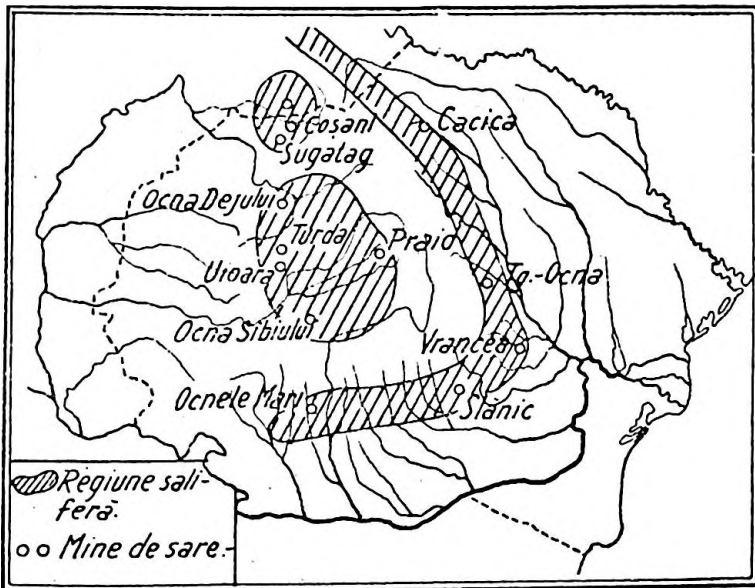

Fig. 61.

Sarea e întrebuințată nu numai ca aliment, dar și ca materie primă pentru industria chimică.

România ar putea, printr'o bună utilizare a marelui cantități de sare pe care o are, să ajungă în fruntea industriei sodiei. De altfel, țara noastră exportă însemnate cantități de sodă caustică.

§. 5. Apele minerale și alte avuții minerale.

a) *Apele minerale.*

Apele minerale, constituie deasemenea o avuție foarte importantă.

Apele noastre minerale sunt importante nu numai prin marea lor număr, dar și prin varietățile lor. *Sunt ape termale, ape sărate, altele iodurate și sulfuroase, altele alcaline, altele acidulate;* și pe lângă acestea se mai găsesc și *lacuri cu nămol.*

Apele minerale se găsesc atât în vechiul regat cât și în teritoriile alipite.

A) Apele *termale* cele mai cunoscute sunt cele aflate la Mehadia, (unde temperatura atinge 57°;) la Episcopia Bihorului, la Felix, și în vechiul regat la Siriu (în jud. Buzău) și la Mangalia.

B) Ape *sărate concentrate* se găsesc la Sovata (în jud. Mureș), apoi în localitățile în care se află și cele trei ocne, despre care s'a vorbit: Ocna Sibiului, Ocnele Mari și Târgul Ocna. Se mai găsesc în județul Neamț, la Oglinzi și Bălțătești). Aceste ape tămăduitoare de multe boli, au calitatea că sunt concentrate și din ele se pot extrage săruri ce pot fi întrebuințate și la domiciliul bolnavilor.

C) Sunt deasemenea lacuri, care au pe fundul lor un nămol verzui-negru, care se prescrie la durerile reumatice, la Techirghiol și Budachi (Jud. Cetatea Albă). Mai este o regiune cu asemenea lacuri, în partea de răsărit a Munteniei, la Lacul Sărat (lângă Brăila), la Balta Albă (Jud. R.-Sărat) și Amara (în jud. Ialomița).

D) Ape iodurate și sulfuroase se găsesc la Govora, Căciulata și Călimănești; la Olănești, Sărata-Monteoru, Bazna, Cohalm, etc. Apele dela Vulcana sunt cele mai bogate în iod din toată Europa.

E) Ape alcaline sunt cele dela Slănicul Moldovei, Malnaș și Zizin.

F) Ape acidulate sunt la Borsec, Buziaș și Vatra Dornei.

Apele noastre minerale sunt de calitate foarte bună, vindecătoare de diferite boli și rivalizează cu cele mai renumite ape străine, unele cu cele dela Karlsbad, altele cu cele dela Vittel, ș. a. m. d.

Lipsa de instalații și confort din stațiunile balneare, fac însă ca bolnavii să prefere străinătatea.

Sunt Români care au mers în străinătate, de exemplu la Karlsbad și acolo medicii s'au mirat că tocmai Românii, care au în țara lor atâtea izvoare minerale, foarte bune, vin la Karlsbad.

Se impune ca Statul să încurajeze pe străini ca să viziteze stațiunile noastre balneare. Aceasta ar însemna un apreciabil aport pentru economia noastră națională. În vara anului 1934 stațiunile balneare dela Techirghiol au fost vizitate de un număr de peste 1.000 Cehoslovaci și Polonezi, care au înviorat puțin activitatea din stațiune.

Alte țări, ca: Italia, Franța și Elveția, au căutat prin diferite mijloace, prin diferite avantaje acordate, să ademenească pe străini să vină în țara lor.

Străinii care vin, ca turiști, sau să se tămăduiască de boli, vin să consume; aceasta înseamnă pentru țară un adevărat export (Consumațiile făcute de străini pe loc, sunt chiar denumite *exporturi pe loc*).

b) *Alte avuții minerale.*

În subsolul țării noastre, se află deasemenea *mică*. Este în stare mai curată chiar decât cea din India. Se găsește pe valea Lotrului. E mult căutată în industria electrică, pentru calitățile ei de rezistență.

Chihlimbarul din România, trece drept cel mai rar și mai căutat din lume. Se află uneori în bucăți de câte 4 kgr. Este galben și uneori negru cu ape aurii din cele mai frumoase. Se găsește mai mult în jud. Buzău.

Anual se exploatează circa 30 kgr.

În concluzie, avuțiile miniere reprezintă mari posibilități de export pentru România.

Sunt încă avuții, a căror exploatare nu a ajuns la maximum: de ex. aurul care, printr'o chibzuită politică de Stat ar putea aduce noi resurse pentru economia națională.

De asemenea sarea, gazurile naturale, ș. a.

CAP. IV. INDUSTRIA.

Din trimiterea peste hotare a bogățiilor agricole și minerale pe care le are, țara noastră realizează câștiguri importante. Dacă însă ea ar exporta nu materiile brute, așa cum i le oferă de-a gata natura, ci produsele pe care le-ar obține din transformarea materiilor prime, atunci profitul ar fi cu mult mai mare. Câștigi mai mult când vinzi, în loc de petrol brut, produse derivate din el (benzină, parafină, materii colorante, etc.) sau în loc de fier, mașini, sau în loc de lemn -- mobilă. Această prelucrare a materiilor brute, în fabrici sau în ateliere, se cheamă industrie.

Industria nu poate lua ființă oriunde. Ea se localizează acolo unde sunt materii prime, combustibil, o populație pricepută și în apropiere, piețe de desfacere a produselor. La noi, dezvoltarea industriei este ușoară, mai întâi prin faptul că avem materii prime suficiente. Produse agricole, lemne și petrol avem, în măsură nu numai suficientă pentru nevoile interne, dar și pentru export. Deasemeni, combustibil avem din abundență, sub formă de petrol, de cărbune și de gaz metan.

Apoi avem căderi de apă, care pot fi utilizate pentru producerea de energie necesară industriilor noastre. (S'a socotit că Dunărea la Orșova ar putea produce o energie de 200.000 HP; deasemeni ar putea fi utilizate în

multe puncte căderile de apă ale Jiului, ale Oltului, ale Argeşului, ale Bistriţei, etc.).

Din punct de vedere al însuşirilor populaţiunii, Românul prezintă o mână destoinică pentru industrie; el ajunge uşor un excelent lucrător industrial.

Ca pieţe de desfacere putem avea: întregul bazin dunărean, o parte din Orient, şi multe pieţe din Apus. Ne lipsesc pentru moment capitalurile şi căile de comunicaţie, precum şi tradiţia în unele activităţi industriale. Pe deasupra ne mai stă piedică marea criză actuală care nu ne lasă să continuăm procesul de formaţiune şi refacere.

§ I. Industria casnică.

Prima industrie care s'a dezvoltat în România este industria casnică. Ea s'a ivit fiindcă o cereau nevoile imediate ale locuitorilor. S'au lucrat întâi obiecte simple; şi s'a continuat cu ţesăturile de in, de cânepă, de borangic, din care unele au ajuns să fie foarte mult preţuite. Sunt recunoscute calităţile de trăinicie ale ţesăturilor de in, care formau în bună parte îmbrăcămintea sătenilor noştri dinainte de război şi se cunosc deasemeni, destoinicia lucrătorilor noştri săteni pentru aceste ţesături şi gustul lor artistic pus în deseurile ce le împodobesc cămăşile şi iile.

Mai târziu s'a dezvoltat şi meşteşugul lemnului şi cel al pieilor. Tăbăcăria e una din industriile cele mai vechi în România.

În trecut, ţăranii noştri îşi satisfăceau ei singuri nevoile de îmbrăcăminte, încălţăminte, etc.

Femeile torceau inul, cânepa şi lâna oilor din care făceau pânzeturi şi stofe pentru rufărie şi haine. Fiecare gospodărie, cât de modestă, îşi avea războiul ei. Bărbaţii făceau războaiele şi toate uneltele pentru această mică industrie a ţesutului în casă. La

curțile boerești și chiar în curtea domnească, doamna conducea războaiele, ajutată de domnițe și de femeile curtenilor; aici era o adevărată manufactură care pregătea toate cele necesare pentru îmbrăcămintea curții domnești și chiar a armatei Domnului.

§ 2. Industriile alimentare și alte industrii bazate pe bogățiile ale solului și ale gospodăriilor agricole.

a) *Industriile alimentare.*

Produsele industriei casnice nu pot avea decât o valoare restrânsă. Adevărata viață industrială a unei țări se sprijină pe industria mare, care produce fel de fel de unelte și produse perfecționate și care urmărește să îndeplinească nu numai nevoile țării, dar și cât mai numeroase și mai întinse ținuturi din afară.

România are o industrie tânără care, totuși, pentru unele produse poate satisface nu numai nevoile consumului intern, dar chiar poate da și prisoșuri pentru export. Cel mai însemnat rol la noi, îl joacă industria care folosește ca materii prime produsele agricole. Industriile agricole au în țara noastră cea mai mare dezvoltare, și ca număr de întreprinderi, și din punct de vedere al cantităților produse.

În industriile alimentare, care produc articole de hrană, cea mai însemnată activitate este aceea a morăritului.

A) *Morăritul* formează neîndoelnic principala noastră industrie. Este explicabil marele lui rol, dată fiind însemnătatea bogățiilor noastre în cereale. Sunt aproximativ 280 mori mari situate în regiunea șesului și în porturi. Iar morile țărănești, întinse pe tot cuprinsul țării, ajung cifra de aproximativ 7.000. Valoarea producției în industria morăritului este de circa 4 miliarde lei.

Cele mai mari și mai numeroase mori se găsesc la: București, Craiova, Timișoara, Arad, Oradia-Mare, Bo-

toșani, Chișinău, Brăila, Galați, Giurgiu, Zimnicea, Tur-
nu-Severin, etc.

Fabricile noastre încep să se ocupe și de pastele făi-
noase, pentru care plăteam bani mulți străinilor, impor-
tându-le. Avem din ce le face. Trebuie să muncim, ca
să nu le mai aducem din străinătate.

B) *Industria alcoolului* folosește vre-o 200 fabrici, și
are ca materie primă mai ales porumbul. Se produc a-
nual aproape jumătate milion hl. de spirt.

Podgoriile din România

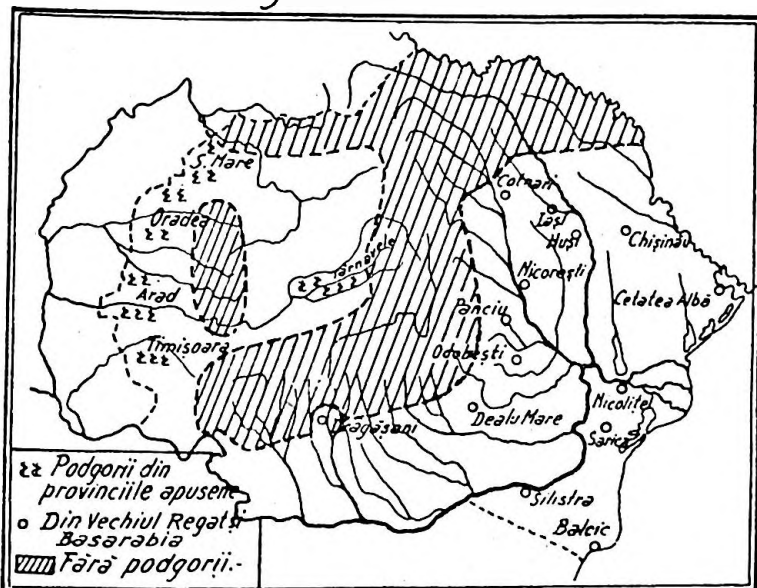

Fig. 62.

Fabrici mari de alcool sunt la: București, Cluj, Târ-
gu-Mureș, Oradia-Mare, Botoșani.

C) *Industria berei* folosește ca materie primă orzul și
hameiul. Sunt vre-o 50 fabrici de bere care produc a-
nual aproximativ 3 1/2 milion. hl. de bere. Consumul berei
este mai întins în Bucovina.

Fabrici se găsesc la București (Bragadiru, Luther) la Brașov, Azuga, Sibiu, Oradia, Cernăuți.

D) *Industria uleiurilor*, în special a uleiului de floarea soarelui, este mai răspândită în Basarabia, la Chișinău, la Bălți și Cetatea Albă. Sunt în întreaga țară circa 130 fabrici cari produc anual 250.000 hl. Uleiul produs în aceste fabrici ajunge nu numai pentru satisfacerea consumului intern, dar se și exportă. În ultimii ani s'au făcut fabrici în toată câmpia Munteniei, prin orașe și chiar în sate.

Din rămășițe se fac turte întrebuintate pentru îngrășăminte. Se exportă multe turte din coji de floarea soarelui în Germania.

E) *Industria zahărului*, deși destul de dezvoltată, (avem 13 fabrici și cu o capacitate de producție destul de mare)

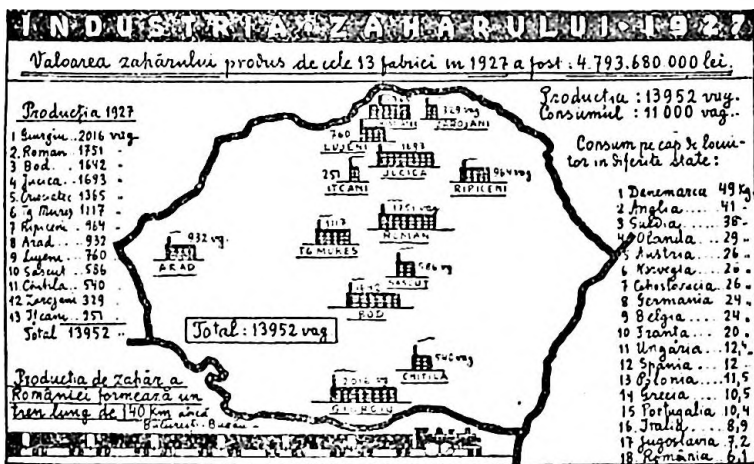

Fig. 63.

nu a reușit în România a determina un consum care să ajungă la proporția în care acest aliment este întrebuințat în străinătate. Se consumă abia $2\frac{1}{3}$ kgr. zahăr pe cap de locuitor, pe când în străinătate se consumă cu mult mai mult.

Fabrici de zahăr se găsesc la: Chitila, București, Bod (jud. Brașov), Târgu-Mureș, Arad, Sascut (jud. Putna), Roman, (jud. Roman), Giurgiu (jud. Vlașca), Ripiceni, Jucica (jud. Cernăuți), etc.

Terenurile agricole în jurul acestor localități sunt, în mare parte, cultivate cu sfeclă de zahăr. Li se pune ță-

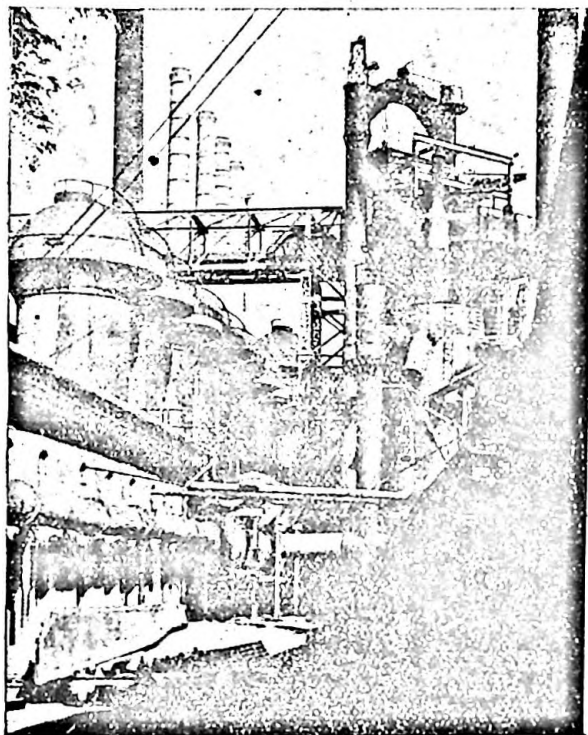

Fig. 64. — La Reșița.

ranilor la dispoziție sămânță și mașini, iar din producția sfeclei încasează în fiecare an venituri frumoase. Valoarea anuală a producției zahărului este în medie 1 1/2 miliarde lei.

F) *Industria de conserve alimentare de carne și legume*

își explică dezvoltarea și mai ales posibilitățile de progres, — tot prin faptul că are suficiente materii prime în țară.

Cele mai însemnate fabrici de conserve alimentare se găsesc la: București, (Flora, Grivița, Știrbey-Buftea), Timișoara, Oradia-Mare, Cernăuți, Galați. Conservele

PRODUȚIUNEA INDUSTRIALĂ 1934 VALORI.

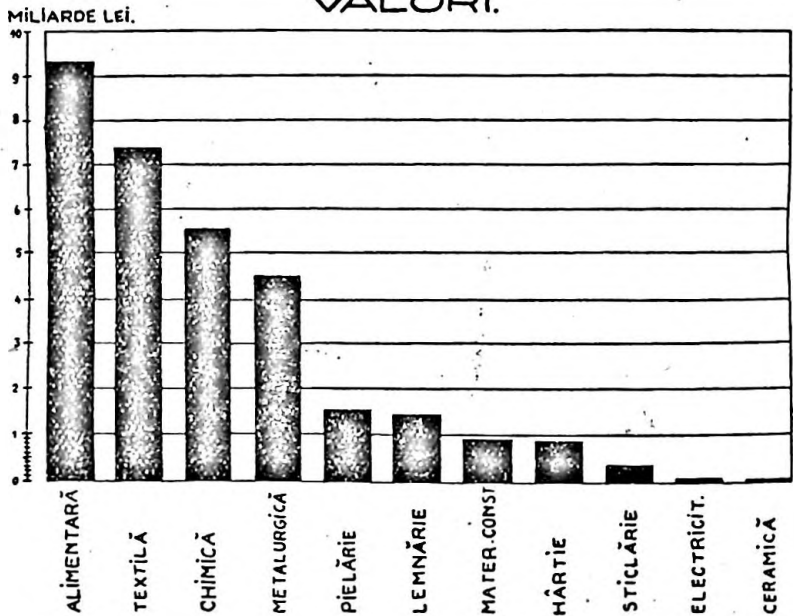

Fig. 65.

joacă mare rol în alimentația populației, permițând păstrarea alimentelor un timp îndelungat, precum și transportarea lor ușoară dela un loc la altul.

* * *

In total valoarea producției, la aceste industrii alimentare de care am vorbit până acum, se ridică la mai

mult de 9¹/₄ miliarde lei. Insemnătatea acestei industrii este evidentă, dând aproape a 4-a parte din totalul de 35 miliarde lei, cât este valoarea producțiunii tuturor industriilor din România.

b) Alte industrii bazate pe bogății ale solului și ale gospodăriilor agricole.

Alte asemeni industrii mai sunt: aceea a lemnului, a hârtiei, a textilelor, a pielăriei, și o parte din industria chimică.

a) *Industria lemnului* se bazează în România pe o materie primă de o calitate bună și în cantitate suficientă. Se utilizează anual mai mult de 3 milioane m. c. lemn, pentru produsele fabricate.

Din trunchiurile pădurilor noastre se obțin diferite produse:

Cherestea, la *Nehoiu* (jud. Buzău) unde e fabrica cea mai mare, *Brezoiu*, *Vișău*, etc., și în genere pe văile munților împăduriți;

Mobile (cele mai mari fabrici sunt la Cluj, București, Târgu-Mureș, Arad, etc).

Industria hârtiei utilizează marea noastră bogăție a pădurilor de brad. Sunt în România 6 fabrici, insuficiente însă pentru nevoile țării. Valoarea anuală a producțiunii se apropie de 2 miliarde lei.

Cele mai mari fabrici de hârtie se găsesc la: Bușteni, Zărnești, Piatra Neamț, Letea, Tarutino (Basarabia).

b) *Industria textilă* ia o dezvoltare din ce în ce mai mare, ajungând să fie de aceeași însemnătate cu cea a distilării petrolului.

Lâna se lucrează în primul rând la *București*, apoi la *Sibiu* (cu satele din împrejurimi), *Brașov* (cu împrejurimile), *Sighișoara* (și alte centre din apropiere, ca *Mediași*, *Aiud*) și *Timișoara*, *Cernăuți*, *Cetatea-Albă*, etc.

Pentru fabricarea pânzeturilor de bumbac, avem mai multe fabrici în diferite regiuni ale țării, numai la București și Arad însă sunt fabrici pentru toarcerea firului de bumbac. Evident, materia primă se importă din străinătate. În timpul din urmă însă, din indemnul Ministerului Agriculturii, s'au făcut încercări de cultură a bumbacului în România; în unele locuri, cu oarecare surprindere, s'a văzut că s'au făcut culturi de calitate foarte bună. Suprafețele însemnate cu bumbac sunt de cca. 1.000 Ha.

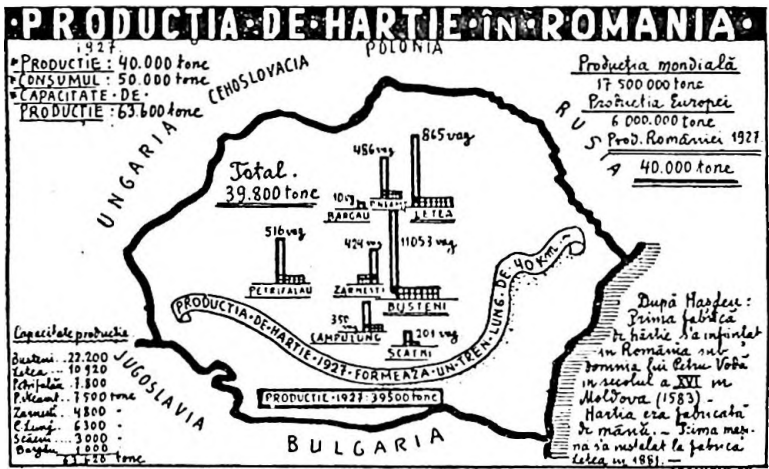

Fig. 66.

Industria mătășii și a tricotelajelor este mai dezvoltată în Transilvania, la Lugoj și Mediaș.

Avem deasemenea țesătorii de in și cânepă.

Se mai fac în țară pălării și frânghii, vată, etc.

Valoarea producției în industria textilă este de 7 1/2 miliarde lei.

c) Industria pielăriei este una din acelea care au că-

pătat o oarecare tradiție în țara noastră. Tăbăcăritul este o veche ocupație industrială.

Valoarea producției în industria pielăriei atinge aproximativ 2 miliarde lei anual, în aceasta intrând atât tăbăcăria cât și valoarea producției din fabricile de ghete. Avem aproape 100 fabrici de ghete. Centre mai

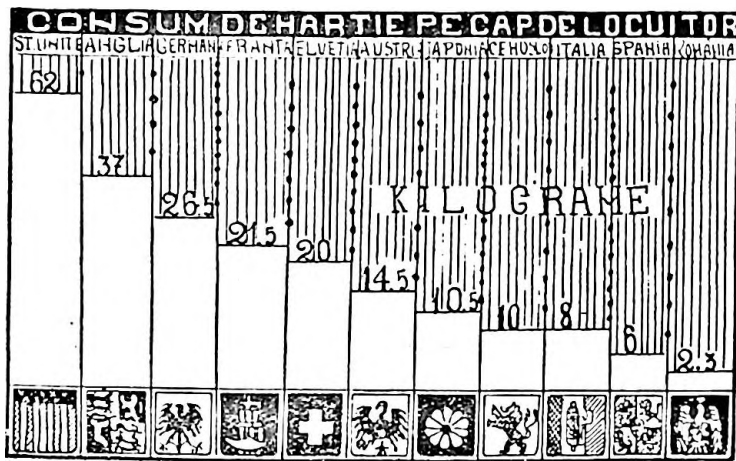

Fig. 67. — Cantitatea de hârtie consumată de un popor, arată gradul lui de civilizație.

importante: București, Timișoara, Bacău; (cele mai mari fabrici sunt Mociornița și Dermata).

§ 3. Industriile care utilizează ca materie primă mineralele.

a) *Industria chimică.* În industria chimică lucrează fabricile de sodă, de săpun și lumânări, de acid azotic, acid sulfuric, chibrituri, lacuri, culori, etc. Ele sunt mult concentrate mai ales la București.

Industria petrolului. Rafinarea petrolului și transfor-

marea lui in produse derivate (benzină, parafină, materii colorante, etc.) formează una din principalele ramuri ale industriei românești. 80% din producția de petrol a României se exportă în schimbul unui câștig anual de 7 miliarde lei. Rafineriile cele mai importante se află la Ploești și Cămpina.

b) *Industria cimentului* a luat o dezvoltare mare, în ultima vreme, producând cu mult mai mult decât se consumă în țară.

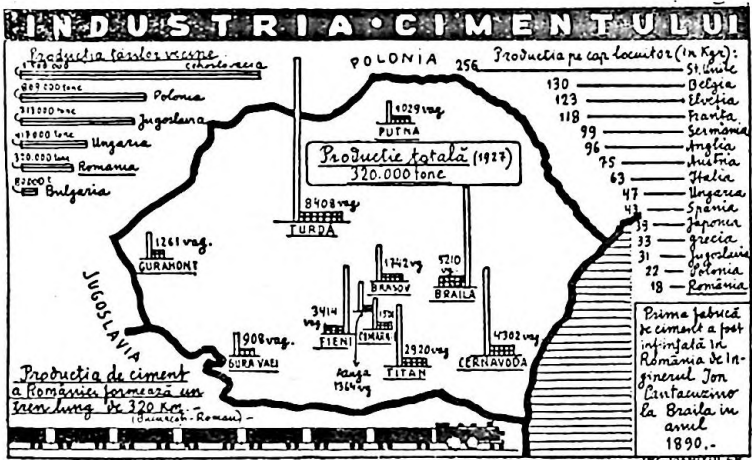

Fig. 68.

Fabrici mari de ciment se găsesc la Turda, lângă București, la Brașov, Constanța, Fieni, etc.

c) *Industria sticlei* a făcut un serios progres în România.

De unde acum vre-o 40 ani eram numai importatori de sticlă, astăzi am ajuns să satisfacem aproximativ $\frac{1}{3}$ din nevoile țării cu producțiunea noastră. Valoarea totală a producțiunii se ridică la $\frac{1}{2}$ miliard lei.

Se fabrică sticlă la: Medias, Turda și Dicio-Sân-Mar-

tin, unde sunt fabricile cele mai mari. Alte fabrici se găsesc la București, Azuga, Brașov, Neamț, Lespezi (Fălticeni), Iași.

d) *Industria metalurgică.* Sunt două categorii de fabrici în industria metalurgică: a) cele care produc fonta și oțelul din minereul de fier și b) cele care fabrică mașini și piese de construcție.

Această industrie nu se poate baza pe materia primă din interior, întrucât n'are la dispoziție nici fier suficient în zăcămintele noastre și nici cocs metalurgic.

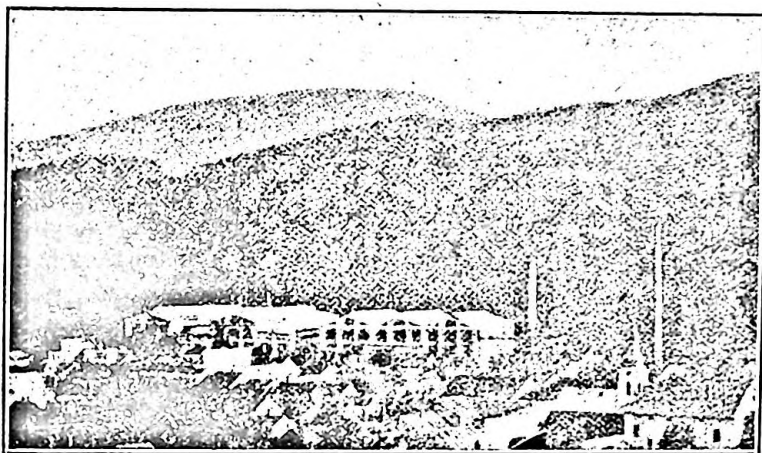

Fig. 69. — Fabrica de locomotive din Reșița cu munții de metal și cărbuni din juru-i.

S'a făcut calculul că dacă am întrebuința pentru industria noastră fier numai din zăcămintele din România, am ajunge să secătuim aceste zăcăminte în 10 ani. De aceea suntem nevoiți a importa fier. Deasemeni importăm și cocs metalurgic. Valoarea producțiunii în industria metalurgică se apropie de $5\frac{1}{3}$ miliarde lei.

Centre mai importante unde se fabrică produse me-

talurgice (locomotive, vagoane, mașini agricole, unelte, etc.) sunt:

In Banat: Reșița, Anina, Bocșa Română și Ciclova-Montana.

In Ardeal: Copșa-Mică, Cugir, Brașov, Codlea și Sibiu.

Vechiul regat: Valea Prahovei, București, Galați și Constanța.

Rezumat.

Industria națională nu poate satisface nevoile consumului intern, în toate ramurile de producțiune, deși, cum am spus, ea are condițiuni prielnice din punct de vedere al materiei prime și al energiei produse. In totalul de 35 miliarde, cât am spus că este valoarea totală a producțiunii industriale, industria alimentară ia parte cu $9\frac{1}{4}$ miliarde lei, cea textilă cu $7\frac{1}{4}$ miliarde, chimică cu $6\frac{1}{2}$ miliarde, metalurgică cu 5 miliarde, etc.

Situația industrială (in 1933).

Denumirea industriilor	Numărul intreprinderilor	Valoarea producției in mii lei
Alimentară	1.029	9.329.289
Chimică	257	6.596.909
Metalurgică	388	5.240.166
Textilă	510	7.310.810
Lemnului	651	1.481.200
Pielărie	164	1.591.008
Hârtie — Arte grafice	143	1.902.785
Materiale de construcție	253	914.094
Sticlărie	38	438.543
Electrotehnică	15	87.163
Ceramică	39	48.700
Total	3.487	34.940.757

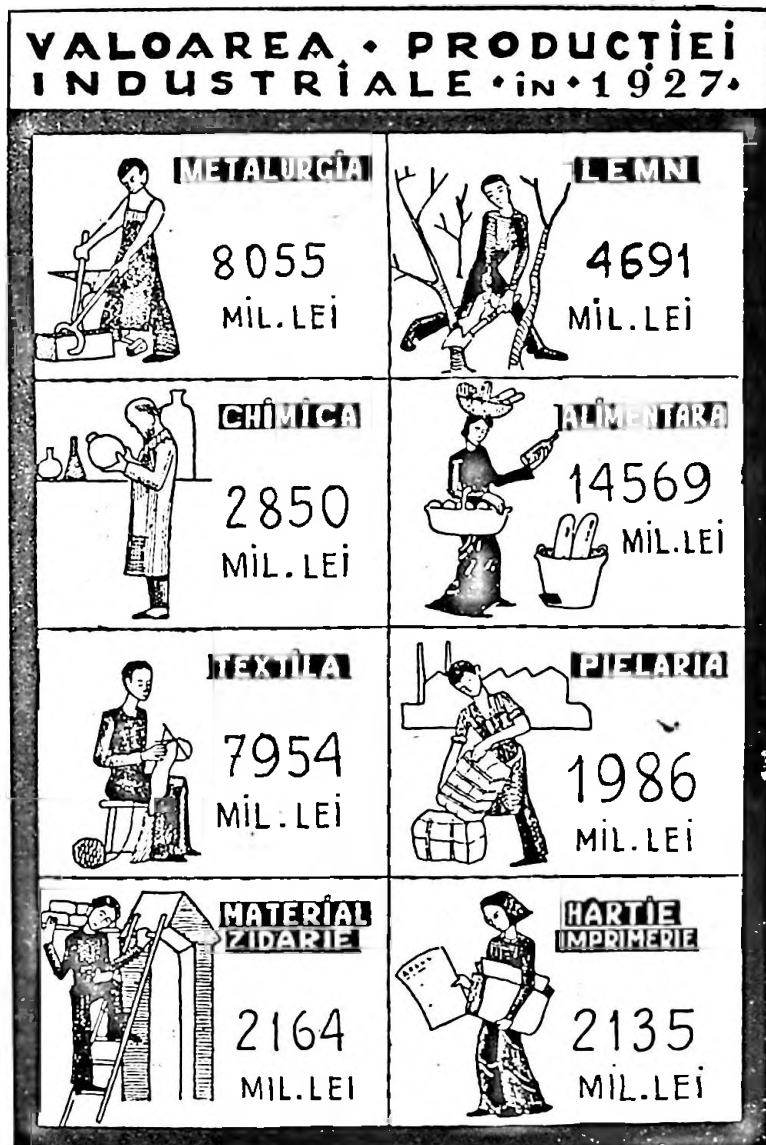

Fig. 70.

§ 4. Incurajarea industriei românești.

Industriile din alte țări sunt mult mai deosebite decât cele din țara noastră. Pentru multe mărfuri trebuie să dăm banii noștri străinilor.

Am văzut însă că și în țară la noi se pot produce foarte multe produse fabricate tot așa de bine ca și în străinătate. Statul nostru pentru a veni în ajutorul locuitorilor din țară care ar voi să întemeieze fabrici și să se ocupe cu industria, acordă diferite avantaje, cari tind a încuraja industria românească și a o pune la adăpost de concurența industriilor străine.

Am văzut că bogății miniere avem, combustibil avem, bogății vegetale de tot felul, de asemenea, avem; toate așteaptă oameni harnici și luminați pentru a da naștere la industrii înfloritoare. Pentru a îndemna pe cetățeni să întemeieze fabrici, Statul a început prin a acorda terenuri pentru construirea instalațiilor. Pentru a stimula producția s'au acordat prime de fabricație, Statul plătind anumite sume de bani, după cantitățile fabricate. Pentru mașinile de care avem nevoie, se acordă scutiri sau reduceri de vamă la intrarea în țară. Și s'au mai acordat mai înainte scutiri și reduceri de anumite taxe și timbre. Pe de altă parte, Statul pune taxe vamale mari pentru produsele similare din străinătate, astfel că acestea nu mai pot concura produsele din țară, prețul lor fiind ridicat de taxele vamale.

De asemenea, Statul încurajează industria națională prin comenzile ce le face la fabricile din țară. Astfel de comenzi se dau: industriei metalurgice pentru armament și vehicule de C. F. R., industriei textile pentru echipamentul armatei, etc. În primul rând se bucură de folosul acestor măsuri: industriile de apărare națională, (adică industriile de armament și industriile care fabrică produse necesare fabricilor de armament).

Industriile care întrebuițează materia primă din țară au drept la aceste favoruri timp de 30 ani dela înființarea lor.

Cele care întrebuițează materia primă din străinătate au drept, după lege, să se bucure de aceste favoruri timp de 21 ani.

Prin aceste mijloace de protecție și încurajare, industria din interiorul țării a fost pusă în condiții prielnice de dezvoltare, și se așteaptă cu timpul de la ea izvoarele de bogăție pe care statele industriale din apus le au dela industriile lor.

PARTEA III.

CAILE ȘI MIJLOACELE DE COMUNICAȚIE.

Produsele solului, subsolului, ca și cele prelucrate de om prin industrie, nu sunt același pretutindeni, și nu pot rămâne locului.

Pentru a putea împlini cu adevărat nevoile mereu crescânde ale omului, ele trebuie răspândite și schimbate între ele.

Unele țări nu pot produce în condițiuni prielnice decât anumite produse, și pe celelalte trebuie să le cumpere. Anglia de pildă nu poate năzui să ajungă o țară agricolă. Cu toată munca depusă de locuitori, grâul produs în țară nu ar putea acoperi nevoile numeroasei ei populațiuni, decât o lună din an. Concurența grânelor americane, așezarea ei la Atlantic, care îi dă puțința de ușoară aprovizionare, și uriașele zăcăminte de bogății minerale au îndreptat-o pe făgașul vieții industriale. Din acestea rezultă nevoia de a împrăștiia cu înlesnire, în cât mai multe piețe de desfacere, bunurile fabricate pe care le are în abundență, și de a-și crea piețe de aprovizionare din care să aducă materiile prime care sunt de trebuință țării.

Nevoia de schimb se află chiar în cuprinsul aceleeași țări. În România, oamenii dela munte au nevoie de produsele agricultorilor din Bărăgan, aceștia de produsele fabricilor așezate în regiunile industriale. Sătenii au nevoie de produsele fabricate ale orașelor; acestea la rândul lor au nevoie de materiile prime ale satelor.

Căile de comunicație servesc la transportarea și răspândirea diferitelor bunuri; ele trebuie să îndeplinească mai multe condițiuni:

a) Să fie *sigure*, adică să poată garanta ajungerea la destinație a produselor, fără prea mari riscuri.

În timpul evului mediu una din piedicile de căpetenie ale drumurilor de negoț era tocmai nesiguranța: negustorii erau atacați adesea de tâlhari și jefuiți.

b) Să dea putința de a transporta produsele în cantități mari.

Înainte vreme din pricina mijloacelor de transport reduse nu se puteau aduce decât mărfuri ușoare de mare valoare (mătăsuri, metale prețioase, etc.) care ocupau puțin volum. Nimeni nu se gândea să transporte cărbuni, cereale, petrol, produse astăzi foarte căutate.

c) Să fie cât mai scurte și rezezi, spre a asigura aprovizionarea la timp și totodată spre a putea desface produsele în condițiuni bune. (Grăul românesc de pildă, era preferit celui rusesc pe piețele Olandei, nu numai pentru calitatea lui, dar și pentru că ajungea mai înainte).

CAP. I. ȘOSELELE.

Calea de comunicație cunoscută și practică din cele mai vechi timpuri a fost șoseaua.

Cărarea făcută de omul călător dealungul albiei unei ape sau prin văile munților, este la origina marilor șosele de astăzi.

Importanța acestei căi de comunicație s'a vădit dealungul veacurilor, în împărății de mare strălucire ca împărăția chineză, asiro-babiloniană, egipteană și mai cu seamă romană.

Romanii și-au făcut o glorie din construirea de șosele în toate provinciile mării lor împărății.

Șoseaua romană era lanțul ce strângea de aproape provincia oricât de depărtată, și ea era calea pe care veneau toate bunurile civilizației de mare strălucire care a fost civilizația romană.

Unele șosele romane depe valea Oltului, se pot vedea și as-

tăzi și nu se poate să nu admirăm trăinicia lor și hărnicia cu care au știut să facă strămoșii noștri astfel de opere.

După dezvoltarea cea mare luată de calea ferată se părea la un moment dat că importanța șoselelor ar fi scăzut.

Dar calea ferată nu poate pătrunde peste tot, iar căile navigabile sunt de asemenea reduse și localizate, așa că șoseaua își recapătă vechea ei importanță, mai ales datorită dezvoltării automobilismului.

Așa se explică marea atențiune pe care conducătorii noștri au dat-o și continuă să o dea constuirii de șosele.

În mod general drumul de uscat fără șină poate să fie: șosea națională, șosea județeană sau drum vicinal.

Trebue cu toată sârguința să cheltuim și să muncim pentru a pune drumurile noastre în stare de perfectă folosință, căci de o bună șosea depinde rapiditatea și punctualitatea afacerilor, și deci bunul mers al țării.

Dar nu numai conducătorii României sunt preocupați de această problemă, a șoselelor noastre, ci și țările vecine, căci prin așezarea noastră la gurile celui mai mare fluviu european, mărfurile statelor vecine își caută vad pe la noi.

Lungimea șoselelor naționale în 1932 era de 13 826 km.; de atunci s'au mai construit și altele, de lungime nu prea mare însă.

Cea mai modernă și mai bună șosea din țară este șoseaua nouă dintre București și Brașov, asfaltată.

Pentru a împlini nevoile amintite trebue să continuăm cu astfel de lucrări.

CAP. II. CĂILE FERATE.

Drumurile de uscat cele mai importante sunt azi căile ferate.

România nu a ajuns să aibă în tot cuprinsul teritoriului o rețea deasă și bine încheată de astfel de drumuri. Lungimea întregii rețele de căi ferate nefiind decât de 11.000 km, nu revin nici 4 km. (3.7 km.) la 100

km. p. In țările din apusul Europei sunt de 3 și 4 ori mai dese.

Rețeaua de căi ferate nu are răspândire uniformă. Părțile răsăritene sunt mult mai lipsite decât cele de apus. In vreme ce in Moldova dintre Prut și Nistru, nu avem nici 3 km. de cale ferată la 100 km. p., in Transilvania avem la 7 km.

Orientarea și coordonarea rețelei de căi ferate nu corespunde pe deplin nevoilor țării. Stăpânirile străine au făcut ca o bună parte din arterele principale să se îndrepte spre centre din afara pământului românesc. Cele din Transilvania spre Budapesta, cele din Moldova nordică spre Galiția, iar cele din Moldova răsăriteană spre Ucraina. Actuala rețea trebuie implinită prin alte linii care să le lege mai strâns între ele și să le îndrepte spre Dunăre și Mare.

Un neajuns mult simțit, pentru posibilitățile de transport este lipsa liniilor duble. Având foarte puține din acestea (230 km.) întârzierile, accidentele și posibilitatea mai mică de folosință, aduc mari inconveniente.

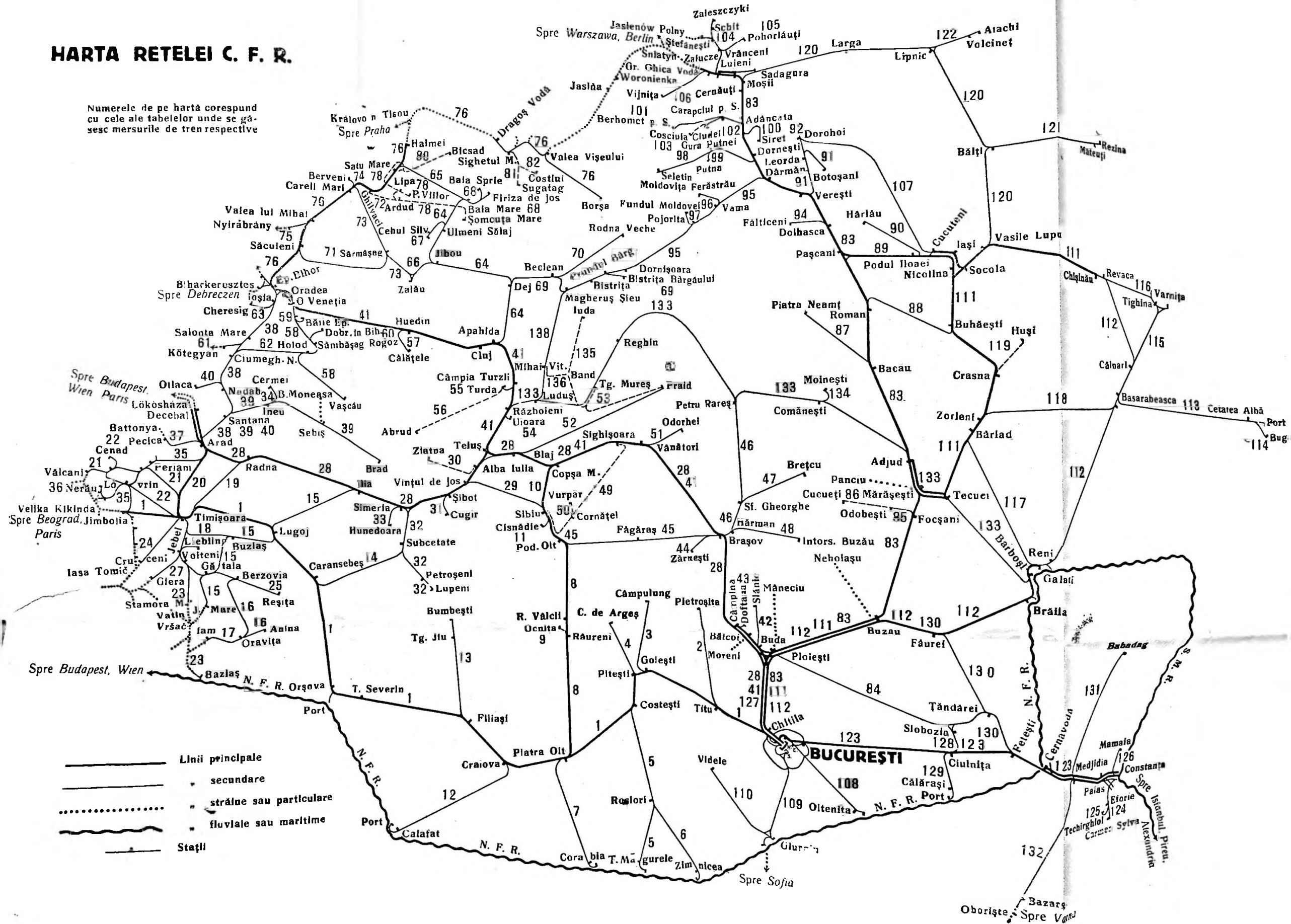
Lipsa de locomotive și vagoane îngreuează deasemenea folosința căilor noastre ferate. In timpul exportului de cereale, stivele stau cu săptămânile prin gări, așteptând rândul la încărcare.

Cea mai lungă arteră este linia care dă ocol, pe latura exterioară a munților, de jur împrejurul pământului românesc: Timișoara, Orșova, Turnu Severin, Craiova, Pitești, București, Ploești, Buzău, Focșani, Bacău, Roman, Câmpulung, Valea Vișăului, Sighet, Satu Mare, Oradea Mare, Arad (Timișoara). Această linie trebuie implinită in regiunea Maramureșului unde este întreruptă (trece pe teritoriul Cehoslovaciei).

In interiorul podișului Transilvaniei, avem o linie care leagă orașele Brașov, Sibiu, Alba Iulia, Aiud, Târgu

HARTA RETELEI C. F. R.

Numerele de pe hartă corespund cu cele ale tabelelor unde se găsesc măsurile de tren respective

Mureș, Reghin, Toplița Română, Mercurea Ciucului, Sf. Gheorghe.

Intre aceste două artere avem mai multe linii de legătură.

Pe valea Someșului: Satu-Mare—Dej.

Pe valea Crișului Repede: Oradea—Cluj.

Pe valea Mureșului: Arad—Teiuș.

Pe valea Oltului: Piatra-Olt—Sibiu.

Pe valea Prahovei: București—Brașov.

Pe valea Trotușului: Adjud—Mercurea-Ciucului.

Aceste legături se implinesc acum prin linia Arad—Craiova pe valea Jiului unde se face legătura între Lupeni și Bumbesti. O nouă legătură se face între Brașov—Buzău pe valea Buzăului între Nehoiăș și Brașov.

Linii întregitoare mai avem spre cununa munților și altele spre margini, făcând legătura cu țările străine sau cu porturile. Din cele 12 linii care pornesc spre porturile dunărene, cea mai însemnată este cea care, plecând dela București, taie în curmeziș Bărăganul, trece Dunărea și se oprește la Constanța.

În Moldova, paralel cu linia de pe valea Siretului, avem alta pe valea Prutului, între Dorohoi, Iași, Bârlad și Galați.

Din aceasta, trei ramificațiuni trec Prutul:

Galați—Reni—Tighina, cu o ramură spre Cetatea Albă, dela Basarabasca.

Iași—Ungheni—Chișinău.

Cernăuți—Noua Suliță—Bălți.

Puncte de legătură *în afara granițelor țării* avem *spre Apus*:

Timișoara—Jimbolia—Belgrad—Paris.

Arad—Curtici—Budapesta.

Oradea—Episcopia Bihorului—Budapesta.

Oradea—Careii Mari—Valea lui Mihai—Debrețin.

Spre Nord:

Satu Mare—Halmei—Praga.
Cernăuți—Grigore Ghică—Colomeia.

Spre Răsărit:

Bălți—Chiev.
Bălți—Ovliopol.
Tighina—Tiraspol—Odesa.

Situația căilor ferate în 1933, se prezintă astfel:

Linii simple și duble, total	11.206 km.
Locomotive	3.593
Vagoane de călători	588
Vagoane de marfă acoperite	25.202
Vagoane de marfă descoperite	33.201
Cisterne	1.428

Traficul de călători pe C. F. R. 1914-1932.

<u>A N I I</u>	<u>Totalul călătorilor</u>	<u>Totalul călătorilor km.</u>
1914—1915	11.568.884	871.457.312
1918—1919	4.902.914	—
1919—1920	14.220.452	—
1920—1921	13.636.103	—
1921—1922	—	—
1922—1923	—	—
1923	17.201.752	3.330.520.775
1924	56.434.846	3.803.954.689
1925	50.726.971	3.412.333.794
1926	45.969.737	3.454.991.578
1927	40.414.502	3.150.825.565
1928	40.698.368	3.169.794.385
1929	38.785.934	3.046.911.150
1930	35.920.334	2.916.869.172
1931	31.550.825	2.629.862.485
1932	25.976.174	2.203.739.105

*Traficul de mărfuri pe C. F. R. 1910-1932
în tone km.*

<u>ANII</u>	<u>TOTAL</u>
1910—1911	1.349.088.183
1911—1912	1.532.359.868
1912—1913	1.495.994.079
1913—1914	1.534.503.236
1914—1915	1.379.245.038
1923	2.938.869.861
1924	3.932.909.197
1925	3.828.115.421
1926	4.586.361.993
1927	4.685.091.420
1928	4.289.628.220
1929	4.618.854.117
1930	4.647.629.783
1931	4.387.093.559
1932	4.382.380.210

CAP. III. CĂILE DE APĂ.

Nici șoselele, și nici chiar drumurile de fier nu pot transporta eficient, pe distanțe mari, mărfurile grele și care ocupă spațiu mult. Mijlocul de transport cel mai economic rămâne tot calea de apă, pe care omul o găsește făcută gata, pe care nu trebuie să o mai întrețină cu cheltuieli, și care aparține tuturor.

În această privință, România a avut norocul să fie așezată pe țărmul unei mări și la gurile unui mare fluviu.

§ 1. Navigația maritimă.

Litoralul Mării Negre, lipsit de articulații, nu e un țărm ideal pentru adăpostul corăbiilor (doar la sud de Constanța litoralul este mai abrupt și oferă avantaje pentru viața maritimă). Cu toate acestea, toate țările așezate la Marea Neagră s'au grăbit să-și creeze porturi

care, prin Mediterana, să le pună în legătură cu restul lumii.

România este legată de Marea Neagră prin gurile Dunării și prin câteva porturi maritime, dintre care singurul important e Constanța. Celelalte (Mangalia, Cavarana și Balcic) nu au nici o instalațiune și nici măcar nu sunt legate de restul țării prin căi ferate.

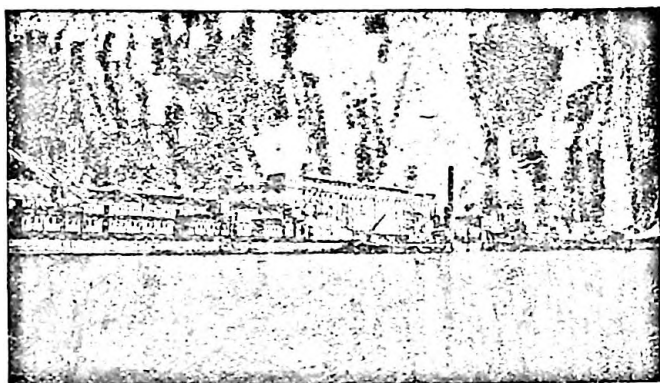

Fig. 71. — Docurile din portul Galați.

Portul Constanța este întemeiat pe ruinele vechiului „Tomis”, colonie grecească ce înflorise în antichitate.

Colonia a fost distrusă de huni și bulgari, apoi reînființată de împărații bizanțului cu concursul Venețienilor și Genovezilor, care exercitau un comerț întins în Marea Neagră. După cucerirea Constantinopolului a intrat sub stăpânirea Turcilor care au lăsat-o complet în părăsire.

Dela Genovezi a rămas un mic dig pentru adăpostirea corăbiilor și încărcarea mărfurilor.

În 1860, cu ocazia construirii liniei ferate Cerna Vodă-Constanța, s'a mai construit încă un dig, și o linie ferată cu acces la port.

Lucrările de artă executate pentru realizarea portului Constanța pot fi socotite printre lucrările tehnice cele mai importante din lume.

Cheipurile și digurile a căror lungime trece de $7\frac{1}{2}$ km.; silozurile uriașe care își descarcă cerealele direct în vapoare, cu ajutorul unor mari macarale; bazinurile adânci în care se adăpostesc vasele; magaziile de mărfuri și nenumăratele rezervoare în care se păstrează petrolul înainte de a fi încărcat pe vasele tancuri, — toate fac din Constanța un port modern, cu o viață agitată și cu o mare mișcare comercială.

Tonajul portului Constanța — adică totalul mărfurilor intrate și eșite — se apropie de 60.000.000 la export;

Fig. 72. — Silozurile din Constanța înzestrate cu aparate de încărcat și descărcat mărfurile din vapoare.

locul întâi îl ține petrolul (85%), apoi cerealele și lemnele; tonajul importului e neînsemnat (5%).

Numărul vapoarelor intrate și eșite din Constanța a crescut paralel cu dezvoltarea portului. Din păcate, vasele românești sunt puține: deabea cu cele de mărfuri și de pasageri la un loc, ele nu formează decât 10% din totalul vapoarelor intrate și eșite. În Constanța vasele italienești sunt de trei ori mai numeroase decât cele românești, iar vasele englezești aproape tot așa de multe ca și cele italienești; vin deamenea numeroase va-

poare norvegiene, franceze, grecești, germane etc. Cursele poștale și de pasageri se fac mai mult de vasele românești (S. M. R.) care se îndreaptă spre porturile orientului apropiat (pol, porturile Palestinei, Siriei, Egiptului, etc.); numai vasele de mărfuri ajung pe țărmurile țărilor apusene. Deasemenea și vapoarele mixte cumpărate acum câțiva ani și anume „Ardealul“, „Peleşul“, „Alba Iulia“ și „Suceava“.

Cheltuelile cerute de întreținerea și alimentarea vaselor românești întrec veniturile pe care ele le aduc, așa că în fiecare an Serviciul Maritim Român (S. M. R.) are un deficit pe care trebuie să-l acopere statul. Acesta se explică prin faptul că vasele sunt în majoritate vechi, consumă mult combustibil și nu sunt economice în exploatare.

Trebuie să ne dăm toate silințele pentru ca să mărim zestrea noastră de vapoare maritime, construind altele noi și moderne. Aceasta e nu numai o chestiune de interes economic, dar și de mândrie națională.

§ 2. Navigația fluvială. Porturi. Organizare și taxe.

a) *Navigația fluvială.*

Între căile navigabile fluviale, Dunărea este cea mai importantă. Străbătând continentul în curmeziș, pe distanță de 2800 km., legând 7 țări, fluviul Dunărea este calea cea mai scurtă între țările din centrul S. E. Europei și Orient. Țările Europei centrale având o populațiune mai deasă și o viață industrială mai dezvoltată, simt nevoia să întrețină legături cu țările Europei orientale spre a se aproviziona cu materii prime și a-și desface totdeodată produsele lor fabricate. Dunărea, putând fi legată cu ușurință de Rin, printr'un canal, va ajunge drumul cel mai scurt și pentru țările din Europa vestică.

România, ca stăpână a bazinului inferior și a gurilor,

se poate împărtăși de binefacerile acestei minunate artere de comunicații, care acum are pentru țara noastră o importanță mai mare decât marea. Cea mai mare parte din bogățiile de căpetenie ale țării, cereale, petrol, lemn, se ingrămădesc în cele 25 porturi dunărene. Folosința ei de asemenea este mai mare, căci navigațiunea fluvială, întrece pe cea marină. În fiecare an intră și părăsesc porturile românești peste 1500 vapoare.

Flota de Dunăre a României cuprinde un număr prea mic de vase și de aceea navigațiunea este deservită în cea mai mare parte de vapoare străine. Vapoarele românești nu pot duce decât 5% din mărfurile transportate pe acest fluviu.

Dunărea ca arteră de comunicație suferă de câteva neajunsuri cari îi aduc mari scăderi.

O parte din an îngheață și timp de trei luni (Decembrie, Ianuarie, Februarie) nu poate fi folosită. (Acest neajuns este mult simțit: timp de 40 de ani, numai de 15 ori a rămas desghețată).

Înainte de formarea și după spargerea podului de gheață, care o cuprinde dela un mal la altul, o mare primejdie o formează sloiurile plutitoare, care distrug ostroave întregi, astupă brațe, produc inundații și stică digurile porturilor.

Alt neajuns pentru navigațiunea pe Dunăre sunt stâncile care presară albia fluviului la Cazane și Porțile de fier. Pentru trecerea vapoarelor s'a făcut un canal, care nu este totuși lipsit de primejdii. Pentru complecta ei liberare mai este nevoie de mari cheltuieli.

Scăderea apelor în timpul verilor prea secetoase face ca vapoarele să nu găsească adâncimea necesară între Brăila și Baziaș. Vapoarele mari nu pot înainta decât până la Brăila.

În sfârșit din pricina puternicilor cantități de măr, aduse de fluviu și din pricina curenților, brațele Dunării sunt

amenințate cu impotmolirea. Brațul Sulina, singurul navigabil, trebuie curățit în fiecare an spre a putea păstra adâncimea necesară înaintării vapoarelor.

b) *Porturi. Organizare și taxe.*

România posedă circa 2840 km. de căi navigabile fluviale, din cari 1075 km. le formează cursul principal al Dunării, 395 km. brațele secundare ale acestui fluviu și 1370 km. afluenții săi principali: Prutul, Nistrul, Mureșul și Canalul Bega.

La cursul principal al Dunării se află 36 porturi situate la distanțe ce variază între 20 și 80 km.

Printre aceste porturi cele mai importante sunt: Sulina, Galați, Brăila, Oltenița, Giurgiu, Corabia, Calafat, Turnu Severin și Orșova.

Pentru creierea și amenajarea acestor porturi, România a cheltuit până la începutul războiului mondial, circa 120.000.000 lei aur.

Ele au fost prevăzute cu cheiuri, platforme, magazii, debarcadere cu pontone de acostare, căi ferate, șosele, bazine de iernare și diverse instalații mecanice pentru înlesnirea operațiunilor.

În porturile mai importante, ca Brăila și Galați, Statul român a făcut sacrificii mari pentru a crea bazine pentru comerț, care cuprind pe lângă alte instalațiuni, docuri cu silozuri de cereale de o capacitate de 25.000 tone.

Toate aceste bazine sunt în legătură directă cu Dunărea și pe una din părți au un chei de 500 m. lungime. În jurul fiecărui bazin sunt amenajate platforme pe care sunt clădite magazii de tranzit și de întreprindere de circa 10.000 m. p. suprafață.

Magaziile cu silozuri, clădite în beton armat, cuprind celule cari pot înmagazina zilnic 400.000 hl. cereale, cu ajutorul elevatoarelor și benzilor de transport.

Dispozitive speciale inlesnesc încărcarea cerealelor din silozuri în vapoare.

Platformele sunt deservite de căi ferate legate cu liniile principale din Galați și din Brăila, precum și cu liniile ce duc spre aceste porturi dealungul Dunării.

Toate aceste lucrări și instalațiuni care erau suficiente înainte de război pentru un trafic normal, au devenit cu totul insuficiente după război, când mărfurile străine au inundat porturile românești.

Criza transporturilor pe căile ferate contribuie în mare măsură la îngrămădirea mărfurilor în magazii și la tot felul de greutăți de exploatare.

Statul român, în dorința de a menține pe Dunăre, libertatea navigației în bune condițiuni, sigure și lesnicioase, pentru toate pavilioanele, n'a perceput nici o taxă pentru a acoperi cheltuelile sale.

c) Parcul vaselor de fluvii și râuri din România și comerțul pe Dunăre.

Comerțul exterior al României, țară eminentă agricolă, a luat înainte de război, o mare dezvoltare din cauza creșterii producției sale de cereale.

Calea naturală de navigație, care scaldă România pe toată lungimea ei, a contribuit în mare măsură la această dezvoltare considerabilă, mai cu seamă decât Comisiunea europeană dela gurile fluviului și autoritățile tehnice române, au ameliorat condițiunile de navigabilitate pe această mare arteră de comunicație.

Înainte de război, într'o epocă nu prea îndepărtată, aproape tot traficul de pe Dunărea de jos, era sub dependența vechii monarhii austro-ungare.

Evoluția politică și economică a statelor riverane a avut drept consecință că această preponderență a fost împărțită și de alte state, în urma participării lor la comerțul dunărean.

CAP. IV. AVIAȚIA, POȘTA, TELEGRAFUL, TELEFONUL.

Aviația.

Aviația este un mijloc de comunicație nou, încă tânăr, dar căruia i se prevede cea mai frumoasă dezvoltare în viitor.

E drept că astăzi avionul nu este un mijloc practic pentru transportul de marfă, iar pentru transportul călătorilor costul avionului e prea scump.

Agerimea minții omenești va ajunge însă să înlăture aceste neajunsuri; atunci va fi epoca aviației.

Astăzi la noi, compania *Air-France* asigură o comunicație regulată între București-Constantinopol-Angora, și între București-Praga-Strassbourg-Paris. Aceste linii sunt deservite de 70 avioane.

* * *

Legăturile dintre oameni arată gradul de civilizație.

Dacă într'o țară găsim multe căi de comunicație: șosele, căi ferate, căi fluviale amenajate precum și multe vehicule care circulă pe ele, putem spune că acea țară este o țară civilizată.

Mijloacele de transmisiune, adică de ducere a gândului sau vorbei mai departe prin spațiu la adresa sau urechea unei persoane, merită o și mai mare considerație pentru aprecierea civilizației unei țări.

Poșta.

Pentru ca să se poată asigura un schimb regulat de scrisori între persoane, a fost nevoie să se creeze mari instituții și mari organizații naționale de poștă, ajungându-se astăzi la Uniunea Poștală Mondială, care asigură drumul unei scrisori trimise de oriunde, în orice punct de pe pământ.

În România, Direcțiunea Generală a Poștelor, asigură acest serviciu prin birouri cari pot fi birouri de Stat sau concesionate. Se pot expedia ziare, imprimate, scrisori simple, recomandate, scrisori de valoare, colete poștale, etc. plătinându-se pentru fiecare o taxă care se percepe prin sistemul mărcilor care se lipesc chiar pe obiectul taxat și expediat. Prin poștă se pot expedia deasemenea bani (prin „mandat poștal“).

Telegraful.

În cazuri când este nevoie a se comunica imediat o știre de la un loc la altul, se face uz de telegraf; o telegramă parvine adresantului în maximum 2-3 ore. Ca și la poște, se face deosebire între serviciul telegrafic intern și serviciul telegrafic internațional sau extern.

Exploatarea telegrafelor, poștelor și telefoanelor este un monopol al Statului.

Monoplul telegrafic cuprinde înființarea de linii și de oficii telegrafice, transmiterea telegramelor de stat și private, etc.

Prin urmare nimeni nu are dreptul, fără autorizarea Direcțiunii telegrafelor și poștelor, să transmită semnale dela un loc la altul, sau să schimbe corespondențe de orice natură, fie prin mașini sau aparate telegrafice, fie prin orice alt mijloc.

Exploatarea telegrafelor, poștelor, telefoanelor se face prin oficii telegrafice, telefonice și prin birouri autorizate.

Taxa ordinară a telegramelor se stabilește pe cuvinte. Pentru telegramele adresate loco, oricare ar fi modul de transmitere, se percepe pentru fiecare cuvânt 1 leu, iar pentru telegramele preschimbate între două localități în interiorul țării, se percepe câte 2 lei de cuvânt.

Personalul telegrafo-poștal de orice grad este dator a păstra secretul telegramelor și corespondenței poștale.

Corespondența internă (scrisori, cărți poștale, ziare, etc.) este de cca. 300.000.000 anual. Iar cea internațională este de cca. 15.000.000 la expedieri și cca. 23.000.000 la sosiri.

Numărul telegramelor interne se ridică la cca. 4 milioane, iar cele internaționale la 1 milion.

Rezultatul financiar al serviciului poștal în 1932 arată la venituri lei 1.101.154.415, iar la cheltueli 1.320.546.690.

Telefonul.

Unul din cele mai practice și mai moderne mijloace de comunicație între persoane este telefonul; prin faptul că el pune imediat în legătură verbală persoane dela distanțe extrem de mari, serviciile sale sunt neprețuite.

Exploatarea publică a serviciului telefonic a fost concesiionată pe timp de 30 de ani, unei Societăți Internaționale din New-York, care a format în acest scop în România, o Societate Anonimă Română de Telefoane (S. A. R. T.) cu sediul în București.

Ca să îndeplinească acest serviciu, Societatea de Telefoane, a făcut cheltueli mari pentru înzestrarea țării cu instalații și legături telefonice.

Aceste servicii de poștă, telegraf și telefon, complexând șoselele, c. f. r. și căile navigabile, asigură legăturile între cetățenii țării și deci unitatea Statului nostru.

PARTEA IV.

COMERTUL. INSTITUȚIUNILE DE CREDIT.

SECȚIUNEA I: DESPRE COMERȚ.

Activitatea umană care constă din schimbul de produse în scopul unui câștig se cheamă comerț. Orice persoană care desfășură această activitate în mod obișnuit, făcându-și o profesiune din aceasta, se cheamă comerciant.

Comercianții sunt mijlocitori între producători și consumatori. Produsele agriculturului sau ale industriașului trec în mâna comercianților cari le duc apoi la îndemâna consumatorilor. Pentru acest serviciu de mijlocitori, comercianții percep un câștig ce și-l iau prin mărirea prețului mărfii.

Comerțul unei țări îl putem împărți astfel: comerțul interior, comerțul exterior și comerțul de tranzit.

Comerțul *interior* este activitatea comercială dezvoltată de locuitorii dinăuntrul țării.

Comerțul *exterior* este comerțul dezvoltat între locuitorii țării și locuitorii unei alte țări.

Comerțul de *tranzit* presupune trecerea prin țară a unor mărfuri dintr'o țară străină spre altă țară străină.

CAP. I. COMERȚUL INTERIOR.

Comerțul interior se face de locuitorii aceleași țări. El se ocupă cu răspândirea mărfurilor dela producători la consumatori. Este răspândit din cele mai vechi timpuri, sub alte forme însă decât acelea în care se întâlnește în timpurile noastre. Comerțul interior avea cu totul o altă înfățișare, atunci când căile de comunicație nu existau ca astăzi în țara noastră. Își avea cea mai mare dezvoltare sub forma bălciurilor sau iarmarocelor, care se țineau odată pe an și formau singurul mijloc de aprovizionare pentru populația din anumite regiuni. Bălciurile reprezentau un însemnat eveniment comercial. La anumite date fixe, în special la anumite sărbători, se țineau bălciuri timp de câteva zile, interval în care populația vindea și cumpăra tot ceea ce îi trebuia pentru restul timpului până la următorul iarmaroc. Astăzi bălciurile și au pierdut din importanță, datorită căilor de comunicație. Prin mijloacele de comunicație rapide pe care le pune la dispoziție organizația transporturilor de astăzi, consumatorii pot veni la locurile de producție sau la centrele mari comerciale. Tot așa, datorită acestor mijloace moderne de comunicație, comercianții pot trimite mărfurile în cele mai îndepărtate regiuni ale țării, în orice timp al anului.

Își păstrează încă renume de mari târguri, unele orașele și comune mai răsărite, servind ca loc de întâlnire între negustori și clienți, în ținuturi cari nu au legături directe și apropiate cu centre mari.

Astfel de jur împrejurul munților, la poale, pentru a servi populația numeroasă din munți și din depresiunile sub-carpătice se găsesc târgurile :

Baia de Aramă (Mehedinți), Bumbesti, Novaci și Cărbunești (Jud. Gorj), Horez (Vâlcea), Rucăr (Muscel), Petroșița (Dâmbovița), Câmpina, Bușteni, Azuga, Vălenii

de Munte, Moinești, Comănești, Tg. Ocna, Panciu, Odobești, Nicorești, Piatra-Neamț, Câmpulung (Bucovina) Suceava.

La fel în interiorul inelului de munți: Năsăud, Toplița (Mureș), Reghin (Jud. Mureș), Sf. Gheorghe, Râșnov (Brașov), Bran, Săliște (Sibiu), Orăștie, Brad, etc.

Astăzi comerțul interior se desfășoară în cea mai mare parte în mod neîntrerupt, în centre mari, capitale de județ sau de provincii, constituind piețe permanente de desfacere, la care clientul se poate adresa oricând.

CAP. II. COMERȚUL EXTERIOR.

E ușor de ghicit cum se înfățișează comerțul exterior al României — adică exportul și importul — după ce am văzut ce bogății avem, și ce produse ne lipsesc.

Avuțiile de căpetenie ale țării noastre sunt cerealele, pădurile, animalele și petrolul, care întrec nevoile interne și prisosesc. În schimb, industria noastră este tânără, și nu poate îndestula nevoile țării, așa încât ducem lipsă de produse fabricate: stofe și pânze, mașini, aparate, etc.

Țrebue să ne așteptăm prin urmare ca România să exporte în primul rând materiile prime pe cari i le oferă pământul ei: cereale, lemn, produse animale și petrol, — și să importe mașini, motoare, aparate, stofe și, în general, produse industriale.

Pe de altă parte, mai putem bănuși cu ce țări face România acest schimb. De produsele noastre au nevoie țările populate și industriale din apusul Europei (cerealele și animalele noastre le trebue pentru hrană, fiindcă pe acolo populația este foarte deasă, și agricultura este neglijată în folosul industriei; iar de lemnul și petrolul nostru au nevoie pentru a alimenta industria lor cu materie primă și combustibil). Dar aceste țări industriale

produc la rândul lor tocmai ceea ce ne trebuie nouă: mașini și toate celelalte obiecte fabricate. Prin urmare e de așteptat ca România să facă cea mai mare parte a comerțului ei exterior cu țările industriale din centrul și apusul Europei.

§ 1. Exportul.

Exportul cerealelor. România a fost și a rămas o mare exportatoare de porumb și orz. Înainte de război, ea exporta și mari cantități de grâu, dar după război a dat îndărăt în această privință. De unde în 1912, am exportat 137.000 vagoane, în 1930 n'am mai trimis peste graniță decât 33.000 vag. de grâu. Odată cu alipirea Transilvaniei, consumul intern s'a mărit, căci Ardealul nu produce cereale suficiente pentru nevoile lui și o cantitate mare de grâu din Muntenia se consumă în Ardeal. De aceea a scăzut exportul grâului.

Dacă s'a putut spune că la baza prosperității României vechi a fost un sac de grâu, acum sacul conține orz sau porumb. Exportul cerealelor reprezintă 30% din valoarea totală a exportului.

Exportul animalelor. Pentru a compensa pagubele suferite de exportul agricol, s'a căutat să se sporească exportul animal. În urma tuturor silințelor s'a ajuns ca exportul de animale și produse animale să reprezinte 10% din valoarea totală a exportului.

Petrolul, care se trimite în străinătate sub formă de petrol brut sau de derivate, reprezintă 55% din valoarea exportului românesc.

Lemnul se exportă în cantități mult mai mari după război, datorită alipirii Transilvaniei, cu avuțiile ei forestiere.

Exportăm mai mult în următoarele țări: Anglia, Franța, Germania (cereale, porumb), Italia, Austria, și Cehoslovacia.

Intre debușeele noastre, in ultimii trei ani, locul întâi l-a reluat, ca și in trecut, Germania.

In ultimii ani, criza economică a făcut ca exportul nostru să sufere de unele neajunsuri. E adevărat că aceste neajunsuri nu primejduesc prea mult viața economică a țării, pentru că banii pe care-i câștigăm cu expor-

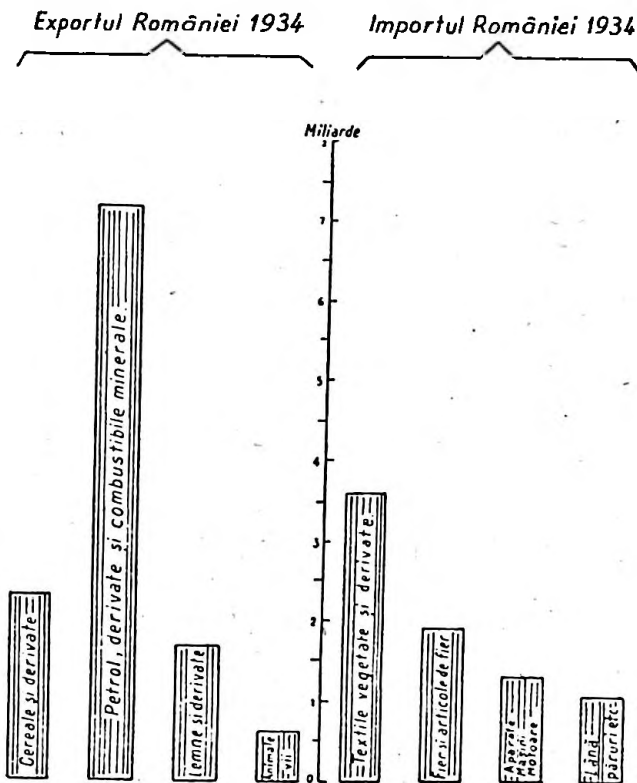

Fig. 73. — Importul și exportul pe categorii de mărfuri în 1934.

tul sunt și acum mai mulți decât banii pe care-i cheltuim cu importul; dar urmările lor se fac, pe zi ce trece, tot mai mult simțite.

Primul neajuns constă in faptul că România exportă produse care — deși in cantități mari — nefiind trans-

formate prin industrii, n'au preț mare (în schimb, importăm produse scumpe: s'a făcut socoteala că în medie, valoarea tonei de mărfuri exportate este de 2.000 lei, în timp ce valoarea tonei de mărfuri importate este de 25.000 lei!).

Apoi prețurile au scăzut mult în ultimul timp, așa că noi trebuie să vindem mult mai puțin astăzi, decât vindeam altădată. Și, din păcate, prețurile au scăzut mai mult tocmai la mărfurile pe care le exportăm noi (cereale, petrol, etc.) — pe când la mărfurile pe care le importăm (produse de fabrică), au scăzut mai puțin.

Mai sunt și alte cauze care fac să scadă exportul nostru. Așa de pildă, unele țări pun vămi mari care întrec de multe ori valoarea mărfurilor (așa fac Franța, Italia, Germania, cu grâul); altele au stabilit „contingentări“, adică au limitat cantitățile ce pot fi importate din țara noastră (ca Franța și Cehoslovacia).

Așa se explică de ce, de unde în 1927 am exportat în valoare de 38 miliarde, astăzi valoarea exportului nostru nu mai e decât de 13 miliarde și jumătate și că nu au scăzut cantitățile exportate, (din contră, la petrol s'au mărit). Dar am exportat din ce în ce mai puțin.

Scăderea prețurilor produselor noastre la export a dus și la scăderea prețurilor în interior. Industriile petrolifere au putut să reziste la această scădere de preț fiindcă ele și-au mărit producția pe măsură ce au scăzut prețurile.

Mai greu o duce însă agricultura, din cauză că producția ei nu se poate mări oricât am dori; sau, ca să se mărească, este nevoie de instrumente agricole importate pe care nu le putem plăti; de aceea clasa agricultorilor o duce din ce în ce mai greu.

Faptul că am reușit să avem un export mai mare decât importul, așa cum se vede din tabloul de mai jos, nu înseamnă că economia noastră românească este sa-

tisfăcută. Dacă ținem seama de prețurile cu care s'au plătit produsele noastre se poate spune că noi facem cu străinătatea un schimb cu totul nefavorabil, importând produse puține și scumpe (și nu de prima necesitate) și dând în schimb produse multe, ieftine și de prima necesitate.

§ 2. Importul.

Principalele articole pe care le importăm sunt:

1. Textile vegetale și industrii derivate.
2. Fier și lucrări de fier.
3. Aparate, mașini și motoare.

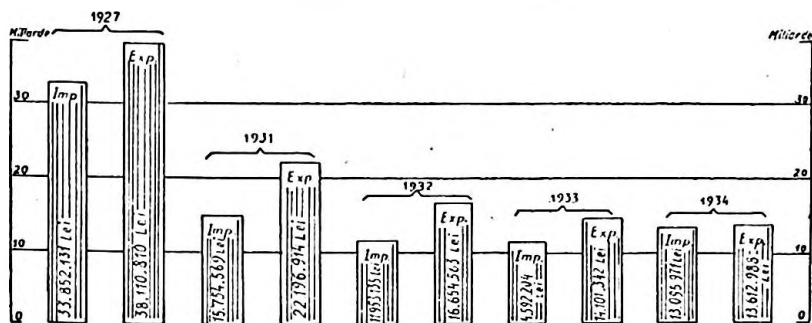

Fig. 74. — Importul și exportul total în anii 1927—1934.

4. Lână și pânzeturi.
5. Vehicule.
6. Obiecte de metal.

Apoi fructe și coloniale, cauciucuri, produse chimice și medicamente, hârtie și lucrări de hârtie, piei și lucrări de piei, legume, flori și altele.

Germania și Austria, care sunt principalele țări pentru exportul nostru, sunt și pentru import printre cele mai însemnate. Apoi în ordinea importanței, urmează Cehoslovacia, Anglia, Italia și Franța.

Peste 67% din import îl constituie textilele, fierul și

mașinile, iar restul de 33% se împarte într'un număr foarte mare de articole din cele mai diverse.

Ani putea micșora, pentru multe produse, importul. Cumpărăturile de lână și pânzeturi, fructe, hârtie și lucrări din hârtie, piei și lucrări din piei, combustibil, cereale și derivate (care numai acestea din urmă se importă de 1/2 miliard), produse animale și alimentare animale, legume și flori, precum și o bună parte din importul de bumbacuri, care se ridică la aproape 4 miliarde lei, toate acestea pot suferi o reducere importantă, dacă s'ar îndrepta consumația către produsele similare indigene.

Principalele mărfuri exportate în 1934.

1. Cereale și derivatele lor . . .	in mii lei	2.379.139
2. Petrol și derivate și alte combustibile minerale	„ „ „	7.214.759
3. Lemne și industrii derivate . . .	„ „ „	1.463.609
4. Animale vii	„ „ „	628.361

Principalele mărfuri importate în 1934.

1. Textile vegetale și industrii derivate în mii lei	3.694.004
2. Fier și lucrări din fier	1.954.380
3. Aparate, mașini și motoare . . .	1.384.690
4. Lână, păruri, lucrări din aceste materii	1.120.441

Totalul comerțului de export și import.

(1927, 1931, 1932, 1933 și 1934).

	<i>Import, in mii lei</i>	<i>Export, in mii lei</i>	<i>Balanța comercială</i>
1927	33.852.131	38.110.810	+ 4.258.679
1931	15.754.569	22.196.914	+ 6.442.345
1932	11.953.135	16.653.563	+ 4.701.428
1933	11.592.204	14.101.342	+ 2.509.138
1934	13.095.971	13.612.988	+ 517.017

Exportul României (1931—1934).

(In principalele țări de export).

	<u>1931</u>	<u>1932</u>	<u>1933</u>	<u>1934</u>
1. Germania, în mii lei :	2.543.481	2.831.658	1.494.504	2.256.730
2. Italia, " " "	2.098.073	1.314.630	1.307.693	1.055.540
3. Anglia, " " "	2.245.602	1.285.448	2.198.688	1.366.693
4. Austria, " " "	2.368.282	582.783	925.296	1.221.887
5. Cehoslov. " " "	1.557.074	1.458.100	667.160	738.595

Importul României (1931—1934).

(din principalele țări de import).

	<u>1931</u>	<u>1932</u>	<u>1933</u>	<u>1934</u>
1. Germania, în mii lei :	4.589.404	2.054.249	2.195.383	2.031.195
2. Cehoslov. " " "	1.923.040	1.160.903	1.102.945	1.291.431
3. Austria, " " "	1.394.832	1.063.132	1.082.453	1.311.569
4. Anglia, " " "	1.305.114	2.323.856	1.718.989	2.116.318
5. Italia, " " "	1.546.907	1.771.820	1.186.382	960.641

CAP. III. TRANZITUL.

Trecerea prin țara noastră a unor mărfuri venind dintr'o țară străină și îndreptându-se spre o altă țară străină, se numește tranzit.

De exemplu, zicem că este tranzit când o marfă din Bulgaria este transportată prin țara noastră în Cehoslovacia.

După cum comercianții câștigă prin faptul că sunt intermediari între producătorii unei mărfi și consumatorii ei, tot așa o țară poate trage mult folos, dacă pe căile sale ferate sau pe vapoarele sale se transportă multe mărfuri din și spre țări diferite. Căci serviciul de transport, care îl face calea ferată sau vaporul, este plătit de negustorii care recurg la acel serviciu.

Anglia de pildă a luat întinse măsuri pentru ca mărfurile ce se transportă din coloniile ei să se transporte numai pe vapoare englezești, ca astfel să câștige aceștea în primul rând.

Și la noi se susține că se poate câștiga din comerțul de tranzit. Calea Dunării este o mare arteră de circulație a mărfurilor; în sus și în jos trec vapoare încărcate cu tot felul de mărfuri. Vapoarele N. F. R. (Navi­gația Fluvială Română) realizează câștiguri frumoase din transportarea acestor mărfuri din țări străine în alte țări străine, pe drumurile noastre de apă.

Tranzitul se face în cea mai mare parte pe apă, cum este cazul, la noi, pe Dunăre. S'ar mai putea face și pe

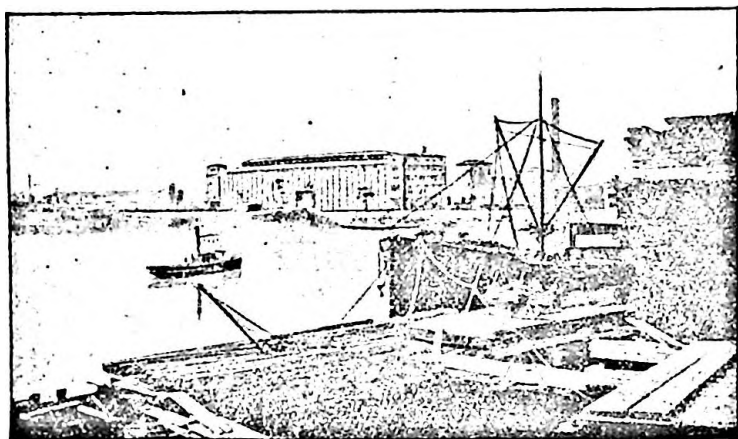

Fig. 75. — Docurile din Brăila.

Nistru, dar Nistrul nu este încă amenajat, adică nu s'au făcut lucrările necesare pentru circularea vaselor.

Se face tranzit și pe căile ferate. În timpurile vechi, căruțe încărcate cu poveri de mărfuri, treceau din țară în țară după câștig. Astăzi mijloacele de transport sunt mai moderne și mai rapide.

Țările care trec cele mai multe mărfuri care se tranzitează prin țara noastră sunt: Anglia, Olanda, Germania, Franța, Grecia, Belgia, Austria.

Iar țările dela care vin cele mai multe mărfuri ce se tranzitează prin țara noastră spre alte țări străine sunt:

Iugoslavia, Bulgaria, Ungaria, Cehoslovacia, Turcia și Olanda.

Totalul mărfurilor tranzitate astfel prin România este aproape de 300.000 tone. Tranzitul fiind un bun mijloc de câștig, avem tot interesul să-l facem să crească. Aceasta s'ar putea înfăptui prin construcții de căi de comunicație în directă legătură cu țări dintr'o parte și din alta a hotarelor noastre; așa de pildă, există de mult planul unei legături pe Nistru și Vistula înspre Marea Neagră și Marea Baltică. Prin muncă s'ar putea ajunge și în această privință la realizări frumoase.

CAP. IV. VĂMILE ȘI REGIMUL VAMAL.

Circulația mărfurilor înăuntrul unei țări se poate face cu cea mai mare ușurință și rapiditate. Inșă schimburile de mărfuri dela o țară la alta se fac mult mai greu. Fiecare țară are interes să exporte cât mai mult și să importe cât mai puțin, căutând ca balanța comercială a ei să fie din ce în ce mai mult excedentară. Este în mentalitatea obișnuită (chiar a proverbelor bătrânești) că e „o țară bună“ aceea care „poate fi cu totul neatârnată de altele, adică poate să aibă în interiorul granițelor ei tot ce trebuie pentru deplina mulțumire a tuturor locuitorilor săi“.

De aceea fiecare țară are interes să-și dezvolte producția națională. Mai mult. Ea vrea să vândă produsele naționale și în alte țări. Sau cel puțin să oprească importul. Căci pentru fiecare fel de marfă exportată intră bani în țară, iar pentru fiecare marfă străină importată ies bani din țară.

Pentru a face să intre în țară cât mai mulți bani, trebuie așa dar exportate produse din interior.

Pentru ca o țară să-și dezvolte puterile sale producătoare, pentru a ajunge chiar să exporte, ori câte

eforturi ar face, întâmpină însă o greutate care e greu de invins.

Celelalte țări producătoare care au experiență și tradiție vor putea vinde în condițiuni mai bune și mai estine.

Așa că *țara care vrea să se desvolte economicește trebuie să se apere de concurența străină*. În special de concurența țărilor mai puternice și mai bine înzestrate dela natură.

Mijlocul de apărare este acesta: pune taxe pe mărfurile străine care caută să intre în țară. Aceste mărfuri, chiar mai estine, din străinătate, lovite de taxe, se scumpesc în așa fel încât nu mai pot concura cu mărfurile de acelaș fel din țară. Ele ajung la acelaș preț ca și cele naționale sau uneori devin chiar și mai scumpe.

Taxele acestea se zic taxe vamale, dela numele autorităților dela graniță (vămile) care constată schimburile între națiuni. Când taxele vamale sunt puse în scopul arătat mai sus, se zice că avem regim *protecționist*, regim care ocrotește producția națională de concurență străină.

Regimul vamal al României este protecționist.

Unele mărfuri sunt scutite de plata taxelor de import; astfel:

1. Obiectele destinate familiei regale și corpului diplomatic.
2. Efectele și mobilele uzate ale funcționarilor români trimiși în serviciu în străinătate.
3. Obiectele de artă destinate muzeelor, cărțile pentru bibliotecă publică, cărțile de studii pentru cei ce fac studiile în străinătate și se reîntorc în țară.
4. Efectele (adică îmbrăcămintea).
5. Uneltele muncitorilor.
6. Instrumentele artiștilor, etc.

Sunt oprite la trecerea prin vamă:

1. Animalele și produsele lor brute a căror intrare s'ar interzice în conformitate cu legea sanitară.
2. Vița din regiunile declarate filoxerate.

* * *

Vămile sunt organizate în România de legea generală a vămile din 1931. Această lege stabilește cum trebuie să funcționeze serviciile de taxare și control a mărfurilor ce intră sau ies din țară.

Administrațiunea vămile este în atribuțiunile ministerului Finanțelor. Ea se conduce, sub autoritatea ministrului, de directorul general al vămile.

Toate operațiunile de vamă sunt efectuate prin birourile vamale și sucursalele lor.

Birourile vamale sunt grupate în douăsprezece circumscripțiuni.

Cele mai importante birouri vamale existente sunt: Arad—întreprizite, Arad—poșta, Balcic, Brașov, Bucureșt—întreprizite, București—poșta, București—obor, București—gara de Nord, Cernăuți, Cetatea Albă, Chilia Nouă, Chișinău, Craiova, Curtici, Episcopia Bihorului, Galați—Doc, Gr. Ghica-Vodă, Halmeiu, Jimbolia, Oradea, Satu-Mare, Sighet, Timișoara, etc.

SECȚIUNEA II : INSTITUȚIUNILE DE CREDIT.

CAP. I. BĂNCILE.

Pentru a se procura capital celor ce au nevoie pentru o mai bună întrebuințare a muncii făcute de oameni și a bogățiilor oferite de natură, s'au constituit Băncile și alte instituțiuni de credit.

Cele mai mari instituțiuni care se ocupă cu împrumutul de capitaluri celor ce vor și au putința să-l fructifice, sunt: „Banca Românească“, „Banca de Credit“, „Creditul Industrial“, „Creditul Agricol“, „Banca Comercială Română“, și „Bank of Roumania“.

Instituțiuni de credit înființate special pentru ajutarea agriculturii sunt: *Casa Rurală*, înființată în 1907, pentru cumpărare și arendare de pământ; *Banca Agricolă*, înființată în 1894; *Creditele funciare rurale și urbane* înființate în 1873.

Pentru finanțarea mișcării cooperative, Banca Centrală Cooperativă joacă rolul principal.

CAP. II. BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

Anumite instituții bancare păstrează metalele prețioase și emit în schimbul lor bilete de bancă, ce pot face aceleași servicii ca și moneda metalică, la nevoie și la cererea posesorului, aceste bilete putând fi schimbate, de banca emitentă, în metal prețios.

Astăzi, nu orice bancă are dreptul de a emite astfel de bilete. Ţara este suverană să dispună de acest bun aşa de important ca banul şi de o activitate aşa de bogată în consecinţe economice, cum este circulaţia banului.

În general, legile dau drept anumitor bănci să facă această operaţie de emisiune de bilete pe garanţie aur sau devize, autorizând guvernul să bată numai cantităţi restrânse de monetă metalică.

În 1880, în România s'a dat acest drept unei bănci particulare, Banca Naţională a României.

De atunci Banca Naţională şi-a îndeplinit în mod conştiincios datoria, ajutând dezvoltarea economică a României şi ajutând şi Statul la nevoie.

Astăzi Banca Naţională funcţionează pe baza convenţiei cu Statul încheiată în 1925 şi modificată parţial în 1929 şi 1935.

Misiunea principală a Băncii Naţionale este emisiunea de bilete de bancă. Ea este însărcinată să menţie stabilitatea monetei, să asigure circulaţia monetară şi să controleze creditul.

Pentru a garanta o bună monetă naţională, în scop de a asigura încrederea cetăţenilor şi schimbul cât mai avantajos cu monetele străine, Banca Naţională este obligată, prin convenţie, să aibă efectiv o acoperire, în aur sau devize, de 35% din valoarea angajamentelor ei la vedere.

Din bilanţul Băncii Naţionale se vede că, la totalul de obligaţiuni ale ei, Banca are pe 1934 acoperire în aur şi devize, în proporţie de 35,13%.

Banca Naţională mai are însă dreptul să facă şi alte operaţiuni de bancă şi anume:

1. Scontarea sau cumpărarea de bilete la ordin sau alte efecte.

2. Scontarea bonurilor de tezaur.

3. Comerțul de metal, aur sau argint.
4. Incasarea de efecte, cecuri, etc.
5. Avansuri de fonduri pe lingouri sau pe monete de aur ori de argint.
6. Primirea de sume în cont curent și în depozit, de titluri, metale prețioase și monete de aur sau de argint.
7. Scontarea sau facerea de avansuri pe recipise și varante.
8. Avansuri în cont-curent pe depozite de efecte publice naționale pe termen scurt.

I s'au impus Băncii naționale și anumite restricțiuni: nu poate face împrumut pe ipoteci, nu poate participa la întreprinderi, etc. Restricțiunile îi sunt impuse în scopul de a asigura activului său o cât mai mare lichiditate, pentru a putea face față altor nevoi ale țării sau ale ei, pentru apărarea monetei naționale.

Banca Națională este condusă de un guvernator numit pe 6 ani și ajutat de un consiliu de administratori delegați în număr de 10.

Rolul unei bănci de emisiune este de mare însemnătate în orice economie națională.

Azi, pe vremuri de criză, se observă și mai evidentă importanța Băncii Naționale în luarea măsurilor cerute de greutatea de azi ale vieții economice, cu privire la contingentarea mărfurilor și controlul devizelor.

Capitalul social al Băncii Naționale este fixat la 600.000.000 lei, împărțit în 200.000 de acțiuni de câte 3000 lei.

CAP. III. CASSA NAȚIONALĂ DE ECONOMII ȘI CECURI POȘTALE.

Una din cele mai importante instituțiuni mânăitoare de bani este Cassa Națională de Economii și Cecuri Poștale.

Cassa de Economii a fost înființată în anul 1881 ca o anexă a Cassei de Depuneri și Consemnațiuni. Pentru a-i da posibilități mai mari, legea din 1930 a despărțit Cassa de Economii, de Cassa de Depuneri și Consemnațiuni.

Această Cassă joacă astăzi unul din rolurile cele mai de seamă, sprijinind și asigurând economiile, pentru care plătește $4\frac{1}{2}\%$.

Faptul că lucrează cu ajutorul oficiilor poștale, face ca serviciile ei să fie la îndemâna tuturor, până în cele mai îndepărtate și mai retrase colțuri ale țării.

Pentru ușurarea plăților între persoanele care mănuesc mulți bani, această instituție are un serviciu de cecuri.

Deși de așa de curând reorganizată, Cassa de Economii și Cecuri poștale are depuneri în valoare de 2.163 768,507 lei, iar circulația cecurilor a ajuns pe o singură lună, Ianuarie 1935, la 3.744.149.482 lei.

Această mare activitate arată totodată și marile nevoi la care a răspuns reorganizarea Cassei de Economie și crearea serviciului de cecuri.

CAP. IV. COOPERATIVELE.

Formele obișnuite de a face comerț în scop de câștig personal cât mai mare, au dat naștere la mari nedreptăți și de multe ori la crize.

În anul 1844, în Anglia, la Rochdale, un grup de bărbați au pus bazele unui nou sistem de a organiza viața economică, înlăturând pe intermediarul dintre producător și consumator, pentru a înlătura specula și câștigul nedrept. Ei s'au asociat în scop de a căuta în comun, prin muncă, prin cooperare, satisfacerea nevoilor lor, pentru cumpărarea de produse, pentru vinderea produselor proprii sau pentru obținerea de credit.

În ordinea importanței și a vechimei, prima manifestare cooperativă a României a fost Banca populară, născută din nevoile de credit ale țaranului și în scop de a se înlătura camăta.

Apoi, apar obștiile de arendare, iar în 1909 apar obștiile de cumpărare de pământ.

Toată mișcarea cooperativă a României este reglementată astăzi de legea cooperăției din 27 Martie 1929 (cu modificările aduse în 1935). O parte din aceasta mișcare se află sub dirijarea și controlul „Centralei cooperative de îndrumare, organizare și control”. Iată situația actuală a cooperăției, în cifre.

1. *Cooperativele de credit.* În fruntea mișcării continuă să stea băncile populare (cooperative de credit). Puterea lor în anii trecuți se putea deduce și din următoarele date dela începutul anului 1933:

3 miliarde 864 milioane,	fonduri proprii,
1 miliard 480	„ depuneri,
4 miliarde 77	„ creditori diverși.

Din toate aceste mijloace bănești de lucru ale cooperativei noastre de credit, numai 7% reprezintă credite de Stat.

2. *Cooperativele de producție.* În fruntea cooperativei de acest fel stau cooperativele pentru exploatarea pădurilor; vin apoi, ca importanță de număr și de capital, cooperativele sau obștiile de cumpărare și arendare de pământ; și apoi celelalte diverse cooperative de producție.

3. *Cooperativele de consum,* aprovizionare și desfacere în comun. Sunt cele mai puțin dezvoltate. Dar criza și scumpirea traiului pot da imbold nou pentru creșterea și prosperarea lor.

Instituțiile cele mai mari ale mișcării cooperative la noi sunt Banca Centrală Cooperativa și Centrala Coo-

perativă de Import-Export la aceasta participând 62 de cooperative cu un capital vărsat de 1.404.500 lei.

Centrala Cooperativă de Import-Export aprovizionează armata, achiziționează și distribuie mașini pentru agricultori și se mai ocupă și cu valorificarea cerealelor.

Prin noua lege s'a mai prevăzut înființarea a patru Centrale depinzând de o *Casă centrală a cooperatiei*. Până în prezent s'au creat numai două: Centrala Cooperativă de producție și valorificare agricolă și Centrala cooperativă de consum.

Diverse date cu privire la cooperativele românești.

Numărul cooperativelor de:

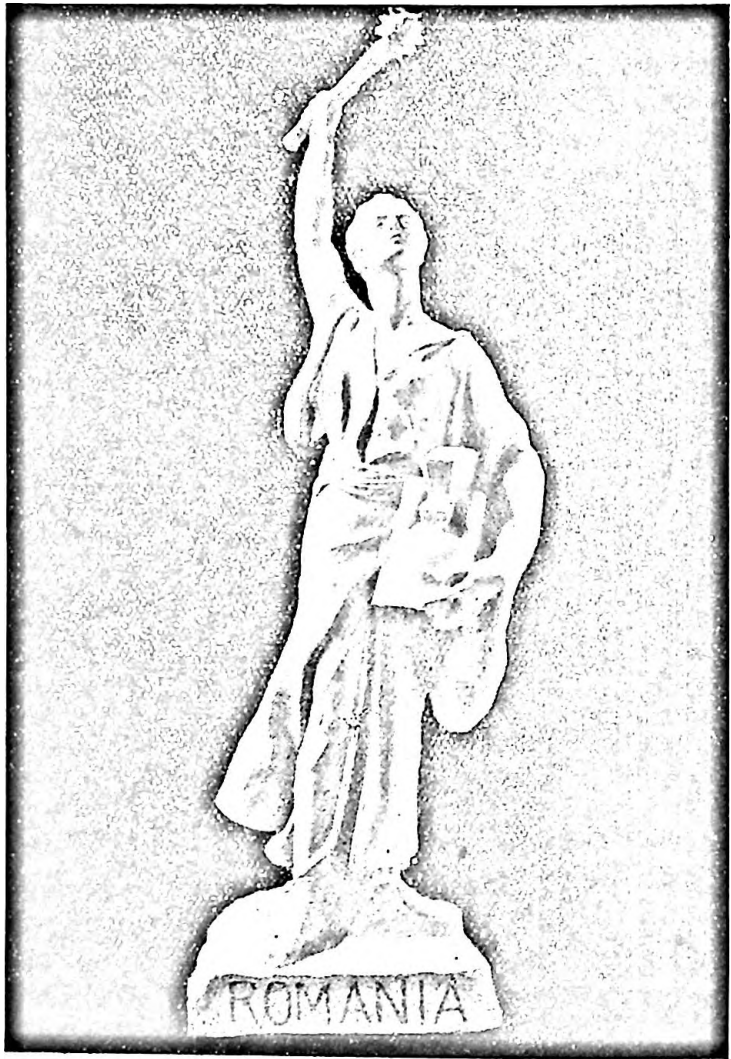
Credit	4695
Consum, aprovizionare și desfacere	1141
Păduri	211
Producție	119
Cumpărare	192
Arendare	58
Total	6416

Numărul membrilor la cooperativele de:

Credit	969.453
Consum, aprovizionare și desfacere	128.195
Păduri	25.398
Producție	15.025
Cumpărare	22.320
Arendare	6.299
Total	1.167.480

Totalul bilanțului, în mii de lei, la cooperativele de:

Credit	7.746.000
Consum, aprovizionare și desfacere	636.000
Păduri	442.000
Producție	205.000
Cumpărare	573.000
Arendare	18.000
Total	9.622.000

Sculptură de Savargin.

CUPRINSUL

Partea I: Teritoriul. Populația. Statul.

Secțiunea I. Teritoriul.

Cap. I. — Așezare, suprafață, hotare	9
Cap. II. — Relief. Carpații cu principale rânduri, vărfuri și trecători. Dealuri. Podișurile. Depresiunile. Câmpia Dunării. Șesurile	11
Cap. III. — Clima României	38
Cap. IV. — Apele	40

Secțiunea II. Populația.

Cap. I. — România și neamurile străine conlocuitoare.	48
Cap. II. — Desimea și însușirile populației	52

Secțiunea III. Statul.

Cap. I. — Organizarea. Puterile Statului	56
Cap. II. — Județele României	59

Partea II: Producția.

Cap. I. — Avuțiile vegetale	63
§. 1. — Cerealele. Grâul. Porumbul. Orzul. Ovăzul și alte cereale. Producțiunea de cereale pe ultimii trei ani	65
§. 2. — Plantele leguminoase	70
§. 3. — „ industriale	71
§. 4. — „ textile și oleaginoase	74

§. 5. —	Practica agriculturii în țara noastră	75
§. 6. —	Vița și arborii fructiferi	78
§. 7. —	Pădurile. Deosebitele lor esențe. Rolul lor în agricultură	80
§. 8. —	Privire generală asupra plantelor de cultură din România	83
Cap. II. —	Avuțiile animale	85
§. 1. —	Creșterea animalelor	85
§. 2. —	Caii	86
§. 3. —	Bovinele	87
§. 4. —	Oile	89
§. 5. —	Porcii	89
§. 6. —	Păsările, cultura gândacilor de mătase, albinele	91
§. 7. —	Piscicultura	93
Cap. III. —	Avuțiile minerale	94
§. 1. —	Petrolul, cărbunii, gazele naturale	95
§. 2. —	Metalele	112
§. 3. —	Mineralele de construcție	115
§. 4. —	Sarea	116
§. 5. —	Apele minerale și alte avuții minerale	118
Cap. IV. —	Industria	120
§. 1. —	Industria casnică	121
§. 2. —	Industriile alimentare și alte industrii bazate pe bogății ale solului și ale gospodăriei agricole	122
§. 3. —	Industriile care utilizează ca materie primă mineralele	129
§. 4. —	Incurajarea industriei românești	134

Partea III: Căile și mijloacele de comunicație.

Cap. I. —	Șoselele	138
Cap. II. —	Căile ferate	139
	Traficul de călători pe C. F. R.	142
	Traficul de mărfuri pe C. F. R.	143
Cap. III. —	Căile de apă	143
§. 1. —	Navigația maritimă	143
§. 2. —	Navigația fluvială. Porturi. Organizare și taxe	146
Cap. IV. —	Aviația, poșta, telegraful, telefonul	150

Partea IV : Comerțul. Instituțiunile de credit.

Secțiunea I, Despre comerț.

Cap. I. — Comerțul interior. Târguri permanente și bălciuri	154
Cap. II. — Comerțul exterior	155
§. 1. — Exportul	156
§. 2. — Importul	159
Cap. III. — Tranzitul	161
Cap. IV. — Vămile și regimul vamal	163

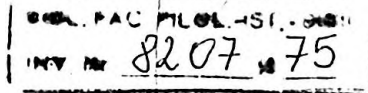
Secțiunea II, Instituțiunile de credit.

Cap. I. — Băncile	166
Cap. II. — Banca Națională a României	166
Cap. III. — Cassa Națională de Economii și Cecuri poștale	168
Cap. IV. — Cooperativele	169

HĂRȚI.

1. — Impărțirea administrativă	62 b
2. — Vegetația	80 b
3. — Avuțiile miniere	94 b
4. — Căile ferate	140 b

Anexă: *România Economică in cifre* (supliment anual).

SUPLIMENT ANUAL

ROMANIA ECONOMICĂ IN CIFRE.

DUPĂ ULTIMELE DATE STATISTICE OFICIALE.

SUPRAFAȚA : 294.967 Km. p.

POPULAȚIA (calculată la 1 Ianuarie 1935: 19.013.000)

PRODUCȚIA MINIERĂ (in 1934).

Petrol brut	8.475.355	tone
Lignit	1.622.876	"
Huilă	220.518	"
Antracit	8.086	"
Gaz natural (consumul) (in 1933)	1.499.911.147	mc.

Mineruri de :

Aur, argint, cupru și plumb	391.710	tone
Cupru	887	"
Plumb și zinc	34.658	"
Fier	83.591	"
Aluminium	1.458	"
Mercur	19	"
Chihlimbar	24	kgr.
Sare gemă	309.936	tone
Producția cerialelor (in 1933)	1.456.308	mc.

Metale (in 1934)

Aur fin	3.734	kgr.
Argint fin	12.069	"
Arama	892.228	"
Plumb și antimoniu	4.577.537	"
Mercur	63	"

PRODUCȚIA AGRICOLĂ 1934

Cereale

Grâu	2.083.458 tone
Porumb	4 846.154 „
Orz	871.326 „
Ovăz	563.271 „
Secară	211.038 „

Plante leguminoase (in 1934).

Fasole	236.178 tone
Lințe	10.509 „
Mazăre	21.454 „
Cartofi	1.921.714 „

Plante industriale (1934)

Câneapă sămânță	18.991 tone
Câneapă fuior	24.627 „
In sămânță	9.283 „
In fuior	7.532 „
Rapiță	17.334 „
Floarea soarelui	170.648 „
Sfeclă de zahăr	648.060 „
Tutun	5.905 „
Bumbac	230 „

Producțiile livezilor și viilor (in 1934)

Prunii	479.636 tone
Viile pe rod	870.404 hl.

Pădurile (in 1934)

Valoarea totală a pădurilor Statului :

(eval. 1931) 16.633.423.538 lei

Suprafața totală a pădurilor Statului in 1934 6.448.473 ha.

Avuțiile animale (in 1932)

Numărul animalelor domestice.

Caî	2.030.945 capete,
Boi	4.187.022 „
Oi	12.316.647 „
Porci	1.965.254 „

CAI DE COMUNICAȚIE

Căi ferate (la 1 Ianuarie 1935)

Linii simple și duble, total	11.209 km.
Locomotive	3.598
Automotoare	35
Vagoane de călători	3.886
Vagoane de marfă acoperite	24.963
Vagoane de marfă descoperite	32.839
Cisterne	1.380

Navigația (in Decembrie 1934)

Flota S. M. R. vapoare	14
capacitatea netă	90.000 tone
Flota de Dunăre proprietatea Statului, vase	391
capacitate	172.490 tone
Vase de Dunăre proprietatea particularilor	608
capacitate	397.340 tone

Șosele

Șosele de Stat, la 1 Ianuarie 1934 13.044 km.

SITUAȚIA INDUSTRIALĂ (în 1933)

Denumirea industriilor	Numărul intreprinderilor	Valoarea producției în mii lei
Alimentară	1.029	9.329.289
Chimică	527	6.596.909
Metalurgică	388	5.240.166
Textilă	510	7.310.810
Lemnului	651	1.481.200
Pielăriei	164	1.591.008
Hârtie și arte grafice	145	1.902.785
Material de construcție	254	914.094
Sticlărie	38	438.543
Electrotehnică	15	87.163
Ceramică	38	48.700
Total	3.487	34.940.757

COMERȚ EXTERIOR (1927, 1931, 1932, 1933 și 1934).

	<i>Import</i> , în mii lei	<i>Export</i> , în mii lei	Balanța comercială
1927	33.852.131	38.110.810	+ 4.258.679
1931	15.754.569	22.196.914	+ 6.442.345
1932	11.953.135	16.654.563	+ 4.701.428
1933	11.592.204	14.101.342	+ 2.500.138
1934	13.095.971	13.612.988	+ 517.017

Exportul României 1931-1934 (în principalele țări de export).

	<u>1931</u>	<u>1932</u>	<u>1933</u>	<u>1934</u>
1. Germania, în mii lei :	2.513.481	2.831.653	1.491.405	2.256.739
2. Italia, " " "	2.098.073	1.314.630	1.307.693	1.055.540
3. Anglia, " " "	2.245.602	1.285.448	2.198.688	1.366.693
4. Austria, " " "	2.368.282	582.783	925.296	1.221.887
5. Cehoslov. " " "	1.557.074	1.458.100	667.160	738.597

Importul României 1931-1934 (din principalele țări de import).

	<u>1931</u>	<u>1932</u>	<u>1933</u>	<u>1934</u>
1. Germania, în mii lei :	4.589.404	2.054.249	2.105.388	2.031.195
2. Cehoslov. " " "	1.928.040	1.160.908	1.102.945	1.291.431
3. Austria, " " "	1.394.832	1.063.132	1.082.458	1.311.569
4. Anglia, " " "	1.305.114	2.323.856	1.718.989	2.115.318
5. Italia, " " "	1.546.908	1.771.820	1.186.382	960.641

Tranzit (în 1930)

(după Anuarul statistic al României).

	<i>Tone</i>
Cereale și derivatele lor	23.095
Combustibile minerale, petrolu și derivate	17.606
Ape minerale și săruri	6.284
Zahar și zaharicale	3.226
Fier și lucrări din fier și altele	<u>1.391</u>
Total	60.806

*Exportul României (1934)
de principalele mărfuri exportate.*

1. Cereale și derivatele lor	în mii lei	2.379.139
2. Petrol și derivate și alte combustibile minerale " " "	"	7.214.759
3. Lemne și industrii derivate	"	1.463.609
4. Animale vii	"	628.361

*Importul României (1934)
de principalele mărfuri importate.*

1. Textile vegetale și industrii derivate	în mii lei	3.694.004
2. Fier și lucrări în fier	"	1.954.380
3. Aparatăe, mașini și motoare	"	1.384.690
4. Lână, păruri, lucrări din aceste materii " " "	"	1.120.411

DIN TIPĂRITURILE D-LUI AL. HALLUNGA :

1. „L'évolution et la révision récente du tarif douanier en Roumanie“, Paris, Dalloz, 1928, 350 pag. (Epuizat).
2. „Relațiile comerciale ale României cu străinătatea“, Buletinul industriei, București, 1929.
3. „Impozitul patentar“, editura „Adeverul“, 1930, București.
4. „La situation économique de la Roumanie“, Bucarest, Comité national roumain de la Chambre de commerce internationale, 1930 (în colaborare).
5. „Index numbers“ studiu asupra numerelor indice ale prețurilor principalelor produse de import și export ale României, extras din „Independența economică“ Nr. 1, 1931, București.
6. „Bugetul României și bugetele statelor dunărene“, București, Moderna, 1931. (Epuizat).
7. „Studii de politică economică externă a României“, București, Socec, 1932, 170 pag. vol I. (Cuprinzând: „Convențiile comerciale“, „Lacătul vamal“, „Trusturile și cartelurile“, „Dumpingul“).
8. „Pe marginea statisticilor“, București, 1932.
9. „Raționalizarea exportului“ București, „Institutul Social Român“, 1933.
10. „Evolution of the customs tariff in Roumania“, București, M. O. 1933.
11. „Studii de politică economică externă a României“, Partea II și Partea III, București, 1933. (Cuprinzând: „Situția comerțului exterior al României“ și „Este România țară de tranzit?“).
12. „Avuția națiunilor“ de Adam Smith, traducere din englezește, C. I, București, editura „Bucovina“, 1934.
13. „România economică“, București, I. C. Văcărescu, 1934.
14. „Sistemul economic britanic“, București, 1935.
15. „Avuția națiunilor“ de Adam Smith, traducere din englezește C. II și III, București, editura „Bucovina“, 1935.
16. „Regimul de schimb și plăți cu străinătatea“, București, 1935, (în colaborare).

Manuale didactice :

1. „Studiul economic al țării“ pentru cl. III curs comercial seral superior (în colaborare).
2. „România economică“ pentru cl. III comercială elementară (în colaborare).

Prețul cărții

5% taxa Casel CD.

Lei 76.-

„ 4.-

Total Lei 80.-